

Mestna občina Ljubljana
Zoran Janković, župan
Mestni trg 1, 1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 10, faks: 01 306 12 14

Številka: 612-2/2020-26
Datum: 30. 9. 2021

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za kulturo

ZUNANJI STROKOVNJAK: /

NASLOV: Predlog Sklepa o pozitivnem predhodnem mnenju k Strateškemu načrtu Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026

POROČEVALKI: mag. Mateja Demšič, vodja Oddelka za kulturo
mag. Teja Zorko, direktorica Mestne knjižnice Ljubljana

PRISTOJNO DELOVNO TELO: Odbor za kulturo in raziskovalno dejavnost

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme predlog Sklepa o pozitivnem predhodnem mnenju k Strateškemu načrtu Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Prilogi:

- predlog sklepa z obrazložitvijo
- Strateški načrt Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026 z dne 20. 9. 2021

PREDLOG

Na podlagi četrtega odstavka 35. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg), 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) in drugega odstavka 1. člena Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Ljubljana (Uradni list RS, št. 30/08, 103/08 – popr., 105/08, 8/15, 46/18 in 28/21) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji sprejel

S K L E P

o pozitivnem predhodnem mnenju k Strateškemu načrtu Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026

I.

Mestni svet Mestne občine Ljubljana daje pozitivno predhodno mnenje k Strateškemu načrtu Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026 z dne 20. 9. 2021.

II.

Ta sklep začne veljati z dnem, ko ga sprejme Mestni svet Mestne občine Ljubljana.

Številka:
Ljubljana, ...

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Obrazložitev
predloga Sklepa o pozitivnem predhodnem mnenju k Strateškemu načrtu Mestne
knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026

1. Pravni temelj

Pravni temelji za sprejem predloga Sklepa o pozitivnem predhodnem mnenju k Strateškemu načrtu Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026 so:

- 35. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg), ki v četrtem odstavku med drugim določa, da je treba k strateškemu načrtu zavoda pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja in večinskega financerja javnega zavoda;
- 27. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo), ki določa, da mestni svet izvaja ustanoviteljske pravice do zavodov, če z zakonom, statutom ali drugim aktom mestnega sveta ni drugače določeno glede izvrševanja določenih ustanoviteljskih pravic;
- 1. člen Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Ljubljana (Uradni list RS, št. 30/08, 103/08 – popr., 105/08, 8/15, 46/18 in 28/21), ki v drugem odstavku določa, da ustanoviteljske pravice in obveznosti izvaja Mestni svet Mestne občine Ljubljana, če ni glede izvrševanja določenih ustanoviteljskih pravic z zakonom, statutom Mestne občine Ljubljana ali s tem sklepom določeno drugače.

2. Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben, ter ocena stanja

Mestni svet Mestne občine Ljubljana je 10. 3. 2008 sprejel Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Ljubljana.

35. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo določa, da strateški načrt sprejema direktor, da soglasje k strateškemu načrtu daje svet zavoda ter da je k strateškemu načrtu treba pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja in večinskega financerja javnega zavoda. Glede strateškega načrta določa, da se sprejme za obdobje petih let, pri čemer lahko vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje, ter da strateški načrt javnega zavoda obsega programske usmeritve in predviden obseg programa, organizacijske usmeritve, opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter podlage za kadrovski načrt, ki vključujejo tudi predvidene zunanje sodelavce.

Na podlagi tega člena je zakonska obveznost Mestne občine Ljubljana kot ustanoviteljice javnega zavoda Mestna knjižnica Ljubljana, da poda svoje predhodno mnenje k strateškemu načrtu javnega zavoda.

Strateški načrt Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026 je pripravljen v skladu s strateškimi cilji Mestne občine Ljubljana. Že v fazi priprave je dokument usklajen z Oddelkom za kulturo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, ki se strinja z vizijo razvoja in delovanja javnega zavoda v naslednjih petih letih.

Strateški načrt Mestne knjižnice Ljubljana ohranja in nadgrajuje programske usmeritve od ustanovitve dalje – upravljanje in rast kvalitetne knjižnične zbirke, storitve za konkretne potrebe prebivalcev in prebivalcev Mestne občine Ljubljane, skrb za dediščinsko izročilo ter promocija knjižnične dejavnosti in branja. V strateškem načrtu je posebna pozornost posvečena ohranjanju in nadgradnji organizacijske klime in kadrovskemu razvoju zaposlenih.

Mestna knjižnica Ljubljana bo v strateškem obdobju 2022-2026 v lokalnem okolju uresničevala kulturno, informacijsko, izobraževalno in socialno vlogo ter s tem aktivno sooblikovala kakovost življenja prebivalcev.

3. Poglavitna rešitev

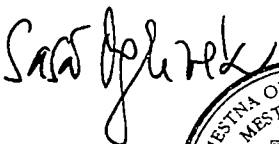
Poglavitna rešitev predlaganega sklepa je izdaja pozitivnega predhodnega mnenja Mestne občine Ljubljana kot ustanoviteljice, s čimer bo omogočen nadaljnji postopek sprejemanja Strateškega načrta Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022-2026.

4. Ocena finančnih posledic

Del dejavnosti Mestne knjižnice Ljubljana sofinancira Mestna občina Ljubljana, ki sredstva za financiranje zagotavlja v proračunu Mestne občine Ljubljana za tekoče leto. Del sredstev zavod pridobiva od osmih občin izven Mestne občine Ljubljana, za katere izvaja knjižnično dejavnost kot javno službo, od Ministrstva za kulturo in na trgu.

Sprejetje predlaganega sklepa nima dodatnih finančnih posledic za Mestno občino Ljubljana.

Pripravila:
Saša Ogrizek
podsekretarka

mag. Mateja Demšič
sekretarka – vodja oddelka

mestna knjižnica ljubljana

**september
2021**

Povsod v mestu

**Strateški načrt Mestne knjižnice
Ljubljana za obdobje 2022–2026**

PREDLOG

POVSOD V MESTU

**STRATEŠKI NAČRT MESTNE KNJIŽNICE LJUBLJANA
ZA OBDOBJE 2022–2026**

september, 2021

KAZALO

UVOD.....	II
POS LANSTVO MKL	III
VIZIJA MKL	III
FUNKCIJE MKL	III
»POVSOD V MESTU«	IV
STRATEŠKI CILJI 2022–2026.....	6
A) Programske usmeritve in predvideni obseg programov	6
A.1 MESTO BERE, GLEDA IN POSLUŠA: upravljanje knjižnične zbirke in razvoj bralne kulture	6
A.2 KNJIŽNICA ZA VSE: storitve za prebivalce in obiskovalce mesta	8
A.3 SPOMIN MESTA: dediščinsko izročilo za danes in jutri	11
A.4 VIDNA KNJIŽNICA: promocija storitev za uporabnike	13
B) Organizacijske in kadrovske usmeritve	14
B.1 AKTIVNA KNJIŽNICA: notranja organiziranost in kadri	14
C) Opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter drugih storitev za prihodnost.....	17
C.1 »KNJIŽNICA PLUS«: razvoj za storitve prihodnosti	17
POROČILO O IZVAJANJU STRATEŠKEGA NAČRTA MKL 2017–2021	20
SEGMENTIRANJE NA OSNOVI UPORABE KNJIŽNIČNIH STORITEV	29
URESNIČEVANJE VLOGE MKL V DRUŽBENEM KONTEKSTU: ANKETA	33
DEJAVNIKI V ZUNANJEM OKOLJU, KI BODO VPLIVALI NA DELOVANJE MKL V STRATEŠKEM OBDOBJU 2022–2026	36
SEZNAM KRATIC	39
Priloga 1: PREGLED KAZALNIKOV USPEŠNOSTI PO STRATEŠKIH PODROČJIH (2017–2021).....	41
Priloga 2: RAZISKAVA ZUNANJEGA OKOLJA – PREGLEDNICE.....	43
Priloga 3: CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA IN STORITVE MKL	54

UVOD

Ob pripravah aktualnega strateškega načrta Mestne knjižnice Ljubljana za naslednje petletno obdobje (četrtga po vrsti) smo sodelujoči v interni delovni ekipi, ki je načrt pripravljala in vsebino tudi »mrežila« med vse zaposlene v velikem kolektivu MKL, ugotavljali, kako uigrani smo že, kako smo skozi zaporedna strateška obdobja gradili ogrodje strateškega dokumenta, ki ga imamo sedaj res za svojega in kako smo se skozi procese izdelovanja strateških načrtov, njihovih udejanjanj v praksi in njihovih vmesnih in končnih evalviranj postopoma naučili odreči nebistvenemu, če lahko uporabim to frazo. Veliko imamo namreč želja, idej in načrtov, znamo si tudi zastaviti prioritete, vendar je sestavljanje strateškega načrta še precej več kot to, je tehtanje že doseženega z najbolj smiselnimi koraki naprej, smiselnimi glede na več dejavnikov, ki niso nujno vsi in vedno pod našim vplivom.

Čeprav uigrani (ali pa prav zaradi tega), smo obenem začutili tudi, da je čas za korak naprej, v manj znano smer. Vse od leta 2010 smo delovali pod praporom dolgoročne vizije MKL »razumeti spremembe in pripraviti poti do storitev prihodnosti«, za katero ob nezlagani skromnosti menimo, da smo jo dosegli. Prešli smo na sistem RFID v celotni mreži in s čipi opremili vse gradivo v našem sistemu (v kratkem bomo vključili le še nekatere izmed oddaljenejših knjižnic v občinah pogodbenicah), v dovoljšni meri in učinkovito avtomatizirali izposajo, ne da bi pri tem krnili pristen človeški stik z uporabnikom, ponovno smo temeljito prenovili spletno stran kot osnovno točko virtualnega dostopa uporabnikov in intranetno stran z vsemi podpornimi servisi, ki so ključni sistem naše notranje komunikacije, v novi in razsežni knjižnici Polje smo poleg vračalnika z dostopom 24/7 uvedli kreativnico z raznoliko pripadajočo opremo od šivalnega stroja do 3D tiskalnikov – skladno s potrebami različnih lokalnih okolij v naši mreži jih načrtujemo še nekaj. Val pandemije smo izkoristili za praktično popoln prenos vseh naših dejavnosti v virtualno okolje, omogočili oddaljen vpis od koderkoli, ojačali dostop in ponudbo e-knjig, omogočili vračilo in naročilo gradiva v katerikoli enoti MKL (da bi bil naš fond 1.700.000 enot čimbolj dostopen in izkoriščen, če že ne ravno »lebdeč«), omogočili, da uporabniki samostojno prevzemajo rezervirano gradivo, uvedli e-učilnico za naše uporabnike in posebej za naše zaposlene. Storitve prihodnosti so tu in živijo z nami.

Nov korak smo opredelili v prenovljeni viziji razvoja našega javnega zavoda, ki jo z letom 2022 uvajamo z dolgoročno mislijo za več nadaljnjih strateških obdobj: »Smo vodilna splošna knjižnica v Sloveniji in utrjujemo položaj ene najbolj zanimivih javnih knjižnic v mednarodnem prostoru. Z uvajanjem drznih in inovativnih praks na področju kulture in izobraževanja izboljšujemo družbeni položaj prebivalcev Slovenije in krepimo mednarodno prepoznavnost slovenskih knjižnic.« Naš dosednji slogan »Povsod v mestu« nadgrajujemo skladno z razvojem naše prestolnice Ljubljane, ki postaja vedno bolj odprto in kozmopolitsko mesto srečevanj in pretokov, v vizijo ustanove, ki vzpostavlja in neguje povezave s sorodnimi institucijami v drugih glavnih mestih v širši regiji in, omogočeno s sodobnimi komunikacijskimi potmi, tudi globalno. Vse, kar smo v domačih gabaritih dosegli do danes, želimo popeljati tudi navzven in nadgraditi tako, da bomo čim pogosteje uporabili zvezo **»Mestna knjižnica Ljubljana – Ljubljana City Library«**.

Vendar lahko segamo čez meje domovine le, če obenem z obema nogama trdno stojimo na domačih tleh; naši strateški cilji za obdobje 2022–2026 so čvrsto osredinjeni prvenstveno v programske usmeritve, ki tvorijo jedro naše osnovne dejavnosti: upravljanje in rast kvalitetne knjižnične zbirke, storitve za konkretne potrebe prebivalcev in obiskovalcev Ljubljane in primestne okolice, skrb za dediščinsko izročilo, ki ga hranimo (ne brez misli na dediščino jutrišnjega dne, ki danes nastaja), in nenazadnje promocija vsega, kar ponujamo, seznanjanje uporabnikov in aktiven trud za njihovo pritegnitev v knjižnice. Prav tako je velika skrb namenjena ohranjanju in nadgradnji doseženega nivoja organizacijske notranje klime in kadrovskemu razvoju naših zaposlenih, ki držijo ustanovo pokonci. MKL kot družbeno zavedna ustanova želi in zmore vplivati na boljše življenje prebivalcev.

mag. Teja Zorko
direktorica

POSŁANSTVO MKL

Mestna knjižnica Ljubljana je splošna knjižnica glavnega mesta Republike Slovenije, namenjena prebivalcem Ljubljane in okolice ter širše vsem domačim in tujim obiskovalcem v fizični in virtualni obliki. Je osrednja območna knjižnica za osrednjeslovensko regijo, ki s strokovnim znanjem svojih zaposlenih ter oblikovanjem novih tehničnih rešitev in storitev za ciljne skupine uporabnikov vidno prispeva k razvoju slovenskih splošnih knjižnic.

Sodeluje in se povezuje v partnerstva na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Kot članica mednarodnih združenj in udeleženka v mednarodnih projektih skrbi za prepoznavnost domače stroke v mednarodnem merilu.

Svoje poslanstvo uresničuje z razvijanjem bralne kulture in vseh oblik pismenosti, zbira, obdeluje, predstavlja in izposoja večino slovenske knjižne produkcije ter dolgoročno hrani domoznansko gradivo o Ljubljani in njeni širši okolici.

Spodbuja vključevanje prebivalcev v procese vseživljenjskega učenja in z oblikovanjem posebnih storitev skrbi za vključenost ranljivih skupin prebivalstva.

Kot fizična in virtualna knjižnica predstavlja prostor sproščenega druženja, odprt, povezovalen in ustvarjalen tretji prostor za vse uporabnike.

S spodbudnim delovnim okoljem in permanentnim izobraževanjem zaposlenih zagotavlja, da s svojim znanjem omogočajo uresničevanje zastavljenih nalog.

VIZIJA MKL

Smo vodilna splošna knjižnica v Sloveniji in utrjujemo položaj ene najbolj zanimivih javnih knjižnic v mednarodnem prostoru. Z uvajanjem drznih in inovativnih praks na področju kulture in izobraževanja izboljšujemo družbeni položaj prebivalcev Slovenije in krepimo mednarodno prepoznavnost slovenskih knjižnic.

FUNKCIJE MKL

- MKL je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost kot javno službo na območju MOL s petimi knjižnicami mestnih območij in 15 krajevnimi knjižnicami.
- Je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost kot javno službo tudi za osem občin izven Mestne občine Ljubljana: Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Horjul, Ig, Škofljica, Vodice in Velike Lašče s 14 krajevnimi knjižnicami.
- Je osrednja območna knjižnica za osrednjeslovensko knjižnično regijo, v kateri deluje poleg MKL še osem osrednjih knjižnic: Knjižnica Domžale, Knjižnica Litija, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Knjižnica Logatec, Mestna knjižnica Grosuplje, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica, Knjižnica Medvode, za katere izvaja štiri območne naloge (zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij, strokovna pomoč knjižnicam na območju, koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva in usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja).
- Izvaja dejavnost potujoče knjižnice: 47 postajališč bibliobusa.
- Izvaja dejavnost specialne knjižnice: Slovanska knjižnica – Center za domoznansko dejavnost in specialne humanistične zbirke.
- Izvaja razvojne programe na področju bralne kulture za otroke: Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo.
- Izvaja programe na področju knjižničnega strokovnega usposabljanja: Učni center MKL.
- Izvaja programe Trubarjeve hiše literature: referenčni prostor za književnost, knjigo in družbenokritično refleksijo.
- Izvaja programe na področju vseživljenjskega učenja.
- Razvija bralno in informacijsko pismenost ter kulturne dejavnosti na celotnem območju, na katerem delujejo njene organizacijske enote, knjižnice mestnih območij in krajevne knjižnice.

»POVSOD V MESTU«

Povzetek strateškega načrta Mestne knjižnice Ljubljana

Mestna knjižnica Ljubljana bo v naslednjem strateškem obdobju 2022–2026 v svojem lokalnem okolju uresničevala kulturno, informacijsko, izobraževalno in socialno vlogo ter s tem aktivno sooblikovala kakovost življenja prebivalcev, ob tem pa tudi slovenski knjižnični sistem.

Kot osrednja območna knjižnica bo spodbujala sodelovanje splošnih knjižnic v osrednjeslovenski regiji, predvsem s ponudbo dobrih praks za knjižnice območja na področju novih tehnologij in sodobnih storitev v digitalnem okolju ter z usklajevanjem domoznanske dejavnosti na območni ravni. Preko novih oblik strokovnega povezovanja na izbranih področjih (kompetenčni centri, zagotavljanje enotnega izvajanja javne službe) bo skrbela za izboljševanje organizacije knjižnične javne službe preko optimizacije poslovnih in delovnih postopkov.

V skladu s standardi in zakonodajo s področja knjižničarstva ter notranjo organiziranostjo bo knjižnica vzdrževala in načrtovala uravnoteženo mrežo krajevnih knjižnic, bibliobusnih postajališč in drugih oblik knjižnične dejavnosti ter tako zagotavljala najboljšo možno dostopnost knjižničnih storitev. V skladu s finančnimi možnostmi si bo prizadevala pridobiti nove in dodatne prostore za krajevne knjižnice v MOL in na drugih območjih delovanja knjižnice ter izboljšati pogoje za delovanje (nakup novega bibliobusa).

Fizični prostor knjižnice je in bo tudi v prihodnje sam po sebi ena od »storitev« MKL, ki omogoča različne kulturne, socialne in izobraževalne priložnosti ter nagovarja uporabnike k obisku in sodelovanju. Pri oblikovanju knjižničnega prostora bomo izhajali iz štirih vsebinskih sklopov: prostor za učenje, prostor za navdih, prostor za druženje in prostor za ustvarjalnost (kreativnice) ter upoštevali standarde zelenega arhitekturnega načrtovanja (zeleni knjižnica).

Knjižnica preko načrtnega dela z zbirko oblikuje obsežno, pestro in aktualno knjižnično zbirko za prebivalce MOL in širšega območja. Razvijali bomo uporabne postopke in kriterije za vrednotenje knjižnične zbirke v okviru normativnih določil za knjižnično dejavnost. Omogočili bomo dostop do alternativnih formatov knjižničnega gradiva, predvsem v elektronski obliki, ki je dostopno na daljavo. Gradivo bomo uporabnikom približali z nadstandardnimi storitvami (vračanje gradiva kjer koli v knjižnični mreži, naročanje gradiva za prevzem v drugi knjižnici, samostojni prevzem rezerviranega gradiva ipd.) in razvijali dinamične in mobilne oblike umeščanja gradiva po mreži knjižnic, ki bodo odražale potrebe uporabnikov v lokalnem okolju.

Pripravljali bomo lastne digitalne vsebine in jih v sodelovanju z drugimi partnerskimi organizacijami objavljali na skupnih portalih in platformah (spletna stran, Kamra, dLib.si). S ciljno usmerjenimi projekti digitalizacije knjižničnega gradiva bomo olajšali dostop do digitaliziranih in izvorno digitalnih vsebin, tako na daljavo, kakor tudi iz prostorov knjižnice (uporaba na namenskih terminalih). Vzpostavili bomo koordinacijo na področju načrtovanja, organizacije in vodenja vsebin digitalne knjižnice.

Z vzpostavitvijo Centra za promocijo branja odraslih in pripravo strategije promocije branja želimo poskrbeti za usklajeno spodbujanje bralne kulture in bralne pismenosti za različne ciljne skupine uporabnikov. Vodila nas bo skrb za razvoj strokovnih pobud in bralnih projektov za povezovanja akterjev na področju branja in bralne kulture.

Na podlagi prenovljene notranje organizacije in sistemizacije delovnih mest bomo vzpostavili Center za koordinacijo storitev, ki bo prevzel skrb za centralizirane storitve za delo z uporabniki in za celovito strategijo kulturnih in izobraževalnih dogodkov za vse starostne in ciljne skupine uporabnikov v mreži knjižnic.

Uporabnikom in članom bomo ponudili nove in nadgrajene storitve, ki bodo odgovor na spremenjene potrebe lokalnega okolja za enostavnejšo in prijetnejšo izkušnjo uporabe knjižnice in s katerimi bomo svoje delovanje razširili tudi izven zidov knjižnic, s poudarkom na storitvah omogočenih s podporo IKT ter z vključitvijo novih tehnologij za dostopnost, avtomatizacijo in komunikacijo ter z upoštevanjem vseh vidikov trajnostnega razvoja (okolja, družbe, kulture in gospodarstva).

Okrepili bomo dejavnost izobraževalnih in kulturnih dogodkov v virtualnem okolju in z vzpostavitvijo Multimedijskega centra MKL v spletnem okolju tovrstne vsebine ponudili tudi uporabnikom, ki nas zaradi

različnih razlogov ne zmorejo obiskati v fizičnem okolju. Nadgradili bomo koncept spletnih učilnic in izobraževalnih oblik, s poudarkom na večji interakciji med predavatelji in udeleženci. Vsebinsko želimo pokriti različne oblike pismenosti, s poudarkom na dvigu digitalnih kompetenc za državljane.

Potrebe okolja in uspešnost našega delovanja bomo preverjali z ustaljenimi pristopi pri ugotavljanju mnenj in potreb.

Poseben poudarek namenjamo domoznanski dejavnosti. Razvijali bomo domoznanske zgodbe na podlagi tiskanega gradiva in digitalnih vsebin ter tako skrbeli za razvoj novih in promocijo obstoječih lokalnih vsebin.

V novem strateškem obdobju želimo načrtovane notranje organizacijske spremembe postopno prenašati v prakso, na nivoju mreže poskrbeti za poenotenje delovnih postopkov, ki so skupni v vseh knjižnicah in se postopno približati skupnemu kadrovskemu upravljanju. Velik poudarek bomo dali še nadaljnji gradnji kariernih možnosti zaposlenih, prav tako pa tudi še naprej nadaljevali sledenje in izboljševanje organizacijske klime, s formalnimi in neformalnimi oblikami povezovanja zaposlenih.

Pri sodelovanju z različnimi javnostmi bo MKL poudarjala prednosti, ki jih delovanje knjižnice prinaša okolju. Možnosti za razvoj bo iskala tudi v sodelovanju z domačimi in tujimi organizacijami prek vključevanja v partnerstva in sodelovanja v lokalnih, nacionalnih in mednarodnih projektih. Prav mednarodnemu povezovanju bo knjižnica, tudi z novo vizijo, posvetila posebno pozornost.

Knjižnica se bo aktivno vključevala v skupne projekte MOL in bo s svojim delovanjem prispevala k prepoznavnosti Ljubljane kot ustvarjalnega mesta znanja in kulture.

Aktivna promocija bo privabljala nove uporabnike in utrjevala ugled in javno podobo knjižnice. Za večjo prepoznavnost knjižnice v javnosti ter trženje promocijskih izdelkov bomo razvijali blagovne znamke ter strokovno in nišno založništvo.

STRATEŠKI CILJI 2022–2026

STRATEŠKA PODROČJA:

- A) Programske usmeritve in predvideni obseg programov
 - 1. MESTO BERE, GLEDA IN POSLUŠA: upravljanje knjižnične zbirke in razvoj bralne kulture
 - 2. KNJIŽNICA ZA VSE: storitve za prebivalce in obiskovalce mesta
 - 3. SPOMIN MESTA: dediščinsko izročilo za danes in jutri
 - 4. VIDNA KNJIŽNICA: promocija storitev za uporabnike
- B) Organizacijske in kadrovske usmeritve
 - 1. AKTIVNA KNJIŽNICA: notranja organiziranost in kadri
- C) Opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter drugih storitev za prihodnost
 - 1. »KNJIŽNICA PLUS«: razvoj za storitve prihodnosti

A) Programske usmeritve in predvideni obseg programov

A.1 MESTO BERE, GLEDA IN POSLUŠA: upravljanje knjižnične zbirke in razvoj bralne kulture

Opis strateškega področja:

Knjižnična zbirka je osnovno sredstvo za izvajanje knjižnične javne službe, ki uporabnikom knjižnice zagotavlja dostop do relevantnih vsebin. Zbirka obsega 1,8 milijona enot, kar pa je zgolj izhodišče: knjižnično gradivo izgublja aktualnost zaradi novih vsebin ali novih potreb uporabnikov, zato se knjižnična zbirka nenehno razvija in obnavlja. Poleg gradiva na fizičnih nosilcih je za knjižnico zelo aktualno tudi gradivo, dostopno na daljavo, ki je v zadnjih nekaj letih v razmahu, izbor naslovov elektronskih knjig že predstavlja pomemben delež knjižnične ponudbe. Uporabnikom knjižnice omogočamo kvalitetne zvočne in video vsebine, s poudarkom na ponudbi digitalnih multimedijskih vsebin v različnih izraznih oblikah (zvočne knjige, platforme za ogled videovsebin, pretočne vsebine itd.).

Z nabavo knjižnega gradiva se povezuje njegova uporaba. Spodbujanje branja in razvoj bralne kulture je najpomembnejše poslanstvo knjižnice, zato iščemo nove načine, kako navduševati za branje. Začenjamo pri najmlajših, ki jih v svet črk in besed uvajamo na urah pravljic ter jim zgodbe razodevamo na literarnih srečanjih in literarnih sprehodih. V obdobju 2017–2021 smo izvedli okoli 3.000 ur pravljic za skoraj 70.000 udeležencev, 124 literarnih dogodkov za otroke in družine z okoli 10.000 udeleženci ter po 700 ugank in kvizov, kjer je sodelovalo 13.000 otrok. Mladim ponujamo literarne natečaje in možnosti kreativnega izražanja. Ob vsakoletnem razpisu za kratko zgodbo, haiku in fotografijo, dramsko delo ter strip smo prejeli 560 prispevkov mladih med 15. in 25. letom.

Odrasle bralce vabimo na bralno izmenjavo mnenj in druženje v bralne skupine, število bralnih skupin se letno giblje med 15 in 20, v vsaki se srečuje do 15 udeležencev. Pripravili smo preko 1.300 literarnih dogodkov (srečanja z avtorji, predstavitve knjig, pogovori), ki se jih je udeležilo preko 50.000 udeležencev.

Nadgradili smo bralne projekte, ki povezujejo vsa starostna obdobja: »Ciciuhec, beremo z malčki« je zajel več kot 35.000 vrtčevskih otrok, »Poletavci – poletni bralci« so navdušili dobrih 10.000 mladih bralcev, preko 800 najstnikov je bralo v projektu »NajPoletavci«, okoli 1.800 odraslih je bralo v sklopu projekta »Mesto bere«. V okviru nacionalnega projekta »Rastem s knjigo« je knjižnice v mreži MKL obiskalo in si jih z vodenim ogledom ogledalo 25.000 ljubljanskih šolarjev in dijakov.

Strateške usmeritve

- Dopolnjevanje knjižnične zbirke z relevantnimi novostmi založniške produkcije po kriterijih nabavne politike knjižnice in v obsegu, kot ga določajo pogoji za izvajanje knjižnične dejavnosti ter strokovna priporočila in standardi.
- Posebna pozornost je namenjena vsebinam dostopnim na daljavo.

- Izgradnja posebnih zbirk je odziv na potrebe uporabnikov in drugih deležnikov v okolju knjižnice.
- Izboljšanje uporabniške izkušnje in optimizacija knjižničnih prostorov z vzdrževanjem aktualne knjižnične zbirke, v kateri je pravočasno prepoznano in iz nje izločeno zastarelo gradivo.
- Izboljšanje dostopnosti knjižničnega gradiva z bolj fleksibilnim razporejanjem knjižničnega gradiva v mreži knjižnic ali z uvedbo bolj fleksibilnih oblik knjižnične zbirke.
- Razvoj novih in nadgradnja obstoječih bralnih programov in projektov za spodbujanje branja in razvoj bralne kulture.

Cilj 1: Aktualna in učinkovita knjižnična zbirka

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Vsebinsko profiliranje in sistematična evalvacija knjižnične zbirke ter njenega upravljanja	uporabniki	2022–2026	SPOK, vodje KMO
Nadgradnja kriterijev za vrednotenje knjižnične zbirke	uporabniki	2022	SPOK, SR
Razvoj različnih oblik knjižničnih zbirk (repozitorij, premična zbirka, druge mobilne zbirke)	uporabniki	2022–2026	SPOK
Razporejanje gradiva v mreži MKL po potrebah uporabnikov	uporabniki	2022–2026	SPOK, knjižnice v mreži

Pojasnilo:

Potrebe uporabnikov se spreminjajo, zato bomo knjižnično zbirko upravljali z rednim preverjanjem njene uporabe, zastarelosti gradiva in nadomeščanjem z relevantnimi vsebinami. V ta namen razvijamo uporabne postopke in kriterije za vrednotenje knjižnične zbirke v okviru normativnih določil za knjižnično dejavnost.

Za boljšo dostopnost knjižničnega gradiva želimo uporabnikom ponuditi storitve, kot so vračanje gradiva kjer koli v knjižnični mreži ali naročanje gradiva za prevzem v drugi knjižnici ipd., in namesto stacionarno lociranega gradiva razviti dinamične oblike umeščanja gradiva po mreži knjižnic, ki bodo odražale potrebe uporabnikov v lokalnem okolju.

Nadaljevali bomo z uvajanjem sodobnih tehnoloških rešitev za dostop do elektronskih informacijskih virov. Z ustrezno skrbjo za e-vsebine in e-storitve bomo nudili kakovostno ponudbo z zagotavljanjem dolgoročnega ohranjanja in dostopa do digitalnih vsebin. Le-te so še posebej primerne za nekatere ranljive skupine uporabnikov, kar bo pripomoglo k njihovi večji vključenosti v družbo.

Cilj 2: Branje vedno in povsod

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Nadgradnja dejavnosti kulturne vzgoje	otroci, mladi, družine	2022–2026	Pionirska, CKS
Priprava interaktivnih gradiv	otroci, družine	2022–2026	Pionirska, CKS
Vzpostavitev Centra za promocijo branja odraslih (CPBO), priprava strategije promocije branja, literature in bralne kulture	odrasli, starejši	2022–2023	SR, CPBO
Priprava strokovnih pobud, razvoj bralnih projektov in z branjem povezanih dejavnosti ter vzpostavitev partnerstev	odrasli, starejši, deležniki na področju branja	2023–2026	SR, CPBO, THL

Pojasnilo:

V skladu s strategijo kulture MOL med aktivnosti knjižnic sodi tudi spodbujanje bralne kulture in bralne pismenosti, razvoj strokovnih pobud in bralnih projektov za povezovanja akterjev na področju branja in bralne kulture, poudarjen bo pomen aktivne vloge knjižnice na področju promocije branja v javnosti prek strokovnih razprav, za doseganje cilja »dvig zanimanja za knjigo in branje pri vseh ciljnih skupinah ter povečanje prisotnosti knjige v mestu« Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020–2023.

Dejavnost kulturne vzgoje bo vključevala bralne projekte, prireditve in izobraževanja na področju bralne pismenosti za otroke in družine. Z upoštevanjem stopenj psihofizičnega razvoja bodo dejavnosti prilagojene otrokom v vseh fazah njihovega otroštva. Priprava interaktivnih gradiv in prenos že obstoječih učnih gradiv in zgodb v digitalno okolje bosta omogočila nov in oživilen način podajanja vsebin, z boljšo dostopnostjo in enostavnejšo uporabo.

Vzpostavitev Centra za promocijo branja odraslih in priprava strategije promocije branja, literature in bralne kulture bo centralizirala načrtovane bralne dejavnosti v knjižnicah in širšem okolju.

Pričakovani učinki:

- Boljša dostopnost knjižničnega gradiva v mreži MKL.
- Aktualnejša knjižnična zbirka.
- Večja prepoznavnost knjižnice med prebivalci in obiskovalci.
- Oblikovanje programov za razvoj bralne kulture na način, ki ustreza posameznim ciljnim skupinam in omogoča njihovo aktivno sodelovanje.
- Vzpostavitev Centra za promocijo branja odraslih.

Kazalniki uspešnosti:

- Stanje knjižnične zbirke glede na normativ
- Prirast knjižnične zbirke glede na normativ
- Število aktivnih članov
- Izposoja gradiva na dom

Viri financiranja: MOL, MK, občine pogodbene partnerice, lastna sredstva

A. 2 KNJIŽNICA ZA VSE: storitve za prebivalce in obiskovalce mesta

Opis strateškega področja:

Ponudba in storitve za uporabnike so se v času strateškega obdobja 2017–2021 razvile in nadgradile na vseh področjih, skladno z razvojem sta se povečali njihova uporaba in število udeležencev. Slednje je bilo opaziti pri obisku prireditev, v zadnjih štirih letih beležimo krepko čez 200.000 obiskovalcev organiziranih dogodkov v in izven knjižnic.

S projekti smo v veliki meri skrbeli za spodbujanje bralne kulture in pismenosti, s poudarkom na literarnem programu v Trubarjevi hiši literature (THL), ki daje pomemben kulturni prispevek mestu in je v omenjenem strateškem obdobju gostila več kot 25.000 obiskovalcev. V letu 2020 in 2021 se je prireditvena in izobraževalna dejavnost preselila pretežno v virtualno okolje, kjer se je prisotnost udeležencev in gledalcev zaradi poenostavljene udeležbe še povečala. THL kot odprt prostor omogoča različnim literarnim in intelektualnim skupinam z različnimi svetovnonazorskimi prepričanji izražati svoj pogled na aktualna kulturna in družbena vprašanja, preko programa pa povezuje literarne in umetniške, kakor tudi kritične in refleksijske vidike.

Pripravili smo različne oblike izobraževanj za uporabnike, skupno nekaj manj kot 5.000, aktivno jih je spremljalo 74.423 udeležencev.

Prisotni in aktivni smo na vseh aktualnih družbenih omrežjih, kjer komuniciramo, posredujemo informacije s področja branja in kulture ter promoviramo knjižnično dejavnost. Skupno imamo preko 26.000 sledilcev in stalno beležimo trend naraščanja.

Z novimi storitvami, ki smo jih uvedli v obdobju zadnjih pet let, smo predvsem poenostavili uporabo knjižnice za člane: z možnostjo vračila gradiva kjer koli v knjižnični mreži, naročanjem gradiva za prevzem v drugi knjižnici, opremo gradiva z RFID sistemom v mreži knjižnic in vzpostavitvijo 12 knjigomatov za samostojno izposajo in podaljševanja roka izposoje, samostojnim prevzemom rezerviranega gradiva, oskrbo s knjižničnim gradivom na domu za ranljive posameznike ter razvojem digitalnih storitev in vsebin. Slednje v veliki meri tudi zaradi spremenjenih razmer v času koronavirusne bolezni COVID-19.

V zadnjih petih letih smo digitalizirali 80.841 strani oz. skenogramov in javno objavili na portalih Kamra (kamra.si) in Digitalna knjižnica Slovenije (dLib.si).

Preoblikujemo in prilagajamo knjižnične prostore po meri in potrebah uporabnikov z oddelki za multimedijo, za mlade, za starejše, za družine ter s prostori za učenje in kreativnice. Slednje so kot

obogateno izobraževalno okolje namenjene ljudem, da se srečujejo, delijo različna orodja, pripomočke informacije ter pridobivajo dodatna znanja v vseživljenjskem učenju.

Storitve in ponudbe, ki jih snujemo v novem petletnem obdobju, bodo uporabnikom služile kot navdih in pomoč v vsakdanjem življenju ter v različnih življenjskih situacijah s ciljem, da bo knjižnica še naprej odprt prostor za nova znanja in spoznanja.

Strateške usmeritve:

- Spodbujanje udeležbe pri vseživljenjskem in neformalnem pridobivanju znanja ter kulturnih dejavnostih.
- Sodelovanje in povezovanje z drugimi ponudniki kulturnih in izobraževalnih vsebin.
- Ponudba storitev za enostavnejšo in prijetnejšo izkušnjo uporabe knjižnice.
- Razvoj storitev v smeri tehnološkega razvoja in sodobnega načina življenja prebivalcev mesta.
- Vključevanje prebivalcev v postopek načrtovanja in oblikovanja dejavnosti.
- Oblikovanje knjižničnih storitev z upoštevanjem vseh vidikov trajnostnega razvoja (okolja, družbe, kulture in gospodarstva).

Cilj 1: Po meri uporabnikov

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Vzpostavitev Centra za koordinacijo storitev (CKS), priprava strategije delovanja centra in delovanje centra	prebivalci	2022–2026	CKS
Priprava izobraževalnih in kulturnih dogodkov za krepitev vloge knjižnice kot prostora za vseživljenjsko učenje in druženje	prebivalci	2022–2026	CKS, knjižnice v mreži
Priprava strokovnih pobud in partnerstev za razvoj, koordinacijo in izvajanje projektov ter dogodkov	prebivalci	2023–2026	CKS, knjižnice v mreži, THL
Razvoj novih in nadgradnja obstoječih storitev z aktivno udeležbo uporabnikov	prebivalci	2022–2026	SR, knjižnice v mreži
Izvajanje anket in intervjujev za ugotavljanje mnenj in potreb	prebivalci	2022–2026	SR, knjižnice v mreži

Pojasnilo:

Vzpostavitev Centra za koordinacijo storitev, priprava strategije delovanja centra in delovanje centra obsega oblikovanje celovite zasnove načrta kulturnih in izobraževalnih dogodkov za vse starostne in ciljne skupine uporabnikov v mreži knjižnic. Center bo poleg koordinacije programskih dogodkov izvajal centralizirane storitve za delo z uporabniki, kot so medknjižnična izposoja, priprava opominov, obravnava pohval in pritožb, izvajanje izterjav ipd. V sodelovanju s Centrom za koordinacijo storitev bo potekala priprava strokovnih pobud in partnerstev za izvajanje projektov ter dogodkov za uporabnike.

Načrtujemo razvoj novih in nadgradnjo obstoječih storitev za uporabnike: naročanje, različni načini vračila in prevzema gradiva, zagotavljanje informacij na različne načine, »rezerviraj si knjižničarja«, referenčni pogovor in informacije na daljavo, drive-in knjižnica in druge alternativne oblike prevzema gradiva izven prostorov knjižnice, preureditev notranjih in zunanjih prostorov, s poudarkom na prilagajanju posameznim ciljnim skupinam ipd. Nadgradnja storitev bo potekala s podporo IKT ter z vključitvijo novih tehnologij za dostopnost, avtomatizacijo in komunikacijo. Ključnega pomena je zagotovitev ustrezne omrežne in digitalne infrastrukture za potrebe izobraževanja, raziskovanja in kulture in sledenje udeležanja načrta razvoja MKL na področju IKT za obdobje 2019–2023.

Z oblikovanjem knjižničnih prostorov za različne oblike učenja (praktično aktivno učenje, kreativno skupinsko učenje v tradicionalni ali elektronski učilnici, tihi prostor za zbrano individualno delo itd.) bomo omogočili pogoje za prost dostop do znanja, ki je temelj vseživljenjskega učenja posameznikov.

Z rednim zbiranjem mnenj uporabnikov in izvajanjem analiz okolij bomo prepoznavali potrebe različnih ciljnih skupin prebivalcev ter se tako uspešneje povezovali in sodelovali s civilno družbo in nudili aktivnejšo podporo delovanju lokalnih skupnosti.

Cilj 2: Od doma

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Nadgradnja spletne strani in družbenih omrežij knjižnic	prebivalci	2022–2026	SR
Razvoj Multimedijskega centra na spletni strani knjižnice	prebivalci	2022–2026	SR
Priprava in nadgradnja storitev v virtualnem okolju	uporabniki	2022–2026	SR CKS, knjižnice v mreži, THL

Pojasnilo:

Nadgradili bomo koncept spletnih učilnic in izobraževalnih oblik, s poudarkom na večji interakciji med predavatelji in udeleženci. Ponudba se bo razširila na vsebine, ki zajemajo različne oblike pismenosti, (npr. zdravstvena, finančna, vizualna idr.). Razširili bomo ponudbo digitalnih vsebin s področja spletnega izobraževanja, tudi s pomočjo tujih ponudnikov tovrstnih storitev, s poudarkom na mladih in nekaterih ranljivih skupinah (spletni kvizi, multimedijski vsebinski portali, hibridne oblike izobraževanja za nove tehnologije ipd.), z upoštevanjem opisnikov temeljnih zmožnosti digitalne pismenosti, vrednosti DESI, evropskega okvira digitalnih kompetenc za državljane DigComp in kazalnikov Evropske digitalne agende.

Nadaljevali in nadgradili bomo izvajanje spletnih dogodkov z namensko tehnično in programsko opremo ter vzpostavili operativno uredništvo Multimedijskega centra, s souporabo namenske tehnične in programske opreme v mreži knjižnic.

Snovali bomo projekte s področja spodbujanja digitalne kreativnosti, s povezovanjem STEM programov v knjižnici (z navezavo na dejavnosti kreativnic), popularizacijo in podporo uporabi novih in nastajajočih tehnologij, spletnih in oddaljenih učilnic ter vključevanje rešitev interneta stvari (IoT), s poudarkom na hibridnih rešitvah učenja novih tehnologij.

Cilj 3: Digitalizacija gradiva in digitalne vsebine

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Določitev prioritet digitalizacije	prebivalci	2022	SLK, SR, SPOK
Vzpostavitev skrbništva digitaliziranih vsebin	zaposleni	2022–2023	SLK, SR
Nadgradnja tehnične opreme za digitalizacijo	zaposleni	2022–2026	SR, OI
Digitalizacija na zahtevo	prebivalci	2022–2026	SLK

Pojasnilo:

Določitev prioritet digitalizacije bo vključevala pripravo lastnih digitalnih vsebin, sodelovanje pri skupnih vsebinah (na nacionalni, regionalni, lokalni ravni) in omogočanje dostopa do zakupljenih in skrbništvo digitalnih vsebin. Izpostavljena bosta priprava seznama potreb za digitalizacijo tako tiskanega gradiva, kakor tudi neknjižnega oz. mediatečnega knjižničnega gradiva. Slednje bo osnova za pripravo novih podatkovnih zbirk in morebitno izgradnjo namenskih platform (npr. za pretočne video vsebine digitaliziranih vsebin, ki jih trenutno hranimo na fizičnih nosilcih). S ciljno usmerjenimi projekti digitalizacije vsega knjižničnega gradiva bomo olajšali dostop do digitaliziranih in izvorno digitalnih vsebin, tako na daljavo, kakor tudi iz prostorov knjižnice (uporaba na namenskih terminalih).

Vzpostavili bomo koordinacijo na področju načrtovanja, organizacije in vodenja digitalne knjižnice MKL, s posebnim poudarkom na skrbništvu objav in hranjenju digitalnih in digitaliziranih vsebin na različnih namenskih portalih. Med aktivnosti bo sodila tudi vzpostavitev rešitev za trajno hrambo digitalnih kulturnih vsebin v sodelovanju s partnerskimi organizacijami.

V skladu z usklajenimi aktivnostmi na področju izvajanja nalog digitalne knjižnice načrtujemo sistemsko nadgradnjo tehnične opreme za vodenje projektov digitalizacije in s tem povezano uvedbo storitve digitalizacije na zahtevo.

Cilj 4: Vključevanje ciljev trajnostnega razvoja (CTR)

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Načrtovanje novih storitev na podlagi CTR	prebivalci	2022–2026	SR, KMO
Sodelovanje z deležniki pri uresničevanju CTR v širšem okolju	partnerske organizacije, strokovna združenja	2022–2026	SR, KMO

Pojasnilo:

Kot odgovor na izzive sodobne družbe je OZN sprejela Agendo 2030 s sedemnajstimi splošnimi cilji trajnostnega razvoja. Splošne knjižnice so opredeljene kot eden ključnih elementov pri uresničevanju Agende 2030 in CTR.

Koncept zelene knjižnice, ki ga izvajamo od leta 2012, ne vključuje zgolj zelene stavbe, temveč predvsem poudarja pomembno vlogo vseživljenjskega izobraževanja, informiranja in ozaveščanja o pomenu varovanja in ohranjanja naravnih virov ter zdravega načina življenja.

Z novimi storitvami bomo nagovarjali vse CTR, s povezovanjem in sodelovanjem z različnimi deležniki pa bo knjižnica še dodatno vplivala na ozaveščenost prebivalcev v lokalnem okolju.

Pričakovani učinki:

- Večja prepoznavnost MKL kot ponudnika kvalitetnih kulturnih in izobraževalnih dogodkov.
- Enostavnejša in dostopnejša uporaba knjižnice, prilagojena potrebam uporabnikov in v skladu z razvojem IKT ter družbe.
- Povečana udeležba uporabnikov v virtualnem okolju (dogodki, storitve).
- Posodobitev tehnične opreme za izvedbo projektov digitalizacije.
- Povečano zavedanje o pomembnosti trajnostnega razvoja med prebivalci lokalnega okolja.

Kazalniki uspešnosti:

- Število izvedenih dogodkov
- Število izvedenih projektov digitalizacije
- Število vpogledov v vsebinske enote portala dLib.si in Kamra

Viri financiranja: MOL, MK, lastna sredstva

A.3 SPOMIN MESTA: dediščinsko izročilo za danes in jutri

Opis strateškega področja:

Strateško področje obsega knjižnične dejavnosti, ki so povezane z ohranjanjem, raziskovanjem in promocijo lokalne kulturne dediščine in sodobnimi vidiki mestnega življenja in urbanega razvoja. Domoznanska dejavnost je prepletena v delo MKL, tako v bibliopedagoških in prireditvenih dejavnosti, kakor tudi v njenem temeljnem poslanstvu, zagotavljanju dostopa do knjižničnega gradiva in z njim povezanih informacij. Vsaka knjižnica v njeni mreži samodejno zaznava in se odziva na potrebe ožjega lokalnega okolja in svoje delovanje prilagaja svoji specifični lokalni stvarnosti. V tem okviru prihajajo v ospredje sodobne teme, problematike in pojavi, ki pa jim lahko določimo tudi specifično zgodovinsko kontinuiteto in kontekst.

Seznanjanje občanov z lokalno zgodovino, razvojem mesta, njegovih institucij in lokalnih posebnosti je naloga Slovanske knjižnice - Centra za domoznanstvo in specialne humanistične zbirke MKL (SLK). V knjižnici hranimo dragoceno gradivo lokalnega in tudi nacionalnega pomena, upravljamo in razvijamo podatkovne zbirke o domoznanskem gradivu ter promoviramo lokalne vsebine s fizičnimi razstavami, cikli dogodkov, spletnimi zgodbami in tiskanimi publikacijami. Cilj teh dejavnosti je rast lokalne zavednosti občanov in utrjevanje skupnosti, v kateri živijo in delujejo.

Strateške usmeritve:

- Razvoj izobraževalnih dejavnosti in vsebin o dediščini mesta za otroke in mlade kot podpora izobraževalnemu procesu in promocija lokalnih vsebin.
- Uveljavitev zbiranja spominov starejših Ljubljančanov, ki lahko s svojimi osebnimi zgodbami in osebno dokumentacijo dopolnjujejo in obogatijo uradni zgodovinski diskurz.
- Permanentni razvoj digitalnih oblik dostopnosti domoznanskih vsebin.

Cilj 1: Dediščinska pismenost

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Podpora šolski raziskovalni dejavnosti	otroci, mladi	2022–2026	SLK
Razvoj dejavnosti zbiranja spominov prebivalcev	prebivalci, partnerske organizacije	2022–2026	SLK
Razvoj interaktivnih domoznanskih vsebin za otroke	otroci, družine	2022–2026	SLK, CKS

Pojasnilo:

Z razvojem projekta Raziskujmo skupaj in sodelovanjem z mentorji in avtorji raziskovalnih nalog želimo najmlajše uporabnike seznaniti z naprednejšimi oblikami iskanja knjižničnega gradiva v različnih podatkovnih sistemih (Cobiss+, dLib.si, eBibliografija). Cilj je popularizacija lokalnih vsebin v šolski dejavnosti in spodbujanje mladih raziskovalcev k uporabi gradiva in virov SLK - Centra za domoznanstvo MKL.

K dejavnosti zbiranja spominov bomo pritegnili uporabnike in partnerje knjižnice ter ljubljanska upokojenska društva in prostovoljske organizacije. Zunanje sodelavce bomo usposobili za vnašanje zgodb na domoznanski portal Kamra preko spletne aplikacije Album Ljubljane.

Razvoj formata interaktivnih spletnih domoznanskih vsebin na spletni strani knjižnice predvideva spletno umestitev domoznanskih zgodb, ki jih objavljamo v zbirki Kulturna dediščina za družine (KDZD).

Cilj 2: Dostopnost domoznanskih vsebin

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Razvoj portala Ljubljanske zgodbe	prebivalci	2022–2026	SLK, SR
Prehod domoznanskih prireditev v hibridno obliko	prebivalci	2022–2023	SLK, SR, OI
Upravljanje z domoznansko zbirko	prebivalci	2022–2026	SLK

Pojasnilo:

Prenova domoznanskega spletnega portala Ljubljanske zgodbe predvideva izboljšano dostopnost digitaliziranega gradiva in prilagoditev strukture prenovljeni spletni strani knjižnice, prenos virtualnih domoznanskih razstav na portal Kamra in digitaliziranega gradiva v Digitalno knjižnico Slovenije z ureditvijo ustreznega načina dostopa na samem portalu.

Z razširitvijo domoznanskih prireditev v knjižnici z možnostjo neposrednega prenosa v spletnem okolju bomo prireditve približali tudi uporabnikom, ki zaradi različnih razlogov ne zmorejo obiskati prireditev v fizični obliki.

Virtualno dostopnost domoznanskih vsebin bomo nadgradili z razvojem dejavnosti katalogizacije domoznanskih tematik – revizijo kriterijev in ciljev posameznih tematskih področij in racionalizacijo bibliografske obdelave z upoštevanjem zaporednosti ponavljanja vsebin – in pripravo digitalnih domoznanskih posebnih zbirk. Z neformalno nabavo polpubliciranega in antikvarnega gradiva bomo nadgradili obstoječo fizično zbirko z novimi redkimi tiski in poskrbeli za njihovo digitalizacijo kakor tudi dostopnost na spletu.

Pričakovani učinki:

- Povečanje vodenih ogledov SLK za šolske skupine.
- Popularizacija dejavnosti zbiranja spominov v spletni aplikaciji Album Ljubljane na portalu Kamra.
- Rast domoznanske bibliografije.
- Razvoj spletnega domoznanskega portala Ljubljanske zgodbe na spletni strani knjižnice.

Kazalniki uspešnosti:

- Število izvedenih vodenih ogledov za šolske skupine v SLK
- Število objavljenih digitalnih zbirk v Albumu Ljubljane
- Število kreiranih bibliografskih zapisov domoznanskega gradiva v SLK

A.4 VIDNA KNJIŽNICA: promocija storitev za uporabnike

Opis strateškega področja:

Promocija storitev je v tako veliki knjižnici kot je MKL pomemben segment poslovanja. Navade uporabnikov so se v zadnjem strateškem obdobju spremenile, zato je toliko bolj pomembno, da smo prepoznavni in vidni v lokalnem okolju in da z učinkovito promocijo v knjižnico pritegnemo čim več obiskovalcev, uporabnikov in prebivalcev Ljubljane in bližnje okolice, ki še niso naši člani in jim na enostaven način približamo našo ponudbo in storitve.

Promocija storitev za uporabnike se je v zadnjem strateškem obdobju razvila in nadgradila na vseh področjih. Razvili smo različne vrste promocijskih elementov: od predstavitve knjižnice na različnih prizoriščih v mestu, do povezovanj z različnimi ustanovami, s katerimi razvijamo skupna sodelovanja in predstavljamo naše dejavnosti, do oblikovanja načrtnih spletnih vsebin, s katerimi nagovarjamo različne ciljne skupine. Člane, uporabnike knjižnice ter drugo zainteresirano javnost nagovarjamo z objavami na spletni strani in družbenih omrežjih, s prispevki v medijih, z oglasi in promocijskimi gradivi. Število sledilcev na družbenih omrežjih in število medijskih objav iz leta v leto narašča. Med letoma 2017 in 2020 smo zabeležili dvakrat toliko medijskih objav (1.538) o delu knjižnice kot v prejšnjem strateškem obdobju, v tem času smo za naše dogodke, storitve in projekte izvedli 35 večjih marketinških akcij in naše projekte predstavljali na oglaševalskih površinah v mestu in LPP (Mesto bere, Poletavci, Korak do kulture, Zlate hruške). V zadnjih letih smo pridobili nove sledilce na družbenih omrežjih (26.312), tudi z nadgraditvijo dodatnih Facebook profilov, da lahko z ozko profiliranimi vsebinami uporabnike lažje nagovarjamo v lokalnem okolju knjižnic. Za spletno oglaševanje smo pridobili Google Grant subvencijo, ki neprofitnim kulturnim ustanovam omogoča oglaševanje z brezplačnimi oglasi, ki se prikazujejo med Googlovimi rezultati iskanja. S tem smo pridobili 7 % več obiska na spletni strani, oglasi pa so tretji največji vir spletnih obiskov naše spletne strani. Pričenjamo tudi z oglaševanjem na FB profilu MKL.

Z različnimi dogodki v mestu, kot so Dan MKL, Poletavci, Popoldan s knjižnico, z vzpostavitvijo knjižnih zbirk na kopališčih in v Živalskem vrtu, zasledujemo naš slogan Povesod v mestu.

Strateške usmeritve:

- Vzpostavljane različnih partnerstev, sodelovanje z vsemi vrstami knjižnic, drugimi kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami ter lokalnimi skupnostmi pri skupnih projektih.
- Vključenost MKL v utrip Ljubljane in okolice z novimi oblikami promocije z namenom utrjevanja ugleda in javne podobe knjižnice.
- Razvoj blagovnih znamk, trženje promocijskih izdelkov knjižnice in prenova celostne grafične podobe za večjo prepoznavnost knjižnice v javnosti.
- Razvoj založniške dejavnosti.

Cilj 1: Prepoznavnost knjižnice v lokalnem okolju

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Prenova celostne grafične podobe (CGP) knjižnice	prebivalci	2022–2026	SR, PR, vodstvo, zunanji izvajalci
Promocija knjižnice na javnih mestih in v virtualnem okolju	prebivalci	2022–2026	SR, PR, KMO
Sodelovanje z mestnimi institucijami in nevladnimi organizacijami	prebivalci	2022–2026	vodstvo, SR, PR, KMO
Zagovorništvo - sodelovanje pri oblikovanju vsebin in programov knjižnice	prebivalci	2022–2026	PR, SR, DS za zagovorništvo, zunanji izvajalci

Pojasnilo:

Razpršeno in mestoma zastarelo grafično podobo knjižnice bomo po desetih letih poenotili in posodobili. Pregledali bomo vse elemente, od barvne sheme in promocijskih tiskovin do zunanjega in notranjega izgleda knjižnic. K oblikovanju nove grafične podobe bomo povabili zunanje izvajalce.

Nadgradili bomo promocijo knjižnice na javnih mestih s poenoteno vizualno podobo in elementi mestnega pohištva, ki bo uporabno za vse knjižnice pri pripravi dogodkov na javnih mestih in z marketinškimi akcijami ter objavami vsebin na spletu nagovarjali potencialne uporabnike.

Še naprej bomo razvijali prepoznavnost knjižnice med potencialnimi uporabniki in okrepili sodelovanja z različnimi partnerji in institucijami v okolju (ljubljski kulturni zavodi, mestne institucije, nevladne organizacije) s ciljem medsebojnega približevanja poslanstev in razvoja storitev, tako v lokalnem kot mednarodnem prostoru.

K sooblikovanju nekaterih vsebin, programov in zagovorniških akcij knjižnice bomo pritegnili različne javnosti, s čimer bomo pridobili nove obiskovalce in zagovornike knjižnice.

Cilj 2: Promocija storitev za uporabnike

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Promocija lastnih blagovnih znamk in proizvodov, razvoj spletne in neposredne prodaje izdelkov knjižnice	prebivalci	2022–2026	SR, PR, knjižnice v mreži
Promocijske aktivnosti za pridobivanje novih članov	prebivalci	2022–2026	SR, PR, knjižnice v mreži
Razvoj založniške dejavnosti	prebivalci, strokovna javnost	2022–2026	Vodstvo, zaposleni

Pojasnilo:

V knjižnici bomo obiskovalcem v nakup ponujali promocijske izdelke, povečali bomo njihov izbor za prodajo, darila in različne marketinške aktivnosti. Izdelki se bodo prvenstveno prodajali v knjižnicah, za prodajo na spletu bomo ponudili poseben segment na knjižnični spletni strani.

Nadgradili bomo založniško dejavnost za širšo javnost in se ciljno usmerili tako v izdajo publikacij za strokovno knjižničarsko javnost, kakor tudi v izdajo publikacij v okviru različnih projektov.

Pričakovani učinki:

- Izboljšana javna podoba knjižnice.
- Povečano število novih članov knjižnice.
- Povečana prodaja izdelkov knjižnice.
- Povečanje števila sodelovanj z različnimi deležniki.
- Okrepljena založniška dejavnost.

Kazalniki uspešnosti:

- Število medijskih objav
- Število novih članov
- Število sledilcev na družbenih omrežjih
- Število marketinških aktivnosti

Viri financiranja: MOL, lastna sredstva

B) Organizacijske in kadrovske usmeritve

B.1 AKTIVNA KNJIŽNICA: notranja organiziranost in kadri

Opis strateškega področja:

Strateško področje že tretjič uvrščamo v strateški načrt, saj gre za področje, ki ga je potrebno razvijati stalno, povezano in dolgoročno skozi zaporedna strateška obdobja. Nadaljujemo in nadgrajujemo že doseženo v prejšnjem strateškem načrtu, v katerem smo že zastavili določeno poskusno kadrovske fleksibilnost med enotami in izpeljali prenovo notranje organizacije in sistemizacije delovnih mest.

V preteklem strateškem obdobju smo izvedli raziskavo organizacijske klime v vseh enotah MKL, usmerjeno na povezavo zadovoljstva z rezultati pri delu. Raziskava je bila izvedena s pomočjo standardiziranega vprašalnika OCS2012, s tem smo se poleg merjenja organizacijske klime vključili tudi

v primerjavo med podjetji in zastavili možnost primerjave z rezultati merjenja organizacijske klime v ustanovi skozi več nadaljnjih let. Indeks odzivnosti zaposlenih je pokazal na 80,7% udeležbo. Indeks organizacijske klime je bil 3,56, indeks sistemov vodenja in razvoja 3,79, indeks zadovoljstva zaposlenih pa 3,78. Skupni splošni indeks OCS je dosegel 3,74. Najvišjo vrednost je torej dosegel indeks zadovoljstva, ki je sicer v primerjavi s povprečjem drugih podjetij, obdelanih z OCS, zelo visok (povprečje OCS je 2,33). Tudi splošni indeks OCS za MKL z vrednostjo 3,74 krepko presega povprečje enakega indeksa OCS, ki znaša 3,03. Na podlagi rezultatov smo zastavili interno delovno skupino za nadaljnje delo na organizacijski klimi.

Pomemben element kariernega razvoja zaposlenih v preteklem strateškem obdobju so bile aktivnosti v okviru Učnega centra MKL. Le-ta je zagotavljal stalno strokovno izpopolnjevanje zaposlenih v MKL, izobraževanje knjižničarjev slovenskih knjižnic in druge strokovne javnosti, kot so prevajalci, uredniki, vzgojitelji. V zdajšnji obliki deluje od leta 2011. V fizičnem in virtualnem prostoru smo letno organizirali približno 100 delavnic, predavanj, strokovnih srečanj in posvetovanj in drugih oblik izobraževanj, ki se jih je na letni ravni udeležilo povprečno 1.600 udeležencev. Izobraževanja so izvajali zaposleni v MKL in zunanji izvajalci, vsebinsko pa so se nanašali na računalniška znanja za delo v knjižnici, strokovna bibliotekarska znanja in druga znanja za delo v knjižnici.

Strateške usmeritve:

- Primerna fluktuacija zaposlenih.
- Sistematično poenotenje delovnih postopkov v KMO in KK, ki to fluktuacijo podpira.
- Skrb za HRM in karierni razvoj zaposlenih.
- Celostno in sistematično izobraževanje zaposlenih.
- Skrb za pozitivno organizacijsko klimo.
- Neformalno druženje zaposlenih v smislu enotnega in podpirajočega se kolektiva.

Cilj 1: Notranja organizacija

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Implementacija novega dokumenta o notranji organizaciji v prakso	vsi zaposleni	2022–2026	Vodstvo
Profiliranje knjižnic v mreži in skrb za poenotenje delovnih postopkov	vsi zaposleni	2022–2026	SR, KMO
Izdelava HRM načrta za MKL	vsi zaposleni	2022–2026	SPK

Pojasnilo:

V predhodnem strateškem načrtu smo pripravili prenovo notranje organizacije in sistemizacije delovnih mest, kar bomo v naslednjem obdobju postopno prenašali v mrežo knjižnic MKL. Pripravili bomo celovit načrt HRM in notranje kulture in ustvarjali pogoje za večjo fleksibilnost zaposlenih.

Profiliranje knjižnic v mreži pomeni težnjo v smeri enotnega standarda za knjižnice občin partneric, enotnega standarda za krajevne knjižnice, enotnega standarda za KMO. Standard obsega stopnjo in način avtomatizacije, stopnjo IKT opremljenosti, količino prireditev, urnik itd.

Prizadevali si bomo v smeri enotne bazične dejavnosti knjižnic, v smislu poenotenja organiziranosti KMO (olajšana fluktuacija kadra), hkrati pa jih spodbujali, da vsaka med njimi razvija nadstandardno ponudbo, ki jo razlikuje od drugih in s tem zadovoljuje eno od dodatnih potreb uporabnikov. Zato je potrebno tudi ukvarjanje s smiselnim poenotenjem delovnih postopkov.

Cilj 2: Strateško kadrovanje in izobraževanje

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Sistemska vzpostavitev primerne notranje fluktuacije zaposlenih	vsi zaposleni	2022–2026	Vodstvo, SPK

Vzpostavitev delovnega mesta mrežnika	vodje knjižnic	2022–2024	Vodstvo, SPK
Izgradnja Kariernega centra	vsi zaposleni	2022–2026	UC

Pojasnilo:

Zaznavamo potrebo po vzpostavitvi notranje fluktuacije kot sistemske rešitve, zato je potrebno obstoječe kadre organizirati tako, da lahko za vsakogar najdemo optimalno delovno mesto. Potrebno je tudi upoštevati, da se delovna dinamika zaposlenih s časom spreminja. Pričakovati je, da se zaposleni tekom svoje dobe delovne aktivnosti spreminjajo, tako so v različnih obdobjih zaposlitve poudarjene njihove različne strokovne prednosti, v skladu z njihovim strokovnim ali operativnim razvojem.

Vzpostaviti je potrebno upravljanje kadrov MKL kot enega samega kolektiva in delovno mesto mrežnika, kar bo omogočilo učinkovito pokrivanje sivih lis, učinkovito izrabo sprostitev kadrov glede na povečano avtomatizacijo knjižnic in optimalno upravljanje potrebnih delovnih odsotnosti.

Izobraževanje zaposlenih ostaja kot eden od zelo pomembnih ukrepov, v pomenu sistematičnega izobraževanja zaposlenih in posledično celostnega strokovnega razvoja zaposlenih, kar bo v zaključni fazi pomenilo prehajanje na področje vzpostavitve Kariernega centra in HRM.

V okviru aktivnosti za vzpostavitev Kariernega centra načrtujemo spodbujanje celostnega strokovnega razvoja zaposlenih preko sodelovanja v delovnih skupinah MKL, v nacionalnih in mednarodnih strokovnih združenjih, podpore pri pripravi strokovnih/znanstvenih/informativnih/poljudnih prispevkov s področja bibliotekarstva v različnih medijih in podpore pri aktivnemu sodelovanju na različnih strokovnih dogodkih.

Načrtujemo sistematično izobraževanje zaposlenih z namenom omogočanja horizontalnih in vertikalnih kariernih premikov v skladu s strateškim razvojem MKL ter interesi in sposobnostmi zaposlenih. Spodbujali bomo izmenjave izkušenj in znanja med zaposlenimi v MKL in v drugih knjižnicah, preko vključevanja zaposlenih kot izvajalcev izobraževanj v Učnem centru.

Cilj 3: Komuniciranje in notranja kultura

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Organizacijska klima – meritve in primerjave	vsi zaposleni	2022–2026	Vodstvo, SPK
Razvoj neformalnih oblik druženja	vsi zaposleni	2022–2024	Vodstvo, PR
Razvoj modela učinkovite notranje komunikacije	vsi zaposleni	2022–2026	Vodstvo, PR

Pojasnilo:

Poleg skrbi za nego organizacijske klime in timbuildinga je pomembna komponenta notranje kulture tudi neformalno druženje zaposlenih in medsebojnega spoznavanja, ne le med delovnim časom, ampak tudi na skupnih prostočasnih druženjih, kjer je še veliko neizkoriščenih potencialov: poleg skupnih piknikov in ekskurzij tudi prostočasno spoznavanje celotne mreže MKL (Tour de MKL). Ugotavljamo, da trenutne oblike druženja ne zajamejo vseh zaposlenih, zato bi želeli razviti še katero od možnosti, da bi tako zajeli čim večji delež celotnega kolektiva (DS za promocijo zdravja, športno društvo, neformalna srečanja ob izobraževanjih, klub ljubiteljev MKL) in profiliranje tovrstnih aktivnosti za različne skupine zaposlenih, ob čemer se nadejamo tudi vključitve sindikata in Sveta delavcev MKL.

Načrtujemo še nadaljnji razvoj modela učinkovite notranje komunikacije, poleg v letu 2020 objavljene nove intranetne strani potrebujemo aplikacije za potrebe zaposlenih v MKL, sistematično urejene poti notranje komunikacije, temu pa služi lahko tudi uvedba občasnih delovnih gostovanj (direktorica, vodje KMO).

Pričakovani učinki:

- Vzpostavitev in zasedba delovnega mesta mrežnika.
- Vzpostavitev Kariernega centra.
- Definirane interne smernice za profiliranje knjižnic.

- Izobraževanje zaposlenih v Učnem centru.
- Poenotenje delovnih postopkov, ki so skupni v vseh knjižnicah.

Kazalniki uspešnosti:

- Število formalno poenotenih delovnih postopkov za vse KMO
- Število delavcev, ki so se udeležili notranje fluktuacije v enem letu
- Število ur izobraževanj zaposlenih v MKL
- Število izvedenih izobraževanj v Učnem centru

Viri financiranja: MOL, lastna sredstva

C) Opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter drugih storitev za prihodnost

C.1 »KNJIŽNICA PLUS«: razvoj za storitve prihodnosti

Opis strateškega področja:

Strateško področje vključuje tiste storitve na lokalnem, regionalnem in nacionalnem nivoju, ki so povezane z večjim finančnimi vložki, ki jih knjižnica ne more zagotoviti sama, zato je pri izvedbi načeloma vezana na sodelovanje ustanovitelja in/ali MK.

Razvoj knjižnične mreže poteka preko priprave idejnih načrtov za prenovo obstoječih ali vzpostavitev novih knjižničnih prostorov. V predhodnem strateškem obdobju je bila na novo lokacijo v novogradnjo preseljena prenovljena Knjižnica Polje in pripravljena prostorska zasnova Knjižnice Šmartno in Knjižnice Grba, slednja bo začela v strateškem obdobju 2022–2026. Pripravljena sta bila idejna načrta za Knjižnico Fužine in Knjižnico Rog, v knjižnično mrežo se je vključila Knjižnica Jurij Vega Dol pri Ljubljani. Pripravljena so bila izhodišča za evalvacijo ustreznosti knjižnične mreže MKL. Že poročila o izvajanju strateških načrtov predhodnih obdobj so pokazala, da je tempo obnov knjižnic MKL v MOL prepočasen in še vedno velja, da bo v srednjeročnem obdobju večina knjižnic postala povsem zastarelih. Še naprej si bomo prizadevali, da MOL kot ustanoviteljica MKL investicije v knjižnico redno vsako leto vključuje v svoje finančne načrte.

V novem strateškem načrtu želimo poskrbeti za skladen razvoj knjižnične mreže, tudi s preoblikovanjem mreže, zasnovo osrednje knjižnice, profesionalizacijo in razvijanjem novih oblik knjižnične dejavnosti, ter zagotavljanjem boljših in sodobnejših prostorskih pogojev za izvajanje knjižnične javne službe.

Strokovno delovanje MKL obsega pripravo strateških dokumentov, smernic in strokovnih izhodišč ter drugih problemskih in razvojnih dokumentov, uvajanje sodobnih storitev (za uporabnike in za izboljšanje delovnih postopkov), skupaj s povezovanjem bibliotekarske teorije in prakse preko publicistične dejavnosti, organizacije posvetov (Knjižnica, srce mesta, Simpozij Pionirske, Domfest) in strokovnih srečanj (April v MKL) pa skrbimo za izmenjavo strokovnih znanj in izkušenj na regionalnem, nacionalnem in mednarodnem nivoju.

Strateško krepimo partnerska sodelovanja, s poudarkom na vlogi MKL kot največje slovenske splošne knjižnice in njenemu doprinosu k slovenskemu knjižničnemu sistemu in njenemu pomenu v mednarodnem okolju, tudi preko sodelovanj v mednarodnih projektih, mobilnostih in članstvih zaposlenih v ekspertnih delovnih skupinah in telesih.

Strateške usmeritve:

- Prenova obstoječih in vzpostavitev novih knjižničnih prostorov z uporabo standardov zelenega arhitekturnega načrtovanja.
- Kvalitetnejši dostop do storitev in s tem povezano prostorsko prenovo v KMO.
- Nakup novega bibliobusa Potujoče knjižnice.
- Vzpostavitev vsaj dveh kompetenčnih centrov MKL.
- Celostni strokovni razvoj zaposlenih v knjižnicah.
- Povečana mednarodna prepoznavnost MKL.

Cilj 1: Razvoj knjižnične mreže

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Prenova obstoječih in vzpostavitev novih knjižnic	prebivalci Ljubljane in občin, v katerih MKL izvaja knjižnično dejavnost	2022–2026	Vodstvo, SR, KMO in KK, MOL, občine pogodbene partnerice
Preoblikovanje mreže knjižnic	prebivalci	2022–2026	Vodstvo, KOŽ
Nakup novega bibliobusa in optimiziranje organiziranosti izvajanja nalog Potujoče knjižnice	uporabniki Potujoče knjižnice	2022–2024	Vodstvo, PK, SR, MOL, občine pogodbene partnerice

Pojasnilo:

Razvoj knjižnične mreže poteka tudi preko prenove obstoječih in vzpostavitev novih knjižnic. V obdobju 2022–2024 bodo prednostno obravnavne naslednje knjižnice: izgradnja nove Knjižnice Brdo, izgradnja nove knjižnice v Centru Rog, prenovljeni knjižnični prostori v Centru Fužine.

Načrt vključuje tudi zasnovo osrednje knjižnice MKL in strokovna izhodišča za nadaljnjo profesionalizacijo amaterskih knjižnic.

Načrtujemo nakup novega vozila (bibliobus) za Potujočo knjižnico s prijavo na javni poziv Ministrstva za kulturo za sofinanciranje nakupa bibliobusa v splošnih knjižnicah iz proračuna Republike Slovenije, namenjenega za kulturo. Bibliobus bo v funkcijo aktivne potujoče knjižnice predvidoma vstopil leta 2023. Skladno s spremembo strokovnih določil bo program Potujoče knjižnice potrebno usmerjati v dve izmeni (večje število postajališč, podaljšanje delovanja).

Cilj 2: Zagotavljanje enotnega izvajanja javne službe

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Vzpostavitev kompetenčnih centrov (KC)	splošne knjižnice	2022–2026	Vodstvo, SR, KC MKL
Načrtovanje in razvoj aktivnosti za organizacijo centraliziranih postopkov	splošne knjižnice	2022–2026	Vodstvo, SR, OI, SPOK, zaposleni, zunanji izvajalci

Pojasnilo:

MKL je osrednja območna knjižnica (OOK) za osrednjeslovensko knjižnično regijo in izvaja štiri posebne naloge območnosti za osem osrednjih knjižnic (Knjižnica Domžale, Knjižnica Litija, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Knjižnica Logatec, Mestna knjižnica Grosuplje, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica, Knjižnica Medvode). V prihodnjem strateškem obdobju bodo OOK-j skupaj s kompetenčnimi centri (KC) na regionalnem, kakor tudi nacionalnem nivoju, nosilci razvoja slovenskih splošnih knjižnic. Na nacionalnem nivoju bo sledil premik težišča delovanja OOK iz pretežno območnega na nacionalni nivo, s poudarkom na vzpostavitvi operativnega nacionalnega koordinatorja OOK.

Na nacionalni ravni se od leta 2021 načrtuje vzpostavitev KC kot središč znanj in oblikovanj razvojnih smernic na specializiranih strokovnih področjih.

Učni center MKL bo prevzel vlogo kompetenčnega centra za izobraževanje knjižničarjev in strokovne javnosti. V okviru strateškega razvoja slovenskih splošnih knjižnic je predvideno tudi oblikovanje nacionalne skupine predstavnikov izvajalcev strokovnih izpopolnjevanj na področju knjižničarstva (UC MKL, IZUM, ZSK, ZBDS, NUK, BINK), ki bo na nacionalnem nivoju spremljala in usklajevala potrebe po izobraževanjih.

Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo je vodilna strokovna ustanova na področju mladinskega knjižničarstva. V praksi preverja nove oblike usposabljanja mladih na področjih knjižne,

literarne in knjižnične vzgoje in svoje izkušnje deli na nacionalni ravni, tudi preko izobraževalnih oblik kot so Strokovne srede. Preko slednjih načrtuje na podlagi sistemskih rešitev povezovanje splošnih in šolskih knjižnic na področjih bibliopedagoških dejavnosti za razvoj bralne kulture. Od leta 1998 pripravlja priročnike za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki predstavljajo kvaliteto produkcije slovenskih knjig za mladino in so nepogrešljivo orodje pri strokovnem delu, knjižnični vzgoji in v pomoč pri naročanju knjig za knjižnice. V Pionirski skrbijo tudi za znak kakovosti mladinskih knjig – priznanje zlata hruška. Pionirska bo prevzela vlogo kompetenčnega centra za teorijo in prakso mladinskega knjižničarstva.

MKL bo kot največja slovenska splošna knjižnica gradila strateška partnerstva z drugimi knjižnicami za dejavnosti, ki se lahko izvajajo v okviru 69. člena ZUJIK, npr.: skupna obdelava (in nabava) knjižničnega gradiva, nacionalna koordinacija OOK in regijski računalniški center. Tudi na nacionalnem nivoju se kaže velika potreba po izboljšanju organizacije slovenskih splošnih knjižnic preko optimizacije poslovnih in delovnih postopkov s povezovanjem knjižnic na izbranih področjih.

Cilj 3: Izgradnja strateških partnerstev in mednarodno sodelovanje

Aktivnosti	Ciljna skupina	Časovni okvir	Nosilci
Implementacija podrobnega letnega načrtovanja/poročanja glede mednarodnih aktivnosti	vsi zaposleni	2022–2024	Kolegij
Vzpostavitev delovanja »mednarodne pisarne«	vsi zaposleni	2022–2026	Vodstvo, SR
Opolnomočenje zaposlenih za članstvo v mednarodnih strokovnih telesih in druge oblike udejstvovanja v tujini	vsi zaposleni	2022–2026	UC
Kandidatura za strokovno nagrado v tujini	MKL, strokovna javnost	2022–2026	Vodstvo, SR

Pojasnilo:

MKL namerava načrtno krepiti mednarodna sodelovanja na področju knjižničarstva in implementacijo tovrstnih sodelovanj v svoje delovanje in slovensko knjižnično okolje. Na področju mednarodnih sodelovanj se lahko pospešeno razvijamo naprej in postanemo opaznejši v širšem mednarodnem okolju strokovnih delovanj in sodelovanj.

Z inovativnimi storitvami knjižnica gradi prepoznavnost v širšem mednarodnem okolju in s tem podpira tudi vizijo mesta Ljubljana.

Pričakovani učinki:

- Sistematičen razvoj mreže knjižnic in optimiziranje izvajanja knjižnične javne službe.
- Vzpostavitev kompetenčnih centrov in organiziranih oblik za optimizacijo poslovnih in delovnih postopkov za povezovanje knjižnic na izbranih področjih.
- Nakup novega bibliobusa.
- Vzpostavitev delovanja mednarodne pisarne.
- Povečana mednarodna prepoznavnost MKL.
- Celovita ponudba izobraževalnih vsebin relevantnih za delo v knjižnicah.

Kazalniki uspešnosti:

- Število pasivnih in aktivnih udeležb zaposlenih na dejavnostih v tujini (fizično in virtualno)
- Število zaposlenih, ki so člani različnih strokovnih združenj in organizacij v tujini
- Število tujih strokovnih projektov / partnerstev, v katerih MKL sodeluje
- Število organiziranih oblik za optimizacijo poslovnih in delovnih postopkov
- Število zunanjih udeležencev izobraževanj Učnega centra MKL

Viri financiranja: MOL, lastna sredstva, projektna sredstva

POROČILO O IZVAJANJU STRATEŠKEGA NAČRTA MKL 2017–2021¹

1 Uvod

Poročilo zajema izvajanje petletnega Strateškega načrta Mestne knjižnice Ljubljana, sprejetega 23. 11. 2016. Mestni svet MOL je podal Sklep o pozitivnem predhodnem mnenju k SN MKL 2017–2021 dne 30. 01. 2017.

Analiza izvajanja in uresničevanja SN 2017–2021 je pokazala, da je bilo zadoščeno razlogom, zaradi katerih je knjižnica oblikovala strateški načrt:

- pravočasno odzivanje na spremembe v okolju,
- večja usmerjenost k uporabnikom in upoštevanje njihovih potreb,
- spremljanje uspešnosti delovanja in smotnosti porabe javnih sredstev,
- potreba po motiviranju zaposlenih in izgradnji nove organizacijske kulture.

1.1 Strateški cilji in aktivnosti

Uresničevanje zastavljenih ciljev in spremljanje načrtovanih aktivnosti smo izvajali prek letnih programov dela in letnih poročil.

V SN 2017–2021 smo si zastavili 20 ciljev in 68 aktivnosti, od katerih je bilo v celoti ali delno realiziranih 64, kar pomeni 94 odstotno realizacijo. Visok odstotek realizacije kaže na uresničljivo zastavljene cilje in je plod prizadevanj in dela vseh: načrtovalcev in izvajalcev strateškega načrta. Vendar realizacije ciljev ne moremo meriti le številsko, ker so aktivnosti v okviru posameznih ciljev lahko bolj ali manj obsežne in bolj ali manj strokovno, kadrovsko, časovno in finančno zahtevne.

Cilji	Aktivnosti	Realizirane in delno realizirane aktivnosti	Nerealizirane aktivnosti
20	68	64	4

Pregled realizacije po posameznih strateških področjih pokaže na relativnost uspešnosti realizacije, ko primerjamo med seboj različna strateška področja in je zato pri primerjanju potrebna previdnost. Upoštevati je potrebno, da:

- je v različnih strateških področjih različno število aktivnosti;
- so nekatere strateške aktivnosti bolj ali manj tradicionalne/standardne, nekatere pa zares pomenijo novost, tudi v širšem slovenskem prostoru;
- je izvajanje nekaterih aktivnosti povezano z zunanjimi okoliščinami in deležniki (denimo 'Letna evalvacija posamezne tematske (postavitvene) skupine v vsaki krajevni knjižnici' in opredelitev ukrepov, ki izhajajo iz teh kazalnikov, ter vzpostavitev in prenova knjižnic v mreži MKL);
- so lahko aktivnosti povezane in imajo skupno sistemsko platformo, kar pomeni logično racionalizacijo storitev (denimo 'Naročanje gradiva med knjižnicami v mreži MKL' ter 'Halo knjiga');
- so se lahko aktivnosti povezovale v smislu razširjene vsebinske zasnove in boljše možnosti realizacije (denimo 'Oblikovanje vsebinskih domoznanskih ciklov za različne skupine uporabnikov' ter 'Priprava domoznanskih razstav v fizični in virtualni obliki, vključitev virtualnih domoznanskih vsebin za mlade');
- je skoraj tretjina vseh aktivnosti in večje število ciljev v strateškem področju »*KNJIŽNICA ZA VSE: storitve za prebivalce in obiskovalce mesta*« ter da sta posledično s tem povezani racionalizacija in realizacija ciljev in aktivnosti znotraj tega strateškega področja.

Večina delno realiziranih ali nerealiziranih ciljev je povezana z dodatnim financiranjem knjižnice, z odzivnostjo zunanjih deležnikov ter vsebinsko racionalizacijo nekaterih aktivnosti.

V nadaljevanju navajamo konkretne aktivnosti, ki smo jih na podlagi strateških ciljev izvedli v obdobju 2017–2020:

¹ Vsi podatki se nanašajo na obdobje 2017–2020.

2017:

- Nadgradili smo idejni načrt za Knjižnico Polje (gradnja 2019) in pripravili idejni načrt za novo Knjižnico Grba (gradnja 2020).
- Razvijamo knjižnične zbirke za etnične skupine (povečan nakup gradiva na knjižnih sejmi v sosednjih državah).
- Za ciljno skupino mladi smo pripravili nove projekte: metaFORA, natečaj za najboljšo kratko zgodbo, Literarno-fotografski natečaj »poHAIKUjmo«, Medijska pismenost za mlade, Instrumentarij.
- Za ciljno skupino starejši smo na podlagi Smernic za oblikovanje storitev za starejše oblikovali in izvajali Album Ljubljane, Ljubljanske zgodbe, cikel domoznanskih filmskih predavanj »Ljubljana v gibljivih slikah«.
- V okviru projekta Pomlad s knjigo smo od marca do aprila pripravili raznovrstne dogodke za promocijo branja.
- Posebno pozornost smo namenili delu Bralnih skupin (aktivno je delovalo 16 bralnih skupin).
- V okviru programa Erasmus+ smo sodelovali kot pridruženi partner v projektu družinske pismenosti.
- Izvajali smo bogat program v okviru Ljubljana: mesto literature.
- Izvedli smo uspešen teden irske kulture v okviru projekta Svet med nami/World among us.
- Digitalizirali smo dragoceno gradivo do leta 1800 iz fonda Slovenske knjižnice.
- Nadaljevali smo z objavljanjem digitalnih zgodb na portalu Kamra: sklopa Znameniti ljubljanski župani in Razvoj Ljubljane (Promet v slovenski prestolnici skozi 20. stoletje).
- Organizirali smo bienalno predstavitev novosti v MKL v okviru Aprila v MKL 2017.
- Udeležili smo se pomembnih strokovnih posvetovanj, tudi s prispevki, v tujini (ALA, IFLA, QQML, Next Library, Biblionet, Svatovanje narodnih knjižnic Hrvatske).
- Organizirali smo obiske in ogled knjižnic v mreži MKL s strani tujih knjižničarjev in strokovnjakov (Univerza iz Brna, Shanghai Library, National Central Library Taiwan, Knjižnica Rudomina, Capital Library of China).
- Povsod v mestu: vključevanje novih oblik dejavnosti in promocije izven fizičnega prostora knjižnice (Knjižnica ob vodi, Knjižnica na vrtu, Popoldan s knjižnico, Knjižnica na pločniku).
- Promovirali smo blagovne znamke MKL (zlate hruške, Poletavci, Ciciuhec).
- Nadaljevali smo uveljavljeno publicistično dejavnost (zbirka Kulturna dediščina za družine, Ljubljana med nostalgijo in sanjami, Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig).
- Storitve in projekte smo oblikovali in izvajali prek delovanja delovnih skupin (v letu 2017 je delovalo 29 DS, od tega 13 novih).
- Izvedena je bila anketa o navadah uporabnikov.
- Postopno smo opremljali gradivo s čipi za RFID izposojlo in izvajali aktivnosti za prehod na nov sistem izposoje gradiva Cobiss3.
- Testno smo izvajali centralizacijo postopkov nabave in obdelave knjižničnega gradiva za splošne knjižnice (Pilotna nabava in obdelava knjižničnega gradiva MKL in Mestne knjižnice Grosuplje).

2018:

- Izdelana je prostorska zasnova in načrt opreme za Knjižnico Polje (otvoritev v 2019) in usklajena prostorska zasnova za Knjižnico Grba (zaključek gradnje 2020).
- Razvijamo knjižnične zbirke za etnične skupine (povečan nakup gradiva na knjižnih sejmi v sosednjih državah).
- Za ciljno skupino mladi smo izvajali projekte: Oddaj na natečaj v MKL (kratke zgodbe, poezija, drama), Medijska pismenost za mlade, Instrumentarij (glasbeno opismenjevanje).
- Za ciljno skupino starejši smo na podlagi Smernic za oblikovanje storitev za starejše oblikovali in izvajali: Regijski domoznanski natečaj za starejše, Album Ljubljane, Ljubljanske zgodbe, cikel domoznanskih filmskih predavanj »Ljubljana v gibljivih slikah«, aktivnosti v okviru Borze zdravja (Demenci prijazna točka v KOŽ).
- V okviru projekta Pomlad s knjigo smo od marca do aprila pripravili raznovrstne dogodke za promocijo branja, pridružili smo se novi bralni akciji Nacionalni mesec skupnega branja.
- Posebno pozornost smo namenili uram pravljic za otroke in delu Bralnih skupin ter izobraževanju mentorjev (aktivno je delovalo 17 bralnih skupin).
- V izvedbo različnih dejavnosti smo vključevali prostovoljce.
- V okviru programa Erasmus+ smo sodelovali kot pridruženi partner v projektu družinske pismenosti in s partnerjem iz Slovenije (Mestna knjižnica Kranj) pripravili izobraževalni paket za mentorje družinske pismenosti v slovenskih splošnih knjižnicah.

- Izvajali smo bogat program promocije branja v okviru Ljubljana: mesto literature.
- Izvedli smo uspešen teden italijanske kulture v okviru projekta Svet med nami/World among us.
- Vidnost in prepoznavnost knjižnice kot vodilne splošne knjižnice v Sloveniji smo povečali z organizacijo dveh strokovnih posvetov: četrto posvetovanje Knjižnica, srce mesta (posvečeno 70-letnici Pionirske in mladinskega knjižničarstva) in nacionalni domoznanski festival Domfest. Prisotnost knjižnice v mestu smo v letu 2018 izpostavljali s CGP in različnimi dejavnostmi ob praznovanju 10 let delovanja MKL.
- Digitalizirali smo dragoceno gradivo od leta 1800 do 1850 iz fonda Slovanske knjižnice.
- Nadaljevali smo z objavljanjem digitalnih zgodb na portalu Kamra: sklopa Znameniti ljubljanski župani (3 digitalne zbirke) in Razvoj Ljubljane (Peglezen na Poljanski cesti v Ljubljani in Promet v slovenski prestolnici skozi 20. stoletje).
- Udeležili smo se pomembnih strokovnih posvetovanj, tudi s prispevki, v Sloveniji in tujini (ZBDS, Dan dobrih praks, eServices Provision for the Elderly 55+, Let's go green!).
- Organizirali smo obiske in ogleds knjižnic v mreži MKL s strani domačih in tujih knjižničarjev in strokovnjakov (Masarykova univerza iz Brna, Shanghai Library, Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič, svetovalka za bolgarski nacionalni projekt Global Libraries).
- Povsod v mestu: vključevanje novih oblik dejavnosti in promocije izven fizičnega prostora knjižnice (Knjižnica ob vodi, Knjižnica na vrtu, Popoldan s knjižnico, Knjižnica na pločniku).
- Promovirali smo blagovne znamke MKL (zlate hruške, Poletavci, Ciciuhec).
- Nadaljevali smo uveljavljeno publicistično dejavnost (zbirka Kulturna dediščina za družine, Ljubljana med nostalgijo in sanjami, Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig).
- Storitve in projekte smo oblikovali in izvajali prek delovanja delovnih skupin (v letu 2018 je bilo ustanovljenih 5 novih DS).
- Izvedeni sta bili anketi o izobraževanju zaposlenih v MKL in kakovosti informacij in pomoči v MKL ter beleženje obiska in izposoje v čitalnicah v mreži MKL.
- S čipi smo opremili gradivo za RFID izposajo v Knjižnici Bežigrad, vzpostavili delovne postaje za izposajo gradiva ter pripravili tehnično dokumentacijo za nakup knjigomatov za večje knjižnice v mreži. Prešli smo na nov sistem izposoje gradiva Cobiss3.
- Testno smo izvajali centralizacijo postopkov nabave in obdelave knjižničnega gradiva za splošne knjižnice (Pilota nabava in obdelava knjižničnega gradiva MKL in Mestne knjižnice Grosuplje), ki bo postala v omejenem obsegu redna dejavnost knjižnice.
- V okviru cilja Skrb za zdravje na delovnem mestu (strateško področje Aktivna knjižnica) je bila opravljena analiza skrbi za zdravje in varnost zaposlenih v MKL, ki je bila objavljena v strokovni reviji Knjižnica.

2019:

- Začeli smo z dogovori za vključitev Knjižnice Jurij Vega Dol pri Ljubljani v knjižnično mrežo MKL.
- V letu 2019 smo nadaljevali s pregledom gravitacijskih območij krajevnih knjižnic MKL in načrtovanjem mreže MKL na podlagi prostorske analize mreže (PAM). Za revijo Knjižnica smo prispevali članek o izzivih načrtovanja knjižnične mreže.
- Usklajena je bila prostorska zasnova za Knjižnico Šmartno in priprava izhodišč za lokacijo osrednje knjižnice v središču mesta.
- Za ljudi z različnimi oblikami oviranosti smo omogočili izboljšanje dostopa do knjižničnih storitev (časovno povečanje obiskovanja postajališča Potujoče knjižnice ob Zavodu za usposabljanje Janeza Levca in s tem olajšan obisk tudi varovancev Zavoda za gluhe in naglušne).
- Za ciljno skupino mladi smo izvajali projekte: Oddaj na natečaj v MKL (kratke zgodbe, poezija, drama), tematska sklopa Medijska pismenost za mlade in programi za mlade v Trubarjevi hiši literature, Glasbeni instrumentarij (glasbeno opismenjevanje), Igrive poteze (kvalitetno preživljanje prostega časa, medvrstniško in medgeneracijsko povezovanje).
- Za ciljno skupino starejši smo na podlagi Smernic za oblikovanje storitev za starejše oblikovali in izvajali: Regijski domoznanski natečaj za starejše, tematski sklop programov za starejše v Trubarjevi hiši literature in KPV (Svetla jesen življenja), projekt Prišla bo pomlad, Album Ljubljane, Ljubljanske zgodbe, cikel domoznanskih filmskih predavanj »Ljubljana v gibljivih slikah«, aktivnosti v okviru Borze zdravja (demenci prijazne točke, zdravstveno-preventivne akcije, cikel Zdravje!), promocija aktivnosti za starejše (zloženka Modra leta).
- Knjižna polička na delovnem mestu je inovativen projekt, ki je namenjen zaposlenim v gospodarskih organizacijah.

- Razvijamo knjižnične zbirke za etnične skupine (povečan nakup gradiva na knjižnih sejmi v sosednjih državah) in skrbimo za njihovo vključevanje v družbo (Multi-kul-praktik, Življenje je zgodba).
- V okviru projekta Ena knjižnica – ena knjiga smo pripravili raznovrstne dogodke za promocijo spodbujanje branja kakovostne literature, sodelovali smo v bralni akciji Nacionalni mesec skupnega branja (Mesec branja v MKL).
- Posebno pozornost smo namenili uram pravljic za otroke in delu Bralnih skupin ter izobraževanju mentorjev (aktivno je delovalo 17 bralnih skupin).
- Pripravilo smo cikel predavanj in pogovornih večerov na temo spremljanja aktualnega dogajanja v družbi (Soočenje – nova podoba Evrope).
- Izvajali smo bogat program promocije branja v okviru Ljubljana: mesto literature ter se vključili v pripravo kandidature Mestne občine Ljubljana za Evropsko prestolnico kulture 2025.
- Pripravljena so bila strokovna izhodišča za razvoj sistema vrednotenja književnosti za odrasle za potrebe splošnih knjižnic.
- Izvedli smo uspešen teden nizozemske kulture v okviru projekta Svet med nami/World among us.
- Vidnost in prepoznavnost knjižnice kot vodilne splošne knjižnice v Sloveniji smo povečali z organizacijo strokovnega dogodka April v MKL 2019 : Mestna knjižnica Ljubljana inovativno za vas.
- Prisotnost knjižnice v mestu smo v letu 2019 izpostavljali s CGP in različnimi dejavnostmi (izdaja jubilejnega promocijskega poročila »10 let skupnih zgodb Mestne knjižnice Ljubljana«, Dan MKL, Povsod v mestu). Povsod v mestu: vključevanje novih oblik dejavnosti in promocije izven fizičnega prostora knjižnice (Knjižnica ob vodi, v ZOO in igralnici Minicity, Knjižnica na vrtu, Popoldan s knjižnico, Knjižnica na pločniku).
- Uspešna pridobitev subvencije za kulturne ustanove Google Grants, s pomočjo katere smo pričeli s promocijo storitev in dejavnosti knjižnice preko spletnega iskalnika Google (Google AdWords).
- Promovirali smo blagovne znamke MKL (zlate hruške, Poletavci, Ciciuhec).
- V izvedbo različnih dejavnosti smo vključevali prostovoljce.
- Na področju digitalizacije smo izvedli sklop dopolnilne digitalizacije korpusa občinskih glasil bivših ljubljanskih občin in objavili digitalne zgodbe na portalu Kamra: sklopi Znameniti ljubljanski župani (1 digitalna zbirka), Bilo je nekoč v našem kraju (2 digitalni zbirki) in Razvoj Ljubljane (3 digitalne zbirke) in Literatura v mestu (3 digitalne zbirke).
- Udeležili smo se pomembnih strokovnih posvetovanj, tudi s prispevki, v Sloveniji in tujini (ZBDS, Next Library, Reshape 2019, IFLA CPDWL Satellite Meeting, Posvetovanje hrvaških knjižničarjev, Biblionet).
- Organizirali smo obiske in ogleda knjižnic v mreži MKL s strani domačih in tujih knjižničarjev in strokovnjakov (enotedenski strokovni program v okviru Erasmus+ mobilnosti zaposlenih za knjižničarke iz Parme in Reke, predstavitev prakse MKL na področju dela s starejšimi in e-viri za kolegice iz Bolgarije in Hrvaške, ter predstavnike Narodne biblioteke iz Budve, delo z zbirko Okno Kitajske za predstavnike Shanghai Library, predstavitev prakse in učnih gradiv MKL s področja finančne pismenosti za kolege iz Poljske, Bolgarije in Romunije).
- Nadaljevali smo uveljavljeno publicistično dejavnost (zbirka Kulturna dediščina za družine, Ljubljana med nostalgijo in sanjami, Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, jubilejno promocijsko poročilo 10 let skupnih zgodb Mestne knjižnice Ljubljana: 2008–2018, metaFORA, poHAIKUJ, preDRAMi se: Nagrajeni prispevki 2018/19).
- Storitve in projekte smo oblikovali in izvajali prek delovanja delovnih skupin (v letu 2019 so bile ustanovljene 3 nove DS).
- S čipi smo opremili gradivo za RFID izposajo v Knjižnici Šiška, Knjižnici Jožeta Mazovca in Knjižnici Frana Levstika (Velike Lašče) ter vzpostavili delovne postaje za izposajo gradiva. Uvedli smo izposajo gradiva preko knjigomatov v Knjižnici Bežigrad, Knjižnici Jožeta Mazovca, Knjižnici Otona Župančiča, Knjižnici Polje in Knjižnici Šiška.
- Izdelan je bil popis celotne IKT opreme v knjižnicah in priprava dokumenta Načrt razvoja MKL na področju IKT (2019-2023).
- Pripravili in izvedli smo anketo med uporabniki knjižnice o uporabi e-virov, ki bo podlaga za pripravo strategije razvoja e-vsebin in e-storitev v MKL do zaključka strateškega obdobja.
- Uporabnikom knjižnice smo kot prvi v slovenskem okolju ponudili oddaljen dostop do zbirke Kanopy, ki ponuja video na zahtevo.
- Centralizacija postopkov nabave in obdelave knjižničnega gradiva za splošne knjižnice (projekt MKL in Mestne knjižnice Grosuplje) je postala v omejenem obsegu redna dejavnost knjižnice.
- Pripravljen je bil predlog prenovljenega organigrama in Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v MKL.

2020:

- V knjižnično mrežo MKL je od leta 2020 vključena Knjižnica Jurij Vega (Dol pri Ljubljani).
- V letu 2020 je pričela v novih prostorih delovati Knjižnica Polje.
- Nadaljevali smo s pregledom gravitacijskih območij krajevnih knjižnic MKL in načrtovanjem mreže MKL na podlagi prostorske analize mreže (PAM). Nadgradili smo teoretična in praktična izhodišča za evalvacijo ustreznosti knjižnične mreže MKL.
- Posodobljena sta bila idejna načrta za Knjižnico Fužine in Knjižnico Rog (izhodišča za uvajanje vizualne pismenosti v splošno knjižnico) ter idejni načrt za preureditev prostorov Knjižnice Prežihov Voranc.
- Za ljudi z različnimi oblikami oviranosti smo omogočili izboljšanje dostopa do knjižničnih storitev (uskladitev spletne strani knjižnice z določili Zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij v največji možni meri).
- Za ciljno skupino mladi smo v večji meri izvedli načrtovane aktivnosti: Oddaj na natečaj v MKL (kratke zgodbe, poezija, drama, strip), programi za mlade v Trubarjevi hiši literature (projekt počitniškega varstva osnovnošolskih otrok v sodelovanju z zavodom Dagiba), medijska pismenost, Instrumentarij (glasbeno opismenjevanje), Nova frekvenca (glasbeni pogovori) in Igrive poteze (kvalitetno preživljanje prostega časa, medvrstniško in medgeneracijsko povezovanje).
- Za ciljno skupino starejši smo v večji meri izvedli načrtovane aktivnosti: regijski natečaj za najboljšo domoznansko zgodbo (nadgrajen s ciklom oddaj na nacionalnem radiu, kjer so avtorji sami predstavljali nagrajene zgodbe), projekt Album Ljubljane, Ljubljanske zgodbe, cikel domoznanskih filmskih predavanj »Ljubljana v gibljivih slikah«, aktivnosti v okviru Borze zdravja (demenci prijazne točke, zdravstveno-preventivne akcije, cikel Zdravje!, delavnice urjenja spomina).
- Knjižna polička na delovnem mestu je inovativen projekt, ki je namenjen zaposlenim v gospodarskih organizacijah, v letu 2020 sta se projektu pridružili dve organizaciji. Prvotno namero o sodelovanju so izkazali v več podjetjih, vendar so sodelovanje tik pred začetkom preklicali zaradi negotove situacije zaradi epidemije koronavirusa (covid-19).
- Razvijamo knjižnične zbirke za etnične skupine (povečan nakup gradiva za ciljne skupine) in skrbimo za njihovo vključevanje v družbo (Multi-kul-praktik).
- Zaradi delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah smo pričeli usklajeno pripravljati in izvajati prireditvene in izobraževalne dejavnosti v virtualnem okolju (pretočne vsebine, v živo dostopne preko družbenih profilov Facebook in Youtube MKL in njihova kasnejša dostopnost v spletnem arhivu vsebin MKL), zasnovali smo nove oblike promocije nekaterih projektov (predstavitve kakovostnih otroških in mladinskih knjig s pomočjo videoprispevkov – Berimo zlate hruške).
- Posebno pozornost smo namenili uram pravljic za otroke in delu bralnih skupin. Kljub dejstvu, da so bile v večjem obsegu prenesene v virtualno okolje, so bile med uporabniki zelo dobro sprejete.
- Izvajali smo bogat program promocije branja v okviru Ljubljana: mesto literature (predvsem preko aktivnosti v spletni obliki) ter se vključili v pripravo kandidature Mestne občine Ljubljana za Evropsko prestolnico kulture 2025.
- Pripravili smo strokovne podlage za novo storitev samostojnega prevzema rezervacij v mreži knjižnic MKL.
- Pripravljena so bila strokovna izhodišča za razvoj sistema vrednotenja književnosti za odrasle za potrebe splošnih knjižnic.
- Pripravljena so bila izhodišča za vzpostavitev Centra za promocijo branja odraslih v Mestni knjižnici Ljubljana.
- Pripravljene so bile smernice za evalvacijo prireditev in izkušnje obiskovalcev v slovenskih splošnih knjižnicah.
- Pripravljena so bila izhodišča za delovanje digitalne knjižnice Mestne knjižnice Ljubljana.
- Promovirali smo blagovne znamke MKL (zlate hruške, Poletavci, Ciciuhec).
- Na področju digitalizacije smo izvedli sklop digitalizacije posebne zbirke starih pravilnikov, hišnih redov, pravil, navodil, poslovnikov in statuten ter objavili digitalne zgodbe na portalu Kamra v obliki 11 zbirk z 231 multimedijskimi elementi.
- Učni center MKL se je s svojim konceptom in programom izobraževanj na nacionalni ravni uveljavil kot izobraževalni center za knjižničarje iz splošnih in drugih vrst knjižnic.
- Organizirali smo petdnevno mobilnost Erasmus+ dveh knjižničarjev iz Gradske knjižnice »Ivan Goran Kovačić« Karlovac v Mestni knjižnici Ljubljana.
- Vključili smo se v dva evropska projekta: ERASMUS+ KA2 projekt TECH.LIBRARY – Enhance public library services for visually impaired users through ICT tools and training (IKT izobraževanje zaposlenih za delo s slepimi in slabovidnimi) in Creative Europe projekt G-BOOK 2 – European

teens as readers and creators of gender-positive narratives (promocija mladinske literature, ki je brez predsodkov o delitvi vlog glede na spol).

- MKL je bila ena izmed podpornic v letu 2020 ustanovljene IFLA sekcije za okolje, trajnostni razvoj in knjižnice (IFLA Environment, Sustainability and Libraries Section – ENSULIB), v njeno delovanje se aktivno vključujemo preko odbora sekcije kot model dobre prakse na področju zelenih knjižnic.
- MKL je postala nacionalna predstavica v NAPLE Forum (National Authorities on Public Libraries in Europe).
- Nadaljevali smo uveljavljeno publicistično dejavnost (zbirka Kulturna dediščina za družine, Ljubljana med nostalgijo in sanjami, Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, Promocijsko poročilo MKL za leto 2019, metaFORA, poHAUKUj, preDRAMI se, S3p: Nagrajeni prispevki 2019/20).
- Storitve in projekte smo oblikovali in izvajali prek delovanja delovnih skupin (v letu 2020 je bilo ustanovljenih sedem novih DS in koordinacijska skupina za koordinacijo aktivnosti v času pandemskega obolenja).
- S čipi smo opremili gradivo za RFID izposajo v osmih knjižnicah in kupili 12 knjigomatov.
- Uporabnikom knjižnice smo med prvimi v slovenskem okolju ponudili dostop do platforme Audibook za izposajo zvočnih knjig v slovenskem jeziku ter razširjen izbor naslovov elektronskih knjig preko platforme Biblos. Uporaba elektronskih knjig in izposoja e-vsebin na različnih platformah (PressReader, Kanopy, Kamra, dLib) se je zaradi delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah občutno povečala.
- Centralizacijo postopkov nabave in obdelave knjižničnega gradiva za splošne knjižnice (projekt MKL in Mestne knjižnice Grosuplje), ki je v omejenem obsegu redna dejavnost knjižnice, smo nadgradili z izvedbo skupnega razpisa za RFID nalepke in zaščitno folijo s Cankarjevo knjižnico Vrhnika, Mestno knjižnico Grosuplje in Knjižnico Domžale.
- Potekale so aktivnosti na področju usklajevanja predloga prenovljenega organigrama in Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v MKL.

MKL je osrednja območna knjižnica za osrednjeslovensko knjižnično regijo in izvaja naloge območnosti za osem osrednjih knjižnic (Knjižnica Domžale, Knjižnica Litija, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Knjižnica Logatec, Mestna knjižnica Grosuplje, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica, Knjižnica Medvode). Za obdobje 2017–2021 izpostavljamo:

- Nakup elektronskih virov, ki so brezplačno dostopni na daljavo uporabnikom knjižnic osrednjeslovenske regije (eno zbirko s področja pravnih, finančnih in davčnih vsebin in PressReader, zbirka e-časopisov). Odstotek uporabe dostopa na daljavo znaša v osrednjeslovenski regiji 39,52 % glede celotne uporabe v vseh desetih knjižničnih regijah.
- Za končne uporabnike knjižnic osrednjeslovenske regije je brezplačna medknjižnična izposoja (strokovnega) gradiva.
- Učni center MKL se je v tem obdobju uveljavil kot izobraževalni center za potrebe usposabljanja za znanja, potrebna za izvajanje posebnih nalog osrednje območne knjižnice. S svojimi izobraževalnimi dejavnostmi postajamo kompetenčni center za izobraževanje slovenskih splošnih knjižničarjev. Za knjižničarje osrednjeslovenske regije smo pripravili različna izobraževanja in usposabljanja v okviru Učnega centra.
- Za regijski portal Kamra smo pripravili različne vsebinske sklope. V obdobju 2017 – 2020 je bilo objavljenih 72 regijskih zgodb, od tega 40 iz MKL. Osrednjeslovenska regija je na prvem mestu po prirastu digitalnih zbirk po pokrajinah ter po prirastu multimedijskih elementov po pokrajinah, MKL pa je na drugem mestu po prirastu multimedijskih elementov po OOK.
- V letih 2018 – 2020 smo pripravljali odmevne regijske domoznanske natečaj za starejše 65+ za najboljšo zgodbo s skupnim naslovom »Zgodbe mojega kraja«.
- Nadaljevali smo z izvajanjem projektov digitalizacije, skupno smo digitalizirali že 349.694 strani gradiva (gradivo iz Slovanske knjižnice), kar predstavlja 12 % celotne zbirke besedil na dLib.si.

MKL je s svojo vizijo »Razumeti spremembe in pripraviti poti do storitev prihodnosti« postala najbolj inovativna slovenska splošna knjižnica. V slovenskem knjižničnem prostoru nas zaznamuje velikost zavoda in deleži, ki jih knjižnica ustvarja s svojo dejavnostjo v osrednjeslovenski regiji in so pomenljivi tudi na nacionalni ravni. MKL pokriva kot osrednja območna knjižnica 28 % prebivalstva Slovenije, ožje območje, kjer MKL neposredno izvaja knjižnično dejavnost, pa predstavlja 16,9 % delež prebivalcev države. Podobne deleže ugotavljamo tudi pri različnih kazalnikih, ki smo jih preračunali na podlagi podatkov BibSist (<http://bibsist.nuk.uni-lj.si/statistika/index.php>), ki jih zbira Narodna in univerzitetna knjižnica. Število članov knjižnice predstavlja prav tako 17,8 % delež med vsemi člani slovenskih splošnih knjižnic; delež je bil leta 2019 za eno odstotno točko višji kakor ob zaključku prejšnjega strateškega obdobja. Obiski naših članov predstavljajo na nacionalni ravni kar 25,9 % delež (v letu 2015

je bil ta delež 22 %), število izposoj gradiva pa skoraj petino izposoje v vseh slovenskih splošnih knjižnicah. Posebej lahko izpostavimo organizirana usposabljanja uporabnikov, ki po številu ur predstavljajo 23 % usposabljanj, ki jih izvajajo slovenske splošne knjižnice; delež udeležencev na usposabljanjih, ki jih organizira MKL, pa je 20 % vseh udeležencev izobraževanj v slovenskih splošnih knjižnicah. Člani MKL opravijo kar 40 % izposoje elektronskih virov na nacionalni ravni, kar pomeni, da knjižnica posreduje uporabnikom ustrezna gradiva in izvaja ustrezno nabavno politiko na tem področju.

MKL zlasti z oblikovanjem tehničnih rešitev (spletna stran, e-učilnica, beleženje posredovanih informacij, avtomatizirano objavljane podatkov o novem knjižničnem gradivu na spletni strani MKL, vračanje gradiva v drugi knjižnici), razvojem novih storitev za ciljne skupine uporabnikov (Mesto bere, Poletavci, Ciciuhec, Robinzonijada v informacijski džungli na spletu, Svet med nami), sodelovanjem v mednarodnih projektih (Lady cafe, LinkINjob, TECH.LIBRARY, G-BOOK 2) in z izvedbo strokovnih srečanj (April v MKL, Knjižnica, srce mesta) vidno prispeva k razvoju slovenskih splošnih knjižnic. V sklopu mobilnosti Erasmus+ smo gostili študente in profesorje bibliotekarstva Masarykove univerze iz Brna (50), omogočili mobilnosti za tuje študente (2) in mobilnosti za zaposlene (10). Obiskali so nas tudi tuji knjižničarji in strokovnjaki z drugih področij (37).

1.2 Pričakovani učinki

Pregled pričakovanih učinkov pokaže, da je imelo delovanje MKL tiste učinke, kot si jih je knjižnica zastavila za strateško obdobje 2017–2021.

Izpostavljamo:

- Zagotavljanje informacijskih virov za neformalno in formalno izobraževanje.
- Zagotavljanje informacijskih virov za osebni ter osebnostni razvoj.
- Večja prepoznavnost knjižnice med prebivalci in obiskovalci mesta.
- Storitve oblikovane na način, da ustrezajo vsem uporabnikom in omogočajo enostavno in dostopno uporabo.
- Poudarek na promociji in razvijanju branja kot osnovni dejavnosti knjižnice z namenom boljše pismenosti in kulturne ozaveščenosti prebivalcev.
- Posebna pozornost določenim skupinam ljudi: tujci, migranti, pripadniki etničnih manjšin, turisti, ljudje s posebnimi potrebami in omejitvami.
- Zagotavljanje knjižničnega gradiva za razvoj pismenosti in bralne kulture.
- Do leta 2021 bo spletno stran in vsebine, ki jih na skupnih portalih z digitalnimi vsebinami (Kamra, dLib) prispeva MKL, uporabljalo več članov, uporabnikov in drugih obiskovalcev kot v predhodnem strateškem obdobju.
- Do leta 2021 bodo uporabniki na spletni strani v povprečju preživeli dlje časa kot v predhodnem strateškem obdobju.
- Z uporabo napredne IKT bomo še dodatno racionalizirali poslovanje knjižnice.
- Razvoj svežih e-vsebin za mlade.
- Prenovljena spletna verzija domoznanske bibliografije.
- Prostorska ureditev knjižnic in večja prepoznavnost v lokalnem okolju.
- Podpora pri razvoju knjižnice prek sodelovanja v različnih partnerstvih.
- Aktivno sodelovanje z drugimi knjižnicami za razvoj novih storitev.
- Boljše poznavanje storitev knjižnice med uporabniki.
- Večja prepoznavnost MKL kot ponudnika izobraževanj za uporabnike in knjižničarje.
- Izboljšanje ravni pismenosti med uporabniki.
- Aktiviranje zaposlenih za delo v delovnih skupinah in za vodstvene pozicije v knjižnici.
- Bolj kakovostno delo zaposlenih v MKL in drugih slovenskih knjižničarjev.
- Imenovanje delovnih skupin za različna področja.
- Dodatni projekti in storitve knjižnice prek prostovoljskega dela.
- Sistematičen srednje- in dolgoročen razvoj mreže krajevnih knjižnic po posameznih območjih v Ljubljani
- Izenačitev pogojev dostopnosti do storitev knjižnice za vse prebivalce.
- Bolje organizirano in povezano poslovanje pri nabavi in obdelavi knjižničnega gradiva z aktivno udeležbo MKL.
- S sledenjem trendom razvoja IKT in nakupom tehnologije knjižnica omogoča dostop ter testiranje tehnologije, do katere uporabniki običajno nimajo dostopa.
- Določitev domoznanskih serijskih publikacij, za katere vnos člankov pripravlja MKL.

Delno dosežena pričakovana učinka:

- Redno potekajoča dejavnost učna ura o dediščini za srednješolsko mladino.
- Definirane ugodnosti zaposlenih za družino.

Delno dosežena pričakovana učinka sta povezana z dodatnim financiranjem knjižnice in z odzivnostjo zunanjih deležnikov.

1.3 Kazalniki uspešnosti

V strateškem načrtu za obdobje 2017–2021 smo postavili 32 kazalnikov uspešnosti, med katerimi sta bila le dva povezana z dvema strateškima področjema. Kazalniki so bili sicer praviloma različni; med njimi velja izpostaviti kazalnik »Število prenovljenih in novih knjižnic«, ki je vezan na celotno strateško obdobje in dinamiko racionalne porabe sredstev ter vpetosti v širši kontekst razvoja mesta. Različnih kazalnikov uspešnosti po strateških področjih je bilo 30. Rezultate posameznega leta smo primerjali z indeksom tekočih povprečij, s čemer zaznavamo trende na posameznih področjih delovanja. Takšna metodologija nam omogoča ustreznejši pregled vrednotenja kazalnikov, ki na ta način izražajo vsebinsko bolj uravnoteženo dogajanje. Metodologijo smo uporabili tudi pri prikazu podatkov v letnih poročilih.

Delovanje knjižnice so v strateškem obdobju 2017–2021 zaznamovale spremenjene razmere delovanja v letu 2020 in 2021 zaradi epidemije in ukrepov za zaježitev, kar je vplivalo na sliko, ki jo kažejo kazalniki. Pregled kaže, da je knjižnica delovala proaktivno in na ta način kljub 27,4 % manjšemu številu ur odprtosti dosegla večinoma proporcionalno podobne rezultate. Zato realizacijo kazalnikov interpretiramo glede na celotno obdobje ter možnosti delovanja v spremenjenih razmerah ob upoštevanju ukrepov in omejitev, ki smo jih upoštevali več mesecev v letu 2020. V celoti ali delno pozitivne rezultate beležimo pri 93,8 % kazalnikov (30), dva kazalnika smo opustili zaradi neustrezne merljivosti rezultatov; izrazito negativnih rezultatov kljub delovanju v spremenjenih razmerah nismo beležili. Pri vrednotenju kazalnikov uspešnosti smo upoštevali vsebino, h kateri je bilo usmerjeno strateško področje. Kot posledica okoliščin delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah se pomenljivo kažejo kazalniki, ki so vezani na strateško področje »Prostor za učenje«. V letu 2020 je bilo večje število izobraževanj odpovedanih zaradi ukrepov ob epidemiji Koronavirusa Covid-19, ki so vplivali na delovanje knjižnice v spremenjenih razmerah, nekatera izobraževanja so bila prestavljena v leto 2021, nekaj pa jih je bilo izvedenih v virtualnem okolju.

Manjši delež ponavljajočih se kazalnikov kaže na tehtno zastavljene količine in raznolike pričakovane učinke glede na cilje v strateških področjih.

Opustiti smo morali dva kazalnika; v prvem primeru (Število vpogledov v vsebinske enote portala dLib.si) je šlo za kazalnik povezan z metodološkimi spremembami systemskega merjenja: statistični podatki dLib eSTATISTIKE niso odražali primerljivih podatkov s preteklimi leti, ker je Služba za razvoj in upravljanje digitalne knjižnice NUK v letu 2017 bistveno spremenila način beleženja uporabe portala, zapleti pri statističnem beleženju uporabe portala dLib pa so bili prisotni tudi v letu 2018; na upravljanje s temi podatki nimamo vpliva. V drugem primeru (Število izvedenih dediščinskih ur v SLK) pa je šlo za vsebinsko prenovitev dejavnosti, ki je prešla v fazo zasnove dediščinske učne ure na temo Ljubljane.

Nekoliko »skromnejši« rezultat kazalnika »Število ogledov spletne strani« gre pripisati menjavi Google Analytics kode za Google Tag Manager kodo in zapletom ob implementaciji, izvajanju popravkov piškotkov za analitiko ter optimizaciji delovanja, podatki za prvo polovico leta 2020 so zaradi tega deloma popačeni.

Priloga kazalnikov po letih 2017–2021 (glej Priloga 1)

1.4 Zaključek

Spremljanje načrtovanih aktivnosti in uresničevanja zastavljenih ciljev je sestavni del strategije, cilje in aktivnosti smo redno preverjali v letnih poročilih MKL. V primerih, kjer je prišlo do odstopanja od načrtovanih aktivnosti ali pa so bile te opuščene, smo v letnih poročilih navedli razloge za spremembe ali opustitev.

Knjižnica je v strateškem obdobju 2017–2021 izvajala svoje aktivnosti tudi v skladu s Strategijo razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013–2020 in Strategijo razvoja kulture v MOL 2016–2019.

Presežki v letih 2017–2020, s katerimi smo posegli v širši prostor (prebivalci Ljubljane in okolice ter strokovna javnost):

- Otvoritev nove Knjižnice Polje s prvo kreativnico v mreži MKL (2020);
- ureditev statusa Knjižnice Jurij Vega (Dol pri Ljubljani) in vključitev v mrežo MKL (01. 01. 2020);
- organizacija strokovnega posvetovanja Knjižnica, srce mesta (zelena knjižnica, 2021), domoznanskega posvetovanja Domfest (2018) in predstavitve novosti April v MKL (2017 in 2019);
- organizacija in izvedba Cankarjevega leta (Noč in dan s Cankarjem, 2018);
- obeležitev 10 let delovanja MKL (dogodki, izdaja zbornika);
- priprava razvojnih dokumentov: »Smernice za prireditveno dejavnost za odrasle«, Smernice za evalvacijo prireditev in izkušnje obiskovalce, »Digitalna knjižnica MKL«, »Izhodišča za vzpostavitev centra za promocijo branja odraslih v MKL«, Strokovna izhodišča za vrednotenje leposlovja za odrasle za potrebe knjižnic«, »Borza zdravja v MKL: Smernice za delovanje«, »Mentorstvo v MKL«;
- izvedba anket in analiza pridobljenih podatkov: »Navade uporabnikov MKL«, »Obiskovalci prireditev za odrasle in njihova izkušnja«, »Kakovost informacij in pomoči v MKL«;
- na področju evalvacije gradiva: izračun vrednosti obrata po tematskih skupinah knjižnične zbirke v vsaki knjižnici in integracija izračuna v sistem COBISS;
- na področju optimizacije delovnih procesov: preizkus modela skupne nabave med več knjižnicami s sodelovanjem pri skupni nabavi s Knjižnico Grosuplje in dogovor z IZUMom o integraciji modela v sistem COBISS;
- digitalizacija publikacij iz Slovanske knjižnice, ki imajo večinoma status kulturnega spomenika lokalnega pomena, ter se vsebinsko ožje navezujejo na Ljubljano, oziroma njeno zgodovino; po teh delih je že predhodno vladalo precejšnje povpraševanje strokovne javnosti, kar tudi potrjuje statistika uporabe posameznih korpusov na portalu dLib;
- priprava vsebinsko zaključenih zgodb na domoznanskem portalu Kamra;
- oblikovanje in izvedba projektov, ki podpirajo Unescov naziv Ljubljana: mesto literature;
- aktivno vključevanje dveh ciljnih skupin, mladi in starejši, prek natečajev (»Oddaj na natečaj, Regijski domoznanski natečaj za starejše«);
- prehod na cobiss3 in uvajanje RFID tehnologije (knjigomati in vračalniki, oprema gradiva v mreži knjižnic MKL);
- nove oblike promocije izven fizičnega prostora knjižnice, zlasti na prostem, »povsod v mestu« (kopališča, ZOO, Minicity);
- postavitve nove intranetne strani za zaposlene (2020) in nove spletne strani MKL (2021);
- delovanje spletnega video/avdio centra MKL s posnetki dogodkov in izobraževanj in stalna prisotnost na družbenih omrežjih;
- vključevanje prostovoljcev v različne projekte in storitve knjižnice (43 prostovoljci);
- nova notranja organizacija MKL (2020).

V letih 2017–2020 so knjižnica in njeni zaposleni prejeli 9 različnih nagrad.

Delovanje MKL v spremenjenih razmerah v letu 2020

Nova stvarnost, ki jo je prinesel Koronavirus Covid-19 v delovanje MKL, je posegla predvsem na področje dostopa do knjižničnih prostorov in storitev, osebne varnosti, socialne razdalje in higienske zaščite gradiva. MKL se je razmeram hitro prilagodila z različnimi storitvami:

- Naročanje gradiva za osebni prevzem (10.496 paketov) in naročanje gradiva po klasični pošti (1.080 paketov).
- Uporaba knjižnice od doma: samostojni spletni vpis v knjižnico (1.925), izposoja elektronskih knjig in zvočnih knjig (98.133), filmov na daljavo (6.048), e-časnikov in revij v različnih jezikih (173.595) ter podpora uporabnikom na spletu 24/7.
- Prireditve in izobraževanja v virtualnem okolju (77.260 obiskovalcev).
- Promocija in obveščanje prek spletne strani in družbenih omrežij (Facebook 22.308, Instagram 2.134, Twitter 1.487, Youtube 383 sledilcev).

Zaradi začasnega upada storitev v fizičnem okolju je knjižnica usmerila napore v oblikovanje storitev v virtualnem okolju in je bila primorana zaradi omejenega dostopa do knjižničnih storitev pregledati obstoječe modele upravljanja.

Ena od priložnosti za strateško obdobje 2021–2026, ki jo prinaša delovanje knjižnice v spremenjenih razmerah, je uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja in uveljavljanje koncepta zelene knjižnice.

SEGMENTIRANJE NA OSNOVI UPORABE KNJIŽNIČNIH STORITEV

Segmentiranje na osnovi uporabe knjižničnih storitev je vezano na leto 2019, ki je srednje leto strateškega obdobja in kaže sliko, ki ni okrnjena zaradi delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah zaradi ukrepov in omejitev ob razglašeni epidemiji v letih 2020 in 2021.

Pri opazovanju gibanj je potrebno upoštevati dejstvo, da smo v mreži knjižnic MKL v tem strateškem obdobju prenavljali Knjižnico Polje, kar je posledično pomenilo daljšo zaprtost. V letu 2020 je Knjižnica Jurij Vega Dol pri Ljubljani postala del knjižnične mreže MKL.

Aktivni člani po občinah v letu 2019

Komentar:

Število vseh aktivnih članov knjižnice je bilo med leti 2017 in 2019 na podobni ravni, leta 2020 pa smo ob delovanju knjižnice v spremenjenih razmerah beležili negativno rast 5,5 % glede na povprečje strateškega obdobja. Med letoma 2017 in 2020 zaznavamo pomenljiv trend negativne rasti števila aktivnih članov med študenti. Postopno se niža število vpisanih brezposelnih oseb, kar je ugoden podatek, ki lahko pomeni višjo stopnjo zaposljivosti uporabnikov knjižnice, ki s svojimi aktivnostmi vpliva na njihovo zaposljivost. Trend višanja števila aktivnih članov beležimo v kategorijah osnovnošolcev, srednješolcev, zaposlenih in upokoencev. Najštevilčnejša skupina aktivnih članov je kategorija zaposlenih, ki predstavlja 39,3 % delež vseh aktivnih članov, sledijo jim osnovnošolski otroci (17,6 %) ter upokoenci (12,5 %).

Med vsemi aktivnimi člani MKL je večina iz MOL (66,6 %), pomemben je delež aktivnih članov (20,7 %) iz občin, kjer MKL ne izvaja knjižnične dejavnosti. Sicer pa je v knjižnicah v mreži MKL pričakovana delitev članov glede na občno delovanja posameznih knjižnic. Relativno visoke deleže (nad 15 %) aktivnih članov iz občin, kjer ne izvaja knjižnične dejavnosti MKL, beležimo predvsem v knjižnicah mestnih območij, v Slovanski knjižnici in v Potujoči knjižnici. Poleg knjižnic mestnih območij sodijo sem še knjižnice, ki so locirane v bližini vpadnic v mesto ter knjižnice, kjer je večji dnevni pretok prebivalcev iz drugih občin.

Obisk zaradi izposoje po občinah v letu 2019

Komentar:

Število obiskovalcev knjižnice zaradi izposoje na dom je bilo v strateškem obdobju 2017–2021 stabilno in je znašalo približno 1,3 milijona obiskov na leto.

Trend manjšanja števila obiskovalcev zaradi izposoje zaznavamo med osnovnošolci, srednješolci in študenti. Pomenljivo povečan trend obiska zaradi izposoje opazamo pri kategorijah zaposlenih in upokoencev.

Obisk prireditve in izobraževanj je bil v strateškem obdobju povprečno 35.500 otrok ter 44.500 odraslih na leto. Ob selitvi prireditve v virtualno okolje zaradi spremenjenih razmer se je v letu 2020 posledično pomenljivo povečalo število njihovih obiskovalcev.

Deleži obiskovalcev MKL zaradi izposoje na dom kažejo med vsemi obiskovalci višji delež prebivalcev MOL; ta deleži je nekoliko višji kakor med aktivnimi člani. Pomenljivi so deleži obiskovalcev iz občin, kjer se ne opravlja knjižnične dejavnosti MKL: na ravni MKL je ta delež 21 %, od tega je 6,3 % obiskovalcev iz občin, ki so vezane na MKL kot osrednjo območno knjižnico.

RAZISKAVA ZUNANJEGA OKOLJA

Okolje, v katerem deluje Mestna knjižnica Ljubljana (MKL) kaže raznoliko strukturo tako med četrtimi skupnostmi (ČS) MOL kakor med občinami, kjer MKL izvaja knjižnično dejavnost. MKL odgovarja s svojim delovanjem na potrebe lokalnih okolij in tako vpliva na kvaliteto življenja prebivalcev. Okolja delovanja MKL se razlikujejo in to zahteva različne pristope v izvajanju in promociji dejavnosti.

Geografska raznolikost se kaže v različni dostopnosti in razgibanosti terena ter v velikosti posameznih ČS, gostoti naseljenosti in številu prebivalcev. Struktura knjižnične mreže MKL kaže pokritost delovanja v lokalnih okoljih. Podatek je pomenljiv zaradi prepoznavanja prehajanja prebivalcev med krajevnimi knjižnicami; v nekaterih okoljih je več krajevnih knjižnic kot v drugih, uporabniki pa lahko aktivno izbirajo med njimi. Velike razlike se kažejo tako med ČS kakor tudi med občinami.

Demografska struktura okolja kaže raznoliko starostno sestavo prebivalstva in gospodinjstev po ČS in občinah. Zaradi večje preglednosti predstavljamo pri sestavi gospodinjstev zadnje dostopne podatke za

leto 2018, pri starostni strukturi pa trend od leta 2017 do 2020. Gibanje selitvenega prirasta med leti 2017 in 2020 kaže, kako se krepijo lokalne skupnosti, kar lahko pomeni tudi za knjižnico izziv, širšo ponudbo storitev in usmerjanje dejavnosti.

Gospodarsko okolje predstavljamo s stopnjo brezposelnosti po občinah. Tudi na tem področju se kažejo različnosti okolij ter možnosti učinkovitega delovanja krajevnih knjižnic, splošni trend 2017–2020 kaže na postopno nižanje stopnje brezposelnosti.

Segmentiranje na demografskih osnovah predstavlja primerjalne podatke glede na deleže starostnih skupin med aktivnimi člani in vsem prebivalstvom v lokalnih okoljih ter gibanje deležev starostnih skupin glede na spol med aktivnimi člani in prebivalstvom.

Segmentiranje na osnovi uporabe knjižničnih storitev kaže deleže aktivnih članov in deleže obiskovalcev v krajevnih knjižnicah glede na občino stalnega bivališča v letu 2019. Podatki kažejo raznoliko strukturo članov in obiskovalcev iz lokalnega okolja, občin, kjer MKL izvaja knjižnično dejavnost ter drugih občin v krajevnih knjižnicah.

Zunanje okolje kaže dinamiko v migracijah prebivalstva, kar se odraža tudi v uporabi knjižnic. Lokalna okolja zunaj MOL kažejo večjo stabilnost, krajevne knjižnice v MOL so z redkimi izjemami praviloma izpostavljene heterogenosti in večjim spremembam. Lokalne skupnosti so raznolike tako po načinu bivanja kakor tudi po geografskem ustroju terena in naselij ter stanovanjski strukturi in dostopnosti družbene infrastrukture.

Podrobnejši podatki se nahajajo v preglednicah v Prilogi 2.

GEOGRAFSKO OKOLJE

Površina, prebivalci, gostota naseljenosti

Število prebivalcev MOL se je med letoma 2017 in 2020 nekoliko povečalo. Podoben trend zaznavamo tudi v občinah, kjer MKL skrbi za knjižnično dejavnost, bolj pomenljivo se to kaže v občinah Brezovica, Dol pri Ljubljani, Ig in Škofljica ter v četrtnih skupnostih Črnuče, Rožnik, Rudnik in Trnovo.

Posledično zaznavamo tudi razliko v gostoti naseljenosti: v vseh četrtnih skupnostih MOL se je gostota prebivalstva zvišala. V občinah, kjer MKL izvaja knjižnično dejavnost, se je gostota naseljenosti nekoliko povečala, nekoliko bolj pomenljivo v že omenjenih občinah Brezovica, Dol pri Ljubljani, Ig in Škofljica. Podatki na ta način kažejo trend priseljevanja v lokalna okolja ter posledično vpliv na knjižnično dejavnost v lokalnih okoljih.

DEMOGRAFSKO OKOLJE

Mreža MKL v lokalnem okolju

Tri četrtne skupnosti (Dravljje, Golovec in Trnovo) nimajo svoje stacionarne knjižnice, v dveh od teh (Dravljje in Golovec) tudi ni postajališča Potujoče knjižnice, ki sicer obiskuje še kraje v dodatni občini, in sicer v občini Medvode.

Struktura gospodinjstev (zadnji objavljeni podatki za leto 2018)

Glede na dostopne podatke preteklih let se trend gibanja števila članov gospodinjstev ni bistveno spreminjal. Povprečno število članov na gospodinjstvo se v občinah ni pomembno spremenilo, odstopanja med letoma 2015 in 2018 so zanemarljiva.

Razmerja med gospodinjstvi glede na število članov po občinah kažejo med gospodinjstvi z enim članom poleg MOL (41 %) večji trend v občinah Velike Lašče (30 %), Škofljica (26,7 %) in Ig (26,4 %). Gospodinjstva s dvema članoma imajo večji delež v občinah Brezovica (23,7 %), Ig (23,8 %) in Škofljica (23,6 %); v MOL je delež gospodinjstev z dvema članoma 24 %. Tričlanska gospodinjstva imajo večji delež v občini Dol pri Ljubljani (20 %). Gospodinjstva s štirimi člani imajo pomembneje večje deleže v občinah Brezovica (20,5 %), Horjul (20,3 %) in Vodice (22,1 %). Večja deleža petčlanskih gospodinjstev sta v občinah Dobrova - Polhov Gradec (9,7 %) in Horjul (9,4 %), kjer je pomenljiv delež gospodinjstev, ki štejejo šest ali več članov: Horjul 9,9 % ter Dobrova - Polhov Gradec 9,1 %.

Med ČS MOL so povsod najmočnejše zastopana gospodinjstva z enim članom, povsod nad 30 %, razen v ČS Šmarna gora (28,1 %); največji delež imajo ta gospodinjstva v ČS Center (48,5 %). Delež gospodinjstev z dvema članoma je pomembno večji v ČS Črnuče (25,7 %), ČS Posavje (25,7 %) in ČS Rožnik (25,2 %). Večji delež tričlanskih gospodinjstev je v ČS Črnuče (19,3 %), ČS Moste (18,2 %) in ČS Šmarna gora (18,9 %). Večje deleže štiričlanskih gospodinjstev beležimo v ČS Črnuče (15 %), Rožnik (15,4 %), Rudnik (16,6 %), Sostro (18,4 %) in Šmarna gora (17,9 %). ČS Sostro in Šmarna gora imata tudi pomembneje večje deleže gospodinjstev s petimi in šestimi ali več člani.

Starostne skupine

V lokalnih okoljih, kjer deluje MKL, je število starih manj kot 5 let ostalo med letoma 2017 in 2020 na podobni ravni. Večje odstopanje beležimo v ČS Center (-15,4 %) in ČS Polje (-10,7 %). Tudi starostna

skupina 5–9 let je ostala v tem obdobju na podobni ravni, izjema je ČS Rožnik, kjer se je število povečalo za 12,7 %; med občinami je večja negativna razlika le v občini Dol pri Ljubljani, kjer se je število zmanjšalo za 10,7 %. Starostna skupina 10–14 let se je v večini ČS MOL pomenljivo povečala, in sicer med 13 % (ČS Golovec) in 27,5 % (ČS Posavje). To pomeni, da lahko v naslednjem strateškem obdobju pričakujemo potrebo po vsebinah za srednješolce. Med ČS sta v tej starosti skupini izjemi, kjer ni posebnosti, le ČS Šentvid in ČS Šmarna gora. Pri občinah ni posebnosti. Naslednja starostna skupina, 15–19 let, se je pomembno povečala v ČS Rožnik (21,4 %) in ČS Šentvid (13,4 %); povečanje te starostne skupine beležijo tudi v občinah Brezovica (23,8 %), Dol pri Ljubljani (16,2 %), Ig (23,4 %), Škofljica (16 %) in Velike Lašče (11,8 %). Starostna skupina 20–24 let se med letoma 2017 in 2020 ni tako dinamično spreminjala: večja razlika je bila le v ČS Polje (17,3 %) in ČS Trnovo (14,2 %). Med občinami je večja pozitivna razlika v občinah Horjul (12,8 %) in Ig (15,6 %). Starostna skupina 25–29 let se pomembno zmanjšala v ČS Dravljje, ČS Moste (15,7 %) in ČS Polje (11 %) ter v občini Horjul (11,5 %); povečala pa se je v občini Škofljica (13,6 %). Starostna skupina 30–34 let kaže pomembno zmanjšanje v ČS Dravljje (14,2 %), ČS Moste (12,7 %), ČS Posavje (13 %), med občinami pa v Občinah Horjul (13 %) in Ig (11,4%). Pomembnejših pozitivnih odstopanj v tej starostni skupini ni. Starostna skupina 35–39 let nima med ČS MOL vidnejših odstopanj, medtem ko med občinami vidneje pozitivno odstopata občini Dol pri Ljubljani (10,6 %) in Velike Lašče (12,5 %). V starostni skupini 40–45 let med ČS MOL pomembneje odstopajo s pozitivno rastjo nad 10 % ČS Bežigrad, ČS Črnuče, ČS Moste, ČS Polje, ČS Posavje, ČS Rožnik in ČS Šiška, med občinami ni večjih negativnih ali pozitivnih odstopanj. Starostna skupina 45–49 let kaže večje pozitivno odstopanje v ČS Center (15 %), med občinami pa v občinah Ig (21,2 %), Škofljica (11,2 %) in Velike Lašče (10,5 %). Starostna skupina 50–54 let se je v opazovanem obdobju pomembneje zmanjšala le v ČS Moste (15,8 %), pomembneje pa se je povečala v ČS Šmarna gora (13,3 %); med občinami izstopa občina Dol pri Ljubljani z 20 % povečanjem te starostne skupine. Pomembnejše zmanjšanje v starostni skupini 55–59 let zaznavamo le v ČS Moste (15,3 %), medtem ko se ta skupina prebivalstva vidneje povečala v ČS Rudnik (12,6 %) in ČS Šentvid (15,5 %). Med občinami opažamo pomembnejšo rast v občini Dobrova - Polhov Gradec (12,8 %) in Vodice (19,4 %). Starostna skupina 60–64 let kaže bolj dinamično sliko, pomembneje (za več kot 10 %) se je zmanjšala v ČS Bežigrad, ČS Dravljje, ČS Golovec, ČS Jarše ter ČS Posavje, pomembneje pa se je povečala v ČS Šentvid (10,9 %) ter v občinah Brezovica (16,4 %) in Dobrova - Polhov Gradec (15,3 %). Starostna Skupina 65–69 let se je za več kot 10 % povečala v ČS Črnuče, ČS Jarše, ČS Moste in ČS Rudnik ter v občini Vodice, vidneje pa se je zmanjšala v občini Horjul. Pomembno pozitivno rast starostne skupine 70–74 let beležimo že na ravni MOL, po ČS pa je pomembnejše pozitivno odstopanje (več kot 10 %) v večini ČS MOL, in sicer ČS Bežigrad, ČS Center, ČS Črnuče, ČS Dravljje, ČS Golovec, ČS Jarše, ČS Moste, ČS Rožnik, ČS Sostro, ČS Šiška, ČS Trnovo in ČS Vič, vidnejše zmanjšanje pa je v ČS Šentvid in ČS Šmarna gora, med občinami pa je pomembnejše povečanje v občinah Ig, Škofljica in Velike Lašče. Starostna skupina 75–79 let ima pomembnejša pozitivna odstopanja med letoma 2017 in 2020 v ČS Dravljje (11,5 %), ČS Šmarna gora (13,2 %) ter v skoraj vseh občinah, kjer deluje MKL: Brezovica, Dol pri Ljubljani, Ig, Škofljica, Velike Lašče in Vodice; ta starostna skupina se je pomembneje zmanjšala v ČS Rožnik (10,5 %) in ČS Šentvid (14,3 %). V starostni skupini 80–84 let zaznavamo pomembno pozitivno rast v ČS Črnuče, ČS Golovec, ČS Polje, ČS Sostro, ČS Šmarna gora ter občini Dol pri Ljubljani; pomembneje se je ta starostna skupina zmanjšala v občinah Dobrova - Polhov Gradec in Horjul.

Selitveni prirast med občinami na 1000 prebivalcev

Največji selitveni prirast na 1000 prebivalcev je bil v občini Škofljica (20,1) in v občini Brezovica (12,3), visok prirast je bil tudi v občinah Ig (11,1) in Horjul (10,6), medtem ko je v MOL imel negativno vrednost (-2,6), kar pomeni, da se je več prebivalcev odselilo, kakor priselilo. V vseh štirih občinah z najvišjim prirastom na 1000 prebivalcev zaznavamo trend rasti med letoma 2017 in 2020.

Otroci, vključeni v vrtce

Največje število otrok v vrtcih je sicer v MOL (13.732), vendar se je indeks rasti med letoma 2017 in 2020 v MOL zmanjšal; največji indeks rasti v tem obdobju beležimo v občini Brezovica (1,13). Pozitivni trend zaznavamo v občinah Brezovica, Dol pri Ljubljani, Horjul, Ig, Škofljica, Velike Lašče in Vodice. Glede na preteklo obdobje lahko pričakujemo v občinah delovanja MKL v prihodnje pozitivno rast, ki se sicer odvisna od naravnega prirasta prebivalstva; hkrati pa gre upoštevati dinamiko, ki jo kažejo selitve med občinami, kar pomeni, da bi se lahko število otrok v vrtcih v MOL še naprej minimalno nižalo, medtem ko bi bilo njihovo število v primestnih občinah lahko višje. Izjema z nižjim indeksom rasti je občina Dobrova - Polhov Gradec.

Učenci, vključeni v osnovne šole

Število šol ostaja praviloma enako kot v preteklih letih, razen v MOL, kjer se je število šol povečalo in jih je v letu 2020 62 (leta 2016 jih je bilo 60). Indeks rasti je v zadnjem letu v vseh obravnavanih občinah enak ali višji kot v referenčnem letu. Pomenljivo rast beležimo v občini Ig in občini Škofljica, kjer se je indeks rasti višal že v preteklem strateškem obdobju. Manj intenzivne so spremembe v občinah Dobrova - Polhov Gradec, Horjul in Velike Lašče. V prihodnjem strateškem obdobju lahko glede na demografske podatke pričakujemo manjšo rast v MOL ter nekoliko intenzivnejši trend rasti v primestnih občinah.

GOSPODARSKO OKOLJE

Stopnja brezposelnosti po občinah

V pregledu gospodarskega okolja se osredotočamo predvsem na stopnjo brezposelnosti po občinah. Stopnja brezposelnosti je definirana s številom brezposelnih kot deležem (%) vsega aktivnega prebivalstva (delovno aktivni in brezposelni). Stopnja brezposelnosti med aktivnim prebivalstvom se je med letoma 2017 in 2020 zmanjšala tako v MOL, kakor tudi v vseh primestnih občinah, kjer deluje MKL. Trend padanja v celotnem obdobju 2017–2020 beležimo v občinah Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec in Ig, medtem ko drugod zaznavamo nihanje kljub zmanjšani stopnji brezposelnosti med letoma 2017 in 2020. Okoliščine, ki so leta 2020 vplivale na gospodarstvo, bodo lahko tudi v prihodnjih letih vplivale na stopnjo brezposelnosti.

SEGMENTIRANJE NA DEMOGRAFSKIH OSNOVAH

Starostne skupine

Segmentiranje na demografskih osnovah izvajamo s primerjavo deležev starostnih skupin med prebivalstvom in aktivnimi člani knjižnice; na ta način želimo zaznati stopnjo podobnosti/razlikovanja porazdelitve ter identificirati starostne skupine, za katere bi veljalo v knjižnici ustvariti pogoje za ustrezno ponudbo storitev in dejavnosti. Primerjava starostne strukture prebivalcev in aktivnih članov knjižnice kaže večje negativno razhajanje pri starostnih skupinah 0–4 leta (-3,6 odstotnih točk) ter pri starostnih skupinah nad 55 let, kjer je povprečna negativna razlika 1,7 odstotne točke; v teh starostnih skupinah je delež med aktivnimi člani manjši kakor med prebivalstvom. Pomembnejšo pozitivno razliko zaznavamo v starostni skupini 10–19 let, in sicer 5,5 odstotnih točk. Ostale starostne skupine kažejo med prebivalstvom in aktivnimi člani podobne deleže.

Podatki kažejo na potrebo po intenzivnejših storitvah in dejavnostih za najmlajše in njihove starše ter za starejše od 55 let, storitve in dejavnosti za mlade bi veljalo ohraniti na podobni ravni kot doslej.

URESNIČEVANJE VLOGE MKL V DRUŽBENEM KONTEKSTU: ANKETA

Za merjenje vloge Mestne knjižnice Ljubljana (MKL) v družbenem kontekstu smo uporabili anketni vprašalnik, ki smo ga izvedli v diskusijski skupini vodij knjižnic mestnih območij, Potujoče knjižnice, Slovanske knjižnice in Trubarjeve hiše literature. Zaradi delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah (Koronavirus Covid-19) je anketa potekala v virtualnem okolju. V prvi fazi (09.02. – 17.02. 2021) je diskusijska skupina prosto oblikovala odgovore na štiri vprašanja, v drugi fazi (24.02. – 02.03. 2021) je diskusijska skupina v 1KA anketi pri vsakem vprašanju izbrala TOP 5 odgovorov.

Pri oblikovanju vprašanj smo izhajali iz [IFLA Global Vision Report 2018](#). Med šestimi vprašanji² iz IFLA Global Vision Report 2018 smo za potrebe MKL izbrali štiri vprašanja:

1. Kaj počnemo v MKL izjemno dobro?
2. Česa bi morala MKL početi več?
3. Česa bi morala MKL početi manj?
4. Kateri so glavni izzivi za MKL?

TOP 5 odgovorov smo primerjali s TOP 5 odgovori, ki so jih navedle splošne knjižnice v Evropi³.

Kaj počnemo v MKL izjemno dobro?	Kaj počnejo splošne knjižnice v Evropi izjemno dobro?
Premišljen sistem priprave dokumentov za nove in prenovljene knjižnice	Zagotavljanje možnosti dostopa do informacij in znanja
Vrednotenje kakovostnega leposlovja za otroke in promocija branja	Podpora učenju, pismenosti in branju
Izobraževanje zaposlenih v Učnem centru	Razširjanje in deljenje informacij in znanja
Spremljanje razvojnih trendov in uvajanje novosti v MKL	Organiziranje informacij in znanja
Dostopnost različnih knjižničnih storitev in prostora	Varovanje in ohranjanje kulturne dediščine in spomina

V anketi so člani diskusijske skupine navedli še:

- Različne oblike sodelovanj (lokalno, regionalno, nacionalno, mednarodno)
- Kvalitetni in raznoliki dogodki
- Storitve, ki so uporabne za vse splošne knjižnice

Česa bi morala MKL početi več?	Česa bi morale splošne knjižnice v Evropi početi več?
Prilagajanje prostorov potrebam uporabnikov	Sprejemanje digitalnih novosti
Sistematično vključevanje lokalne skupnosti v delovanje knjižnice	Partnerstvo in sodelovanje
Usposabljanje za krepitev skupinskega duha v organizacijskih enotah MKL	Podpora učenju, pismenosti in branju
Ciljno naravnane storitve za prioritete skupine	Vključenost lokalne skupnosti
Standardi in kriteriji za ocenjevanje zaposlenih	Usposabljanje in izpopolnjevanje zaposlenih in vodij

V anketi so člani diskusijske skupine navedli še:

- Vlaganje v IKT infrastrukturo

² Kaj so glavne vrednote knjižnice? Kaj počnejo knjižnice izjemno dobro? Česa bi morale knjižnice početi več? Česa bi morale knjižnice početi manj? Kaj so glavni izzivi za knjižnice? Kakšne naj bodo značilnosti celotnega knjižničarskega prostora?

³ Odgovori v IFLA Global Vision Report 2018 so razvrščeni glede na regijo / celino, tip knjižnice (nacionalne, univerzitetne, specialne, šolske, splošne, druge knjižnice), sekcije IFLE in prispele odgovore posameznih knjižničarjev (global online vote).

- Sodelovanje in povezovanje z drugimi javnimi zavodi s področja kulture v MOL
- Upoštevanje ciljev trajnostnega razvoja in razvijanje vseh knjižničnih vlog

Česa bi morala MKL početi manj?	Česa bi morale splošne knjižnice v Evropi početi manj?
Formalni in birokratski postopki za uporabnike	Delovanje v izolaciji
Storitve in prireditve, ki jih ponujajo tudi druge ustanove	Nefleksibilno, birokratsko delovanje in uvajanje preveč omejitev
Podvajanje aktivnosti znotraj MKL	Odpor in strah pred spremembami
Načrtovanje novih projektov in storitev brez zagotovitve virov	Pasiven pristop
Vztrajanje pri storitvah in projektih, ki niso več zanimivi za uporabnike	Biti plašen / boječ in skromen

V anketi so člani diskusijske skupine navedli še:

- Razpršene aktivnosti in dogodki z malo zanimanja in vedno istimi udeleženci
- Število prireditev za odrasle
- Obseg časa za sestanke (spodbujanje uporabe videokonferenčnega orodja Zoom)

Kateri so glavni izzivi za MKL?	Kateri so glavni izzivi za splošne knjižnice v Evropi?
Razvoj kadrov za nova znanja in področja	Nezadostno financiranje in investiranje
Digitalizacija knjižničnega gradiva in uporaba gradiva na daljavo	Vrednost knjižnic ni s strani ustanoviteljev in deležnikov dovolj razumljena
Razvoj in vzdrževanje knjižnične mreže	Podoba in položaj / ugled knjižnic
Ohranjanje referenčne in aktualne in knjižnične zbirke	Nenehne tehnološke spremembe
Dostopnost prostorov in storitev vsem skupinam prebivalcev	Spremembe v upravljanju

V anketi so člani diskusijske skupine navedli še:

- Približati knjižnico vsem prebivalcev
- Brezplačen vpis v knjižnico
- Povečati število obiskovalcev v knjižnici (otroci in mladi)

Odgovori iz 1KA ankete MKL se neposredno, ali vsaj v nekaterih elementih, povezujejo z odgovori iz IFLA Global Vision Report 2018, ki so jih posredovale splošne knjižnice v Evropi.

Kaj počnemo v MKL izjemno dobro?	Kaj počnejo splošne knjižnice v Evropi izjemno dobro?
Dostopnost različnih knjižničnih storitev in prostora	Zagotavljanje možnosti dostopa do informacij in znanja Razširjanje in deljenje informacij in znanja Organiziranje informacij in znanja
Izobraževanje zaposlenih v Učnem centru	Podpora učenju, pismenosti in branju

Česa bi morala MKL početi več?	Česa bi morale splošne knjižnice v Evropi početi več?
Sistematično vključevanje lokalne skupnosti v delovanje knjižnice	Partnerstvo in sodelovanje Vključenost lokalne skupnosti
Usposabljanje za krepitev skupinskega duha v organizacijskih enotah MKL Standardi in kriteriji za ocenjevanje zaposlenih	Usposabljanje in izpopolnjevanje zaposlenih in vodij
Ciljno naravnane storitve za prioritete skupine	Podpora učenju, pismenosti in branju

Česa bi morala MKL početi manj?	Česa bi morale splošne knjižnice v Evropi početi manj?
Formalni in birokratski postopki za uporabnike	Nefleksibilno, birokratsko delovanje in uvajanje preveč omejitev
Vztrajanje pri storitvah in projektih, ki niso več zanimivi za uporabnike	Odpor in strah pred spremembami Pasiven pristop

Kateri so glavni izzivi za MKL?	Kateri so glavni izzivi za splošne knjižnice v Evropi?
Razvoj kadrov za nova znanja in področja	Spremembe v upravljanju Podoba in položaj / ugled knjižnic
Digitalizacija knjižničnega gradiva in uporaba gradiva na daljavo	Nenehne tehnološke spremembe

Eden od ciljev [IFLA STRATEGY 2019–2024](#) je spodbuditi pogovor na širokem področju knjižničarstva in s tem okrepiti glas knjižnic na globalni ravni. V IFLA Global Vision Report 2018 odgovori s celega sveta kažejo trenutno stanje in spodbujajo k razvoju knjižnic in knjižničarjev. Na enak način smo poskušali v anketi o Uresničevanju vloge MKL v družbenem kontekstu pokazati, kje se nahajamo in kam se je v novem strateškem obdobju 2022–2026 smiselno usmeriti:

- Razvijanje vzdržne mreže
- Dostopnost knjižničnih storitev
- Prilagajanje potrebam uporabnikov
- Vključevanje lokalne skupnosti
- Partnerstvo in sodelovanje
- Razvijanje kadrov
- Upravljanje s spremembami
- Spremljanje in vrednotenje storitev in procesov
- Premišljeno sledenje tehnološkim spremembam
- Trajnostni razvoj

DEJAVNIKI V ZUNANJEM OKOLJU, KI BODO VPLIVALI NA DELOVANJE MKL V STRATEŠKEM OBDOBJU 2022–2026

Hitrost in obseg sprememb sta, kot se kažeta v dvajsetih letih 21. stoletja, bistveno večja kot kadar koli prej (tehnološki razvoj, digitalizacija in informatizacija družbe, novi načini komunikacije in socializacije, spremenjena pričakovanja in pravice posameznikov). Knjižnice so kot javni objekti osnovna družbena infrastruktura, središča za kulturne, izobraževalne, družabne in prostočasne aktivnosti. Knjižnice s svojimi storitvami nagovarjajo sodobne družbene probleme: družbeno osamljenost, dostop do izobraževanja in zdravja, polarizacijo in podnebne spremembe.

Knjižnice po celem svetu si prizadevajo slediti svojemu osnovnemu poslanstvu – gradnji pismenih, informiranih in participativnih družb. Knjižnice ohranjajo, kljub vstopu v virtualno okolje, pomen fizičnega prostora za druženje ljudi in fizične zbirke gradiva za podporo različnim oblikam pismenosti.

Za delovanje Mestne knjižnice Ljubljana (MKL) v obdobju 2022–2026 so z vidika zunanjega okolja pomembni dejavniki:

Položaj **kulture** v družbi se spreminja, spremembe izhajajo iz širšega razumevanja kulture, ki presega delitve na umetnost, kulturno dediščino, knjižničarstvo, ustvarjalne industrije.

Za usmeritve MKL na področju kulture v novem strateškem obdobju izstopajo nekateri splošni cilji iz Strategija razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020–2023:

- krepitev udeležbe prebivalcev in prebivalk MOL v kulturnem življenju, in sicer ob promociji kulturne participacije kot bistvene sestavine kakovosti življenja,
- povečanje dostopnosti kakovostnih kulturnih vsebin za vse prebivalce in prebivalke MOL,
- krepitev mednarodne prepoznavnosti Ljubljane kot mesta, prijaznega do umetnikov in umetnic z vsega sveta in s sodobno mrežo umetniških rezidenc,
- podpora participativnim kulturnim projektom in programom, ki krepijo socialno kohezijo in vključenost ranljivih skupin v družbeno življenje,
- spodbujanje aktivnega kulturnega življenja občanov in občank v četrtinskih skupnostih MOL s skupnostnimi umetniškimi projekti,
- krepitev povezovanja in sodelovanja med nacionalnimi javnimi zavodi in javnimi zavodi MOL na področju kulture,
- krepitev sodelovanja med NVO in javnimi zavodi na področju kulture ter med NVO samimi,
- krepitev medpodročnih povezav kulture z okoljem, izobraževanjem, mladimi, socialo in zdravjem,
- izboljšanje dostopnosti kulturnih vsebin v digitalnem okolju,
- podpora programom s področja knjige in branja v okviru pridobljenega naziva Unescovo mesto kulture,
- krepitev trajnostnega izvajanja kulturnih prireditev v skladu z našo dolgoročno usmeritvijo, da je kultura pomemben steber trajnostnega razvoja MOL,
- podpora projektom in programom, ki omogočajo vključenost mladih v kulturno družbeno življenje in njihov profesionalni razvoj na področju umetnosti in ustvarjalnosti.

Unescov naziv Ljubljana – mesto literature (pridobljen v letu 2015) je permanenten naziv, ki bo tudi v novem strateškem obdobju zaznamoval storitve MKL za uporabnike na področju literature in branja ter usmerjal sodelovanje MKL s potencialnimi partnerji na tem področju.

Knjižnica s svojim delovanjem prispeva k prepoznavnosti Ljubljane kot ustvarjalnega mesta znanja in kulture in aktivno povezuje lokalno kulturno politiko z lokalnim prebivalstvom (knjižnica povsod v mestu).

Demografska slika Slovenije kaže, da se srečujemo s pospešenim staranjem prebivalstva. S podaljšano življenjsko dobo se povečuje pomen učenja za zagotavljanje intelektualne ostrine in vitalnosti v tretjem in četrtem življenjskem obdobju, kar MKL nalaga prilagoditev knjižničnega prostora in storitev potrebam starejših.

Slovenska družba postaja vse bolj raznolika, število tujcev, ki živijo in delajo v Sloveniji, je v letu 2020 znašalo 7,5 % vseh prebivalcev. V Ljubljani pestrost kultur in jezikov predstavlja izziv za MKL, da ponudi prilagojene storitve za pripadnike različnih narodov.

MKL posega v **družbeno okolje** kot eden od gradnikov družbenega razvoja na področju izobraževanja z različnimi storitvami vseživljenjskega učenja, ki poudarjajo aktivnost, ustvarjalnost in medgeneracijsko

sodelovanje v vseh življenjskih obdobjih. Knjižnica kot središče vseživljenjskega učenja v lokalnem okolju utrjuje svoj družbeno vlogo.

Tehnološko okolje knjižnic je definirano s stanjem razvoja informacijsko komunikacijske tehnologije, njene ponudbe in razširjenosti v Sloveniji in v svetu, načinom življenja prebivalcev, različnimi predpisi in priporočili. Zunanje tehnološko okolje v Sloveniji je knjižnicam naklonjeno. Opremljenost gospodinjstev s širokopasovnim dostopom do interneta, uporaba svetovnega spleta in nivo kompetenc so na visoki ravni, vendar obstajajo skupine prebivalstva, ki so v tem pogledu izključene. Izključenost je z ene strani vezana na pomanjkanje tehnologije, po drugi pa na pomanjkanje potrebnih kompetenc. Na zunanje tehnološko okolje knjižnica neposredno nima vpliva, ima pa pomembno vlogo pri vključevanju in izobraževanju prebivalcev preko dejavnosti, ki jih izvaja na področju razvoja digitalne družbe in digitalnih kompetenc. Knjižnice so z zagotavljanjem napredne tehnologije pomemben dejavnik pri zmanjševanju strukturnih neenakosti, ki jih ustvarja razvoj informacijske tehnologije, prispevajo k razvoju digitalne pismenosti in so ključni dejavnik pri posredovanju kredibilnih informacij in podpirajo uveljavitev pravičnega interneta.

Pozornost MKL je v notranjem tehnološkem okolju usmerjena v načrtovanje, redno vzdrževanje in posodabljanje informacijskega sistema, redno izobraževanje zaposlenih v e-učilnici MKL, razvoj mobilnih in spletnih tehnologij (prilagojenost spletnih strani mobilnim napravam, elektronsko poslovanje, razvoj namenskih aplikacij, spletni vpis), uporabo pretočnih vsebin in organiziran pristop v obliki sistema upravljanja varovanja podatkov in informacij. Med priložnostmi, ki se porajajo ob uvajanju novih tehnologij v splošne knjižnice, izpostavljamo pridobivanje tistih potencialnih uporabnikov, ki doslej niso uporabljali storitev knjižnic. Mednje kot posebni ciljni skupini uporabnikov sodijo najstniki in uporabniki s posebnimi potrebami.

V novem strateškem obdobju bo delovanje MKL temeljilo na uresničevanju sedemnajstih **ciljev trajnostnega razvoja** (CTR), ki so zapisani v Agendi 2030 OZN. Pri prenovi obstoječih in vzpostavitvi novih knjižničnih prostorov bo MKL izhajala iz standardov zelenega arhitekturnega načrtovanja in okolju prijaznih praks, pri oblikovanju novih knjižničnih storitev pa bo upoštevala vse vidike trajnostnega razvoja (okolja, družbe, kulture in gospodarstva).

MKL s svojimi storitvami (opismenjevanje, dostop do informacij, uporaba informacijske tehnologije in dostop do interneta, promocija inovativnosti in kreativnosti, koncept zelene knjižnice) nagovarja v večji ali manjši meri prav vse CTR in s tem vpliva na razvoj lokalne skupnosti (Priloga 3: Cilji trajnostnega razvoja in storitve MKL). Sodelovanje in povezovanje z različnimi deležniki na osnovi CTR lahko knjižnica uporabi kot obliko zagovorništva za pridobivanje podpore v okolju.

MKL sprejema trajnost kot svojo splošno dejavnost, z vključevanjem CTR si želi postati primer dobre prakse, trajnostno in okoljsko opismenjevati in omogočati javno razpravo.

Nova stvarnost, ki jo je v letih 2020 in 2021 prinesel Koronavirus Covid-19 v delovanje splošnih knjižnic po celem svetu, se nanaša predvsem na pravila dostopa do knjižničnih prostorov in storitev, osebne varnosti, socialne razdalje in higienske zaščite gradiva. **Delovanje v spremenjenih razmerah** terja od MKL razmislek o redefiniciji prostora knjižnice in reorganizaciji knjižničnih storitev: knjižnica postaja vedno bolj samopostrežna; posredovanje gradiva vključuje tudi pošiljanje gradiva po pošti, dostavo gradiva na dom ter povečano ponudbo in uporabo e-knjig, zvočnih knjig in pretočnih vsebin; izobraževalni in kulturni dogodki se odvijajo v hibridni obliki v fizičnem in virtualnem okolju; knjižnica je primorana pregledati obstoječe modele upravljanja. Promocija knjižnice se vedno bolj usmerja v medijsko in e-promocijo ter iskanje poti do novih uporabnikov in obiskovalcev.

Za doseg strateških ciljev je za MKL odločilno sodelovanje in povezovanje v lokalnem, regionalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju:

Knjižnica deluje kot družbeno odgovorna institucija, ki oblikuje svoje storitve tako, da pomembno vplivajo na bolj kakovostno življenje prebivalcev lokalnega okolja. Razvoj knjižnične dejavnosti na **lokalni ravni** izhaja iz Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020–2023 in Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025.

- MKL je kot najbolj omrežena kulturna ustanova v Ljubljani središče kulturnega in družabnega življenja v lokalnih okoljih (community building).
- MKL se z vključitvijo v Center Rog ponuja edinstvena priložnost, da sodeluje v ustvarjalnem laboratoriju in je del živega produkcijskega prostora.
- MKL vstopa v partnerstva in sodeluje v projektih, ki spodbujajo aktivno vključenost pripadnikov ranljivih skupin.

- MKL zagotavlja aktualnost knjižnične zbirke in spodbuja branje pri vseh starostnih skupinah prebivalcev.
- MKL razvija raznolike programe vseživljenjskega učenja in odpira prostor za širšo razpravo o aktualnih družbenih vprašanjih.
- MKL s posebnimi storitvami (natečaji, različne oblike pismenosti) povečuje aktivno vključenost mladih v knjižnico.
- MKL razširja sodelovanje z različnimi deležniki v lokalnem okolju.

Za uspešno delovanje krajevnih knjižnic v mreži MKL je pomembna umeščenost knjižnic v razvojne dokumente občin, pogodbenih partneric: Brezovica, Dol pri Ljubljani, Dobrova - Polhov Gradec, Horjul, Ig, Škofljica, Velike Lašče in Vodice.

Na **regionalni ravni** deluje MKL kot osrednja območna knjižnica za osrednjeslovensko knjižnično regijo in skrbi za usklajen razvoj knjižnic na širšem območju ter izvaja naloge območnosti za osem splošnih knjižnic (Knjižnica Domžale, Knjižnica Litija, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Knjižnica Logatec, Mestna knjižnica Grosuplje, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica, Knjižnica Medvode).

MKL želi kot osrednja območna knjižnica prispevati k bolj racionalnemu, učinkovitemu in finančno vzdržnemu delovanju in poslovanju knjižnic na osrednjeslovenskem območju, tudi s povezovanjem knjižnic na izbranih področjih: nadgradnja skupne nabave, obdelave in opremljanja gradiva, izobraževanje knjižničarjev, regijski računalniški center; prenos dobrih praks v knjižnice območja na področju novih tehnologij za povečanje dostopnosti storitev knjižnice, avtomatizacijo procesov in enostavno komunikacijo, kakor tudi sodobnih rešitev za zagotavljanje storitev v digitalnem okolju; usklajevanje domoznanske dejavnosti na območni ravni (digitalizacija ter skrbništvo digitalnih vsebin, portalov in repozitorijev, sodelovanje pri dopolnjevanju vzajemnega kataloga na nacionalnem in območnem nivoju za potrebe domoznanstva).

Na **nacionalni ravni** MKL harmonizira strateške cilje s Strategijo razvoja splošnih knjižnic 2022–2026. Aktivno se vključuje v aktivnosti nacionalne koordinacije osrednjih območnih knjižnic in z ustanovitvijo kompetenčnih centrov (Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Učni center) usmerja razvoj slovenskih splošnih knjižnic.

Sodelovanje z različnimi knjižnicami v Sloveniji poudarja širino delovanja MKL in omogoča njeno prepoznavnost na nacionalni ravni. Na drugi strani pa MKL s strokovnim znanjem svojih zaposlenih ter oblikovanjem novih tehničnih rešitev (spletne aplikacije) in novih storitev za ciljne skupine uporabnikov vidno prispeva k razvoju slovenskih splošnih knjižnic (bienalna predstavitev novosti na dogodku April v MKL: Mestna knjižnica inovativno za vas; bienalno mednarodno posvetovanje Knjižnica, srce mesta).

Za razvoj MKL je pomembno sodelovanje z glavnimi akterji na področju knjižničarske stroke: Oddelkom za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo FF UL, Narodno in univerzitetno knjižnico, Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije, njenimi društvi, sekcijami in delovnimi skupinami, Združenjem splošnih knjižnic, Ministrstvom za kulturo ter aktivno delovanje zaposlenih MKL v bibliotekarskih strokovnih telesih.

V strateškem obdobju 2022–2026 MKL načrtuje bolj odločne korake pri delovanju na **mednarodni ravni** prek izmenjave gradiva, skupnih projektov (bralni projekti v zamejskih knjižnicah, mednarodni projekti v okviru programov Evropske unije), mobilnih partnerstev, individualnih in skupinskih študijskih obiskov, sodelovanja v projektu ICORN (mednarodna mreža mest, ki nudijo zatočišča za preganjane pisatelje in pisateljice) ter aktivnega sodelovanja zaposlenih v mednarodnih strokovnih telesih (IFLA, EBLIDA, NAPLE forum, Public Libraries 2030). Z dolgoročnimi strokovnimi povezavami v mednarodnem prostoru MKL utrjuje svojo vizijo – postati ena najbolj zanimivih in prodornih splošnih knjižnic.

SEZNAM KRATIC

BINK →	Univerza v Ljubljani Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo
CGP →	Celostna grafična podoba
CKS →	Center za koordinacijo storitev
CPBO →	Center za promocijo branja odraslih
CTR →	Cilji trajnostnega razvoja
DESI →	Indeks digitalnega gospodarstva in družbe
DS →	Delovna skupina
dLib.si →	Digitalna knjižnica Slovenije
HRM →	Upravljanje s človeškimi viri
IKT →	Informacijsko-komunikacijska tehnologija
IoT →	Internet stvari
IZUM →	Inštitut informacijskih znanosti Maribor
KB →	Knjižnica Bežigrad
KDZD →	Kulturna dediščina za družine
KJM →	Knjižnica Jožeta Mazovca
KC →	Kompetenčni center
KK →	Krajevna knjižnica
KMO →	Knjižnica mestnega območja
KOŽ →	Knjižnica Otona Župančiča
KPV →	Knjižnica Prežihov Voranc
KŠ →	Knjižnica Šiška
MK →	Ministrstvo za kulturo
MKL →	Mestna knjižnica Ljubljana
MOL →	Mestna občina Ljubljana
NUK →	Narodna in univerzitetna knjižnica
OCS →	Sistem za merjenje organizacijske klime
OI →	Oddelek za informatiko
OOK →	Osrednja območna knjižnica

Pionirska →	Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo
PK →	Potujoča knjižnica
PR →	Odnosi z javnostmi
SLK →	Slovanska knjižnica – Center za domoznanstvo in specialne humanistične zbirke
SPK →	Služba za pravne, kadrovske in splošne zadeve
SPOK →	Služba za pridobivanje in bibliografsko obdelavo gradiva
SR →	Služba za razvoj
STEM →	Popularizacija znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike
THL →	Trubarjeva hiša literature
UC →	Učni center MKL
ZSK →	Združenje splošnih knjižnic
ZBDS →	Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
ZUJIK→	Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Priloga 1

PREGLED KAZALNIKOV USPEŠNOSTI PO STRATEŠKIH PODROČJIH (2017-2021)

Strateško področje	Kazalnik	2017	2018	2019	2020	2021	Komentar				
							2020: delovanje knjižnice v spremenjenih razmerah				
MESTO BERE, GLEDA IN POSLUŠA: upravljanje knjižnične zbirke	Obseg izposoje knjižničnega gradiva	4.713.419	4.366.802	4.288.782	2.916.675			1,00	0,96	0,96	0,72
	Obrat knjižničnega gradiva	2.709	2.481	2.399	1.622			1,00	0,96	0,95	0,70
	Obseg knjižnične zbirke	1.739.869	1.760.196	1.787.931	1.793.851			1,00	1,01	1,01	1,01
	Prirast knjižnične zbirke	71.546	70.794	72.660	70.158			1,00	0,99	1,01	0,98
KNJIŽNICA ZA VSE: storitve za prebivalce in obiskovalce mesta	Število aktivnih članov	84.853	84.592	83.293	78.163			1,00	1,00	0,99	0,94
	Število obiskovalcev	2.365.513	2.384.793	2.520.838	1.791.295			1,00	1,00	1,04	0,79
	Izposoja gradiva na dom	4.713.419	4.366.802	4.288.782	2.916.675			1,00	0,96	0,96	0,72
	Število obiskovalcev prireditvev	53.843	52.725	49.938	89.319			1,00	0,99	0,96	1,45
	Število ogledov spletne strani	718.019	616.760	642.474	391.582			1,00	0,92	0,97	0,66
KNJIŽNICA NA DALJAVO: virtualna knjižnica MKL	Število vpogledov v vsebinske enote portala dLib.si	875.788	599.574	-	-		Opuščen kazalnik zaradi bistvenih metodoloških sprememb, na katere nimamo vpliva.	1,00	0,81	-	-
	Število vpogledov v vsebinske enote portala Kamra	22.305	39.985	83.471	129.935			1,00	1,28	1,72	1,89
	Povprečen čas obiska spletne strani	0:03:12	0:02:48	0:03:15	0:02:53			1,00	0,93	1,05	0,95
	Odstotek novih in zamenjanih računalnikov	3 %	0 %	5 %	11 %			1,00	0,00	1,88	2,32
SPOMIN MESTA: dediščinsko izročilo za danes in jutri	Število objavljenih virtualnih domoznanskih razstav v spletnih »Ljubljanskih zgodbah iz SLK	2	2	1	0			1,00	1,00	0,60	0,00
	Število izvedenih dediščinskih ur v SLK	-	-	-	-		Opuščen kazalnik: dejavnost je v fazi zasnovne dediščinske učne ure na temo Ljubljane	-	-	-	-
	Število kreiranih novih zapisov domoznanskega gradiva v SLK	1.437	1.053	1.389	2.095			1,00	0,85	1,07	1,40

VIDNA KNJIŽNICA: sodelovanje in promocija za aktivno udeležbo knjižnice v okolju	Število medijskih objav	302	390	388	458		1,00	1,13	1,08	1,19
	Število sledilcev na družbenih omrežjih	7.415	8.019	20.517	26.312		1,00	1,04	1,71	1,69
	Število marketinških aktivnosti	8	9	12	6		1,00	1,06	1,24	0,69
	Število objavljenih strokovnih in znanstvenih del ter referatov zaposlenih	43	34	60	31		1,00	0,88	1,31	0,74
PROSTOR ZA UČENJE: znanje zaposlenih je znanje za uporabnike	Število izvedenih izobraževanj za uporabnike	1.196	1.266	1.257	525		1,00	1,03	1,01	0,49
	Število udeležencev izobraževanj za uporabnike	21.121	22.608	21.780	8.914		1,00	1,03	1,00	0,48
	Število obiskov vseh servisov	8.140	7.425	6.464	4.291		1,00	0,95	0,88	0,65
	Število udeležencev izobraževanj Učnega centra iz MKL	982	1.122	1.028	795		1,00	1,07	0,98	0,81
	Število zunanjih udeležencev izobraževanj Učnega centra MKL	660	673	654	144		1,00	1,01	0,99	0,27
AKTIVNA KNJIŽNICA: notranja organiziranost in kadri	število prostovoljcev*	8	18	10	4		1,00	1,38	0,83	0,40
	število zaposlenih z ugodnostmi za družino	79	71	68	70		1,00	0,95	0,94	0,97
	število imenovanih delovnih skupin	13	6	6	15		1,00	0,63	0,72	1,50
»KNJIŽNICA PLUS«: razvoj za storitve prihodnosti	Število prenovljenih in novih knjižnic	-	-	-	1	kazalnik je zaradi obsežnosti del in stroškov vezan na celotno strateško obdobje	-	-	-	1,00
	Število obiskovalcev MKL	2.365.513	2.384.793	2.520.838	1.791.295		1,00	1,00	1,04	0,79
	Število obiskov na prebivalca	7	7	7	5		1,00	1,00	1,00	0,77
	Število izposoj na prebivalca	14	13	12	8		1,00	0,96	0,92	0,68

Priloga 2

RAZISKAVA ZUNANJEGA OKOLJA - PREGLEDNICE

GEOGRAFSKO OKOLJE

Površina, prebivalci, gostota naseljenosti

Območna enota / ČS (ČS)/ Občina	Površina v km ²	Število prebivalcev				Gostota naseljenosti				Indeks gostote naseljenosti			
		2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Skupaj MOL	274,97	288.919	289.518	292.988	295.504	1.051	1.053	1.066	1.075	1,00	1,00	1,01	1,02
KB - ČS Bežigrad	7,24	34.472	34.670	35.220	35.444	4.761	4.789	4.865	4.896	1,00	1,01	1,02	1,03
KOŽ - ČS Center	5,07	25.884	25.795	25.861	25.924	5.105	5.088	5.101	5.113	1,00	1,00	1,00	1,00
KB - ČS Črnuče	18,10	11.593	11.641	11.841	12.045	640	643	654	665	1,00	1,00	1,02	1,04
KŠ - ČS Dravlje	11,11	15.672	15.645	15.741	15.809	1.411	1.408	1.417	1.423	1,00	1,00	1,00	1,01
KJM - ČS Golovec	8,27	12.185	12.199	12.235	12.318	1.473	1.475	1.479	1.489	1,00	1,00	1,00	1,01
KJM - ČS Jarše	9,06	14.331	14.394	14.610	14.619	1.582	1.589	1.613	1.614	1,00	1,00	1,02	1,02
KJM - ČS Moste	3,40	21.752	21.659	21.781	21.980	6.398	6.370	6.406	6.465	1,00	1,00	1,00	1,01
KJM - ČS Polje	22,10	20.382	20.394	20.615	20.821	922	923	933	942	1,00	1,00	1,01	1,02
KB - ČS Posavje	9,05	9.844	9.901	10.082	9.996	1.088	1.094	1.114	1.105	1,00	1,01	1,02	1,02
KPV - ČS Rožnik	8,35	16.756	17.014	17.452	17.838	2.007	2.038	2.090	2.136	1,00	1,02	1,04	1,06
KPV - ČS Rudnik	25,48	13.791	13.905	14.126	14.343	541	546	554	563	1,00	1,01	1,02	1,04
KJM - ČS Sostro	88,56	6.874	6.816	6.910	7.055	78	77	78	80	1,00	0,99	1,01	1,03
KŠ - ČS Šentvid	15,83	14.170	14.216	14.276	14.383	895	898	902	909	1,00	1,00	1,01	1,02
KŠ - ČS Šiška	7,36	35.329	35.532	35.826	36.056	4.800	4.828	4.868	4.899	1,00	1,01	1,01	1,02
KŠ - ČS Šmarna gora	14,43	4.988	4.965	5.049	5.084	346	344	350	352	1,00	1,00	1,01	1,02
KPV - ČS Tmovo	7,18	16.832	16.777	17.249	17.523	2.344	2.337	2.402	2.441	1,00	1,00	1,02	1,04
KPV - ČS Vič	14,38	14.064	13.995	14.114	14.266	978	973	982	992	1,00	1,00	1,00	1,01
KPV - Brezovica	91,00	12.092	12.186	12.527	12.671	133	134	138	139	1,00	1,01	1,04	1,05
KPV - Dobrova - Polhov Gradec	118,00	7.618	7.661	7.752	7.800	65	65	66	66	1,00	1,01	1,02	1,02
KB – Dol pri Ljubljani	33,3	5.961	6.008	6.295	6.310	179	180	189	189	1,00	1,01	1,06	1,06
KPV - Horjul	33,00	2.980	3.017	3.032	3.024	90	91	92	92	1,00	1,01	1,02	1,01
KPV - Ig	99,00	7.277	7.366	7.577	7.617	74	74	77	77	1,00	1,01	1,04	1,05
KPV - Škofljica	43,00	10.917	11.098	11.419	11.577	254	258	266	269	1,00	1,02	1,05	1,06
KPV - Velike Lašče	103,00	4.303	4.303	4.383	4.410	42	42	43	43	1,00	1,00	1,02	1,02
KŠ - Vodice	31,00	4.831	4.861	4.964	4.985	156	157	160	161	1,00	1,01	1,03	1,03
SKUPAJ MKL	792,97	344.898	346.018	350.937	353.898	417	419	425	428	1,00	1,00	1,02	1,03

DEMOGRAFSKO OKOLJE
Mreža MKL v lokalnem okolju (leto 2021)

Četrtna skupnost / občina	Knjižnica mestnega območja	število krajevnih knjižnic	število postajališč bibliobusa
ČS Bežigrad	KB	3	2
ČS Center	KOŽ	3	-
ČS Črnuče	KB	1	1
ČS Dravlje	KŠ	0	-
ČS Golovec	KJM	0	-
ČS Jarše	KJM	1	1
ČS Moste	KJM	2	-
ČS Polje	KJM	2	-
ČS Posavje	KB	1	-
ČS Rožnik	KPV	1	1
ČS Rudnik	KPV	1	1
ČS Sostro	KJM	1	6
ČS Šentvid	KŠ	1	-
ČS Šiška	KŠ	1	-
ČS Šmarna gora	KŠ	1	-
ČS Trnovo	KPV	0	1
ČS Vič	KPV	1	-
Brezovica	KPV	4	3
Dobrova - Polhov Gradec	KPV	3	3
Dol pri Ljubljani	KB	1	2
Horjul	KPV	1	1
Ig	KPV	1	11
Škofljica	KPV	1	4
Velike Lašče	KPV	2	5
Vodice	KŠ	1	1
Specialna knjižnica	Slovanska knjižnica	1	
Hiša literature	Trubarjeva hiša literature		
Medvode	Potujoča knjižnica	-	5
SKUPAJ MKL		35	48

Struktura gospodinjstev (zadnji objavljeni podatki za leto 2018) – število

Četrtna skupnost / občina	Število gospodinjstev	1	2	3	4	5	6+	Povprečje
MOL	124.998	51.194	29.983	20.521	15.570	5.035	2.695	2,3
ČS BEŽIGRAD	15.948	7.366	3.763	2.500	1.669	448	202	2,2
ČS CENTER	12.123	5.885	2.879	1.810	1.133	295	121	2,1
ČS ČRNUČE	4.500	1.358	1.158	869	675	275	165	2,6
ČS DRAVLJE	6.880	2.618	1.820	1.195	839	278	130	2,3
ČS GOLOVEC	5.272	2.125	1.257	820	710	222	138	2,3
ČS JARŠE	6.381	2.549	1.510	1.083	863	244	132	2,3
ČS MOSTE	9.532	3.778	2.365	1.739	1.137	351	162	2,3
ČS POLJE	8.405	3.112	1.822	1.461	1.233	492	285	2,4
ČS POSAVJE	4.504	1.907	1.158	695	491	163	90	2,2
ČS ROŽNIK	5.796	2.052	1.459	975	892	256	162	2,9
ČS RUDNIK	5.464	1.811	1.240	963	905	335	210	2,5
ČS SOSTRO	2.429	651	553	432	447	196	150	2,8
ČS ŠENTVID	5.819	2.071	1.367	1.027	859	318	177	2,4
ČS ŠIŠKA	16.803	7.668	4.048	2.472	1.904	504	207	2,1
ČS ŠMARNA GORA	1.826	513	402	346	327	157	81	2,7
ČS TRNOVO	7.082	3.164	1.647	1.111	748	252	160	2,4
ČS VIČ	6.234	2.566	1.535	1.023	738	249	123	2,2
Brezovica	4.217	984	1.000	820	865	349	199	2,9
Dobrova - Polhov Gradec	2.517	573	550	445	476	244	229	3,0
Dol pri Ljubljani	2.092	518	454	418	405	171	126	2,9
Horjul	926	205	196	158	188	87	92	3,3
Ig	2.585	683	614	476	475	196	141	2,8
Škofljica	3.977	1.065	938	749	743	300	182	2,8
Velike Lašče	1.555	468	321	252	283	136	95	2,8
Vodice	1.655	383	358	310	365	145	94	2,9

Vir: Statistični urad RS

Struktura gospodinjstev (zadnji objavljeni podatki za leto 2018) – delež

Četrtna skupnost / občina	1	2	3	4	5	6 +
MOL	41,0%	24,0%	16,4%	12,5%	4,0%	2,2%
ČS BEŽIGRAD	46,2%	23,6%	15,7%	10,5%	2,8%	1,3%
ČS CENTER	48,5%	23,7%	14,9%	9,3%	2,4%	1,0%
ČS ČRNUČE	30,2%	25,7%	19,3%	15,0%	6,1%	3,7%
ČS DRAVLJE	38,1%	26,5%	17,4%	12,2%	4,0%	1,9%
ČS GOLOVEC	40,3%	23,8%	15,6%	13,5%	4,2%	2,6%
ČS JARŠE	39,9%	23,7%	17,0%	13,5%	3,8%	2,1%
ČS MOSTE	39,6%	24,8%	18,2%	11,9%	3,7%	1,7%
ČS POLJE	37,0%	21,7%	17,4%	14,7%	5,9%	3,4%
ČS POSAVJE	42,3%	25,7%	15,4%	10,9%	3,6%	2,0%
ČS ROŽNIK	35,4%	25,2%	16,8%	15,4%	4,4%	2,8%
ČS RUDNIK	33,1%	22,7%	17,6%	16,6%	6,1%	3,8%
ČS SOSTRO	26,8%	22,8%	17,8%	18,4%	8,1%	6,2%
ČS ŠENTVID	35,6%	23,5%	17,6%	14,8%	5,5%	3,0%
ČS ŠIŠKA	45,6%	24,1%	14,7%	11,3%	3,0%	1,2%
ČS ŠMARNA GORA	28,1%	22,0%	18,9%	17,9%	8,6%	4,4%
ČS TRNOVO	44,7%	23,3%	15,7%	10,6%	3,6%	2,3%
ČS VIČ	41,2%	24,6%	16,4%	11,8%	4,0%	2,0%
Brezovica	23,3%	23,7%	19,4%	20,5%	8,3%	4,7%
Dobrova - Polhov Gradec	22,8%	21,9%	17,7%	18,9%	9,7%	9,1%
Dol pri Ljubljani	24,8%	21,7%	20,0%	19,4%	8,2%	6,0%
Horjul	22,1%	21,2%	17,1%	20,3%	9,4%	9,9%
Ig	26,4%	23,8%	18,4%	18,4%	7,6%	5,5%
Škofljica	26,8%	23,6%	18,8%	18,7%	7,5%	4,6%
Velike Lašče	30,1%	20,6%	16,2%	18,2%	8,7%	6,1%
Vodice	23,1%	21,6%	18,7%	22,1%	8,8%	5,7%

Starostne skupine

Slika kaže pomembne trende višanja (zeleno, >10%) in nižanja (rdeče <-10%) števila prebivalcev po starostnih skupinah med letoma 2017 in 2020

	Čs/občina	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94
	MOL	-5,74	-0,26	18,54	2,90	5,66	-4,85	-2,24	-1,91	8,62	4,55	-1,86	3,51	-5,99	6,28	15,25	-2,61	5,85	8,92	8,16
kb	ČS Bežigrad	-3,03	2,97	22,20	2,39	8,04	-3,85	2,73	-2,65	13,88	6,93	-7,01	6,80	-10,13	3,46	23,46	-5,22	-2,74	-5,23	7,45
kož	ČS Center	-15,37	-3,24	20,04	-2,22	-0,57	-5,68	-5,53	-1,57	0,97	15,00	-9,00	7,84	-7,79	6,80	19,33	-1,32	-1,69	-3,52	6,17
kb	ČS Črnuče	-0,68	-1,44	18,25	6,40	-1,42	-6,93	5,35	-3,16	12,09	4,58	3,35	4,12	-7,25	11,88	1,88	4,21	31,95	1,39	20,99
kš	ČS Dravljce	-5,58	-3,78	21,72	2,48	0,15	-15,72	-14,19	-0,16	6,94	3,15	3,75	-5,35	-11,71	5,12	33,95	11,53	6,54	8,81	10,24
kjm	ČS Golovec	-7,54	-8,68	12,97	0,38	10,81	-5,53	-6,09	-7,51	-2,59	9,61	3,33	3,74	-12,15	1,02	19,19	1,91	23,95	12,99	41,94
kjm	ČS Jarše	-6,16	0,13	18,53	-2,31	5,33	-3,07	3,30	-3,85	8,42	-0,96	1,56	1,86	-12,61	16,73	13,62	1,87	-0,54	21,35	-15,00
kjm	ČS Moste	-6,53	6,26	18,40	-2,42	2,95	-15,67	-12,67	6,34	30,90	-1,50	-15,79	-15,28	-7,21	36,35	38,94	1,36	-4,02	0,64	5,26
kjm	ČS Polje	-10,67	-3,24	24,05	-5,76	17,26	-11,06	0,48	-0,18	10,30	-2,33	-1,40	7,75	3,59	-5,64	9,03	-2,35	17,37	12,87	68,42
kb	ČS Posavje	-8,52	7,98	27,45	1,27	1,11	8,04	-12,97	-5,39	10,87	9,43	-0,16	3,98	-14,67	-3,64	4,47	6,26	2,60	8,72	-4,85
kpv	ČS Rožnik	6,69	12,69	17,73	21,40	3,71	3,57	8,83	-0,45	14,26	1,67	5,37	6,28	-2,47	0,38	17,65	-10,48	7,99	14,13	5,62
kpv	ČS Rudnik	-6,33	2,00	17,35	-0,41	5,86	-0,92	7,22	-0,68	2,08	-0,30	1,29	12,60	7,88	12,11	3,28	-1,66	3,13	35,37	12,24
kjm	ČS Sostro	-0,28	2,46	15,76	-7,77	5,59	-9,64	8,53	-8,67	5,66	-1,16	3,08	8,80	-0,44	6,60	12,69	-0,40	27,81	-4,26	24,00
kš	ČS Šentvid	-9,27	-6,21	5,66	13,41	6,32	-2,64	2,52	-6,65	-8,30	6,21	3,43	15,52	10,92	3,81	-11,87	-14,32	6,25	35,74	16,67
kš	ČS Šiška	-2,23	-1,19	16,30	7,33	3,17	-2,53	-0,35	-3,33	13,27	4,69	-0,25	4,08	-5,27	2,04	10,02	-9,81	1,86	6,70	-5,65
kš	ČS Šmarna gora	-9,21	-1,40	1,45	4,48	0,36	9,76	-7,48	-2,27	-2,43	2,24	13,22	7,47	-5,38	3,25	-14,61	13,21	32,03	4,48	108,33
kpv	ČS Trnovo	-7,90	0,64	24,27	4,68	14,23	-2,26	-5,80	0,31	9,08	7,63	-4,22	7,68	-9,57	-3,90	29,34	3,69	3,65	23,69	11,66
kpv	ČS Vič	-4,15	-8,20	24,22	-3,49	8,07	-1,70	-5,99	-2,04	4,46	5,69	-0,71	2,34	-1,59	2,86	17,42	-9,02	3,77	13,02	-10,11

kpv	BREZOVICA	4,79	-5,73	-3,94	23,79	1,37	9,95	-7,18	1,97	-2,85	7,14	6,32	8,13	16,36	-6,10	9,52	12,17	-1,39	10,63	21,84
kpv	DOBROVA - POLHOV GRADEC	2,39	-9,87	1,17	3,56	2,80	5,96	4,55	3,11	-8,89	0,18	-5,31	12,79	15,28	2,44	7,36	8,42	-10,53	2,88	24,53
kb	DOL PRI LJUBLJANI	5,85	-10,67	8,13	16,17	2,19	4,95	-3,14	10,63	-1,85	7,71	20,00	2,98	4,64	2,54	7,96	26,87	11,54	-15,27	38,46
kpv	HORJUL	1,48	-1,54	3,37	6,41	12,84	-11,52	-13,02	5,98	-2,50	-4,00	-1,57	-1,94	17,98	-10,11	19,31	-0,85	-10,74	17,53	14,29
kpv	IG	4,67	-1,59	5,78	23,44	15,65	-4,37	-11,41	1,95	-5,45	21,17	6,26	-2,66	4,30	-5,35	11,06	34,91	-5,60	4,55	11,39
kpv	ŠKOFLJICA	6,05	-9,61	7,50	16,05	10,42	13,55	-4,66	-0,77	1,89	11,17	9,54	7,08	9,91	-5,71	14,49	19,84	-0,28	5,86	24,22
kpv	VELIKE LAŠČE	2,49	-2,30	-5,17	11,76	8,25	-7,80	-5,84	12,45	-8,64	10,53	2,81	2,03	-2,18	-2,17	18,49	22,56	7,04	-20,61	11,84
kš	VODICE	3,19	-5,32	-3,91	5,49	6,69	9,89	-7,47	5,40	-2,79	-5,11	1,21	19,35	-4,80	20,77	-2,23	10,65	0,00	45,45	-12,07

Vir: Statistični urad RS

Selitveni prirast med občinami na 1000 prebivalcev

Občina	2017	2018	2019
Brezovica	9,2	11,6	13,2
Dobrova-Polhov Gradec	3,8	-2,6	6,8
Dol pri Ljubljani	5,0	25,8	5,9
Horjul	18,7	12,6	10,6
Ig	4,6	7,4	11,1
Ljubljana	-0,9	0,5	-2,6
Škofljica	13,5	3,7	20,1
Velike Lašče	-3,2	4,6	7,8
Vodice	2,3	9,4	1,8

Vir: Statistični urad RS

Otroci, vključeni v vrtce

Občina	Število po letih			Indeks		
	2017/18	2018/19	2019/20	2017/18	2018/19	2019/20
Brezovica	491	537	554	1,00	1,09	1,13
Dobrova - Polhov Gradec	356	346	348	1,00	0,97	0,98
Dol pri Ljubljani	296	292	304	1,00	0,99	1,03
Horjul	162	160	162	1,00	0,99	1,00
Ig	362	373	371	1,00	1,03	1,02
Ljubljana	13.914	13.852	13.732	1,00	1,00	0,99
Škofljica	452	479	488	1,00	1,06	1,08
Velike Lašče	216	225	225	1,00	1,04	1,04
Vodice	244	236	263	1,00	0,97	1,08

Vir: Statistični urad RS

Otroci, vključeni v osnovne šole

Občina	število šol	Število po letih			Indeks		
		2017/18	2018/19	2019/20	2017/18	2018/19	2019/20
Brezovica	5	1.231	1.278	1.306	1,00	1,04	1,06
Dobrova - Polhov Gradec	4	796	794	803	1,00	1,00	1,01
Dol pri Ljubljani	3	683	735	731	1,00	1,08	1,07
Horjul	1	304	312	306	1,00	1,03	1,01
Ig	4	639	691	722	1,00	1,08	1,13
Ljubljana	62	24.493	25.402	26.115	1,00	1,04	1,07
Škofljica	3	1.113	1.186	1.216	1,00	1,07	1,09
Velike Lašče	3	439	444	439	1,00	1,01	1,00
Vodice	2	527	541	545	1,00	1,03	1,03

Vir: Statistični urad RS

GOSPODARSKO OKOLJE**Stopnja brezposelnosti po občinah**

Občina	Razlika v stopnji brezposelnosti 2017-2020	Stopnja brezposelnosti (leto 2020)
Brezovica	-2,3	5,9
Dobrova - Polhov Gradec	-1,9	4,6
Dol pri Ljubljani	-1,2	6,2
Horjul	-2	3,9
Ig	-2,1	5,7
Ljubljana	-2	9,4
Škofljica	-1,6	6,1
Velike Lašče	-1,1	5,8
Vodice	-0,6	5,6

Vir: Statistični urad RS

Stopnja brezposelnosti

Občina	2017	2018	2019	2020
Brezovica	8,2	6,8	6,6	5,9
Dobrova - Polhov Gradec	6,5	5,5	5,1	4,6
Dol pri Ljubljani	7,4	7	5,8	6,2
Horjul	5,9	5,2	3,5	3,9
Ig	7,8	6,6	6,5	5,7
Ljubljana	11,4	9,9	9,1	9,4
Škofljica	7,7	6,4	6,1	6,1
Velike Lašče	6,9	5,4	5,6	5,8
Vodice	6,2	5,6	4,7	5,6

Vir: Statistični urad RS

SEGMENTIRANJE NA DEMOGRAFSKIH OSNOVAH

Starostne skupine

	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50- 4	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
Aktivni člani (2019)	1105	5616	8866	8762	6916	5911	5711	6495	6987	6109	4945	4007	3399	3564	2492	1391	791	282
delež (%)	1,30	6,63	10,46	10,34	8,16	6,98	6,74	7,67	8,25	7,21	5,84	4,73	4,01	4,21	2,94	1,64	0,93	0,33
Prebivalci	17164	18690	17408	16485	24003	20544	24045	26987	27671	24707	24045	22921	21064	20769	15575	12287	9992	6290
delež (%)	4,85	5,28	4,92	4,66	6,78	5,81	6,79	7,63	7,82	6,98	6,79	6,48	5,95	5,87	4,40	3,47	2,82	1,78
Razlika med deleži (aktivni – prebivalci)	-3,55	1,35	5,54	5,68	1,38	1,17	-0,05	0,04	0,43	0,23	-0,96	-1,75	-1,94	-1,66	-1,46	-1,83	-1,89	-1,44

Vir: Statistični podatki Mestne knjižnice Ljubljana in Statistični urad RS

Pregled gibanja starostnih skupin 60 – 84 let med prebivalci med letoma 2017 in 2020

	število				indeks			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
60-64 let	22.255	21.858	21.528	21.064	1,00	0,98	0,97	0,95
65-69 let	19.424	19.977	20.441	20.769	1,00	1,03	1,05	1,07
70-74 let	13.479	13.916	14.656	15.575	1,00	1,03	1,09	1,16
75-79 let	12.604	12.732	12.534	12.287	1,00	1,01	0,99	0,97
80-84 let	9.448	9.557	9.809	9.992	1,00	1,01	1,04	1,06
85-89 let	5.710	5.937	6.079	6.290	1,00	1,04	1,06	1,10
Skupaj	82.920	83.977	85.047	85.977	1,00	1,01	1,03	1,04

Vir: Statistični urad RS

SEGMENTIRANJE NA OSNOVI UPORABE KNJIŽNIČNIH STORITEV

Aktivni člani po občinah (deleži v odstotkih)

Krajevne knjižnice MKL	Brezovica	Dobrova- Polhov Gradec	Dol pri Ljubljani	Horjul	Ig	Ljubljana	Škofljica	Velike Lašče	Vodice	Druge
Bežigrad	1,34	0,57	0,46	0,22	0,51	73,72	0,84	0,25	0,45	21,62
Črnuče	0,82	0,58	1,01	0,21	0,06	82,34	0,79	0,03	0,52	13,63
Dr. F. Škerl	0,38	0,28	0,05	0,05	0,28	80,46	0,33	0,14	0,24	17,78
Glinškova p.	0,40	0,35	0,35	0,10	0,05	82,38	0,45	0,15	0,30	15,49
Savsko n.	0,71	0,26	0,26	-	0,58	78,51	0,83	0,13	0,19	18,54
KJV Dol	0,69	0,35	70,67	0,07	0,21	15,26	0,35	0,07	0,07	12,27
Moste	0,93	0,30	0,61	0,11	0,50	81,94	0,84	0,27	0,11	14,40
Fužine	0,67	0,24	0,53	0,04	0,34	86,66	1,20	0,14	0,08	10,10
Jarše	0,66	0,40	0,51	0,10	0,30	88,11	0,56	0,15	0,35	8,86
Polje	0,66	0,25	0,80	0,08	0,14	89,45	0,72	0,08	0,12	7,69
Zadvor	0,51	0,10	0,30	0,10	0,20	91,01	0,81	0,20	0,20	6,57
Zalog	0,30	0,22	1,34	0,04	0,17	89,23	0,56	0,04	0,04	8,04
KOŽ	2,08	1,07	0,44	0,34	0,84	64,35	1,55	0,40	0,47	28,45
Nove Poljane	0,56	0,45	0,11	0,11	0,45	83,46	1,12	0,45	0,11	13,16
Poljane	0,97	0,24	0,54	0,06	0,85	79,63	1,27	0,18	0,12	16,14
Vič	6,71	4,25	0,22	0,86	1,07	65,73	1,84	0,43	0,15	18,74
Grba	2,60	3,25	0,18	0,29	0,39	79,71	0,68	0,21	0,34	12,35
Rudnik	2,61	0,54	0,21	0,10	2,78	71,20	8,68	1,62	0,04	12,23
Brezovica	58,50	3,48	0,05	0,41	0,51	22,26	0,31	0,15	0,15	14,18
Notranje Gorice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podpeč	67,46	1,34	0,15	-	2,39	19,25	1,64	-	-	7,76
Rakitna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobrova	6,65	55,67	0,18	4,86	0,09	24,73	0,81	#VREDN!	0,09	6,92
Polhov Gradec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šentjošt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frana Levstika	0,45	0,30	0,15	-	1,04	7,90	4,77	74,66	0,15	10,58
Rob	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horjul	2,18	12,25	-	61,74	0,84	13,93	0,50	0,17	0,17	8,22
Ig	1,98	0,38	0,06	-	60,59	20,60	7,61	1,79	0,13	6,85
Škofljica	0,78	0,21	0,04	0,07	2,91	16,19	66,56	3,34	0,11	9,80
Šiška	1,13	0,99	0,23	0,15	0,36	78,01	0,79	0,22	1,08	17,04
Gameljne	0,65	0,44	0,29	0,07	0,15	79,67	0,29	0,07	6,61	11,76
Šentvid	0,63	1,10	0,13	0,11	0,28	78,99	0,75	0,11	4,22	13,68
Vodice	0,63	0,27	0,09	0,09	-	23,51	0,54	-	59,19	15,68
Slovanska	0,89	0,60	0,78	0,18	0,33	69,78	0,75	0,36	0,30	26,04
Bibliobus	6,01	6,47	12,87	2,50	9,75	28,08	5,54	4,52	2,11	22,15
Skupaj MKL	2,80	1,56	1,55	0,58	1,52	68,08	2,80	0,83	1,01	19,27

Vir: Statistični podatki Mestne knjižnice Ljubljana

Obisk zaradi izposoje na dom po občinah (deleži v odstotkih)

Krajevne knjižnice MKL	Brezovica	Dobrova- Polhov Gradec	Dol pri Ljubljani	Horjul	Ig	Ljubljana	Škofljica	Velike Lašče	Vodice	Druge
Bežigrad	1,01	0,46	0,34	0,16	0,43	76,03	0,49	0,21	0,39	20,48
Črnuče	0,21	0,11	0,36	0,37	0,01	85,98	0,27	0,01	0,29	12,40
Dr. F. Škerl	0,24	0,10	0,01	0,00	0,06	83,30	0,05	0,07	0,04	16,12
Glinškova p.	0,19	0,14	0,27	0,03	0,01	85,61	0,36	0,03	0,14	13,23
Savsko n.	0,17	0,03	0,19	-	0,43	74,92	0,17	0,12	0,09	23,88
KJV Dol	0,27	0,32	82,33	0,06	0,04	5,48	0,10	0,00	-	11,38
Moste	0,43	0,19	0,36	0,01	0,22	83,74	0,37	0,11	0,05	14,52
Fužine	0,32	0,13	0,45	0,02	0,13	88,85	1,07	0,04	0,04	8,96
Jarše	0,33	0,05	0,30	0,04	0,23	86,82	0,13	0,04	0,08	11,97
Polje	0,42	0,07	0,34	0,01	0,08	90,24	0,27	0,02	0,03	8,52
Zadvor	0,55	-!	0,13	0,01	0,02	90,32	0,13	0,02	0,05	8,77
Zalog	0,07	0,22	0,92	0,01	0,21	89,82	0,18	0,01	0,01	8,56
KOŽ	1,80	0,81	0,45	0,28	0,61	66,02	1,10	0,34	0,36	28,23
Nove Poljane	0,09	0,23	-	0,04	0,13	85,10	0,45	0,09	0,04	13,83
Poljane	0,44	0,11	0,33	0,07	0,56	82,65	0,98	0,09	0,03	14,73
Vič	5,51	4,07	0,12	0,68	0,64	71,78	0,92	0,26	0,11	15,92
Grba	1,55	2,27	0,06	0,15	0,19	84,09	0,38	0,09	1,18	10,03
Rudnik	1,82	0,13	0,13	0,01	1,89	79,73	5,24	1,05	0,01	10,00
Brezovica	67,41	1,87	0,08	0,38	0,32	15,29	0,11	0,03	0,06	14,44
Notranje Gorice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podpeč	76,90	0,34	0,23	-	1,26	10,62	0,55	-	-	10,10
Rakitna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobrova	2,49	72,69	-	2,36	-	13,33	1,12	-	0,01	8,00
Polhov Gradec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šentjošt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frana Levstika	0,12	0,01	0,01	-	3,40	3,97	1,66	81,18	0,04	9,60
Rob	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horjul	0,57	10,43	-	71,18	0,04	10,11	0,08	0,02	0,04	7,55
Ig	0,85	0,22	0,07	-	73,84	13,14	3,61	1,40	0,22	6,64
Škofljica	0,41	0,21	0,09	0,05	1,71	9,48	76,12	2,34	0,16	9,43
Šiška	0,73	0,68	0,20	0,13	0,18	82,03	0,61	0,12	0,80	14,52
Gameljne	0,30	0,07	0,07	-	0,15	83,46	0,20	-	5,51	10,26
Šentvid	0,21	0,83	0,41	0,04	0,12	82,49	0,43	0,05	3,50	11,91
Vodice	0,14	0,04	-	0,03	-	13,23	0,31	-	72,18	14,07
Slovanska	0,90	1,15	0,14	0,20	0,19	66,44	0,49	0,17	0,09	30,23
Bibliobus	5,45	6,88	16,21	2,34	9,85	25,09	3,93	4,25	2,40	23,60
e-knjižnica	1,71	0,58	0,54	0,49	0,65	62,81	2,17	1,14	0,67	29,23
Skupaj MKL	2,62	1,44	1,62	0,50	1,31	70,65	2,58	0,75	1,01	17,51

Vir: Statistični podatki Mestne knjižnice Ljubljana

Priloga 3:

CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA IN STORITVE MKL

	Cilji trajnostnega razvoja	Storitve MKL
1	Odprava revščine	Borza dela, dostop do interneta, Infotočka gradiv javnih oblasti
2	Odprava lakote	sodelovanje z lokalnim okoljem, zelena knjižnica, izobraževalne delavnice
3	Zdravje in življenje in dobro počutje	Borza zdravja, demenci prijazne točke, cikel predavanj Zdravje!, promocija zdravja na delovnem mestu
4	Kakovostno izobraževanje	Točke vseživljenjskega učenja, izobraževalni tečaji in delavnice, izbor strokovne literature in dostop do podatkovnih zbirk, Glasbeni instrumentarij, Svet med nami, Učni center
5	Enakost spolov	G-BOOK 2: European teens as readers and creators in gender-positive narratives, MKL kot nosilka licence LGBT prijazno
6	Čista voda in sanitarna ureditev	zelena knjižnica, izobraževalne delavnice, dostop do gradiva in informacij
7	Cenovno dostopna in čista energija	zelena knjižnica, izobraževalne delavnice, dostop do gradiva in informacij
8	Dostojno delo in gospodarska rast	Borza dela, FinLib: finančno opismenjevanje starejših, Knjižnica na delovnem mestu
9	Industrija, inovacija, infrastruktura	kreativnica, koncept nove knjižnice v Centru Rog
10	Zmanjšanje neenakosti	Knjiga na dom, knjižnica na daljavo, Modra leta, Soočenja, TECH.LIBRARY: Enhance public library services for visually impaired users through ICT tools and training
11	Trajnostna mesta in skupnosti	Ljubljanske zgodbe, Povsod v mestu, nove in prenovljene knjižnice z novimi koncepti (Zadvor, Šentvid, Savsko naselje, Zalog, Polje), bienalno posvetovanje Knjižnica, srce mesta
12	Odgovorna poraba in proizvodnja	zelena knjižnica, dostop do informacij, izobraževalne in ustvarjalne delavnice (recikliranje materiala, 3D tiskanje)
13	Podnebni ukrepi	dostop do gradiva in informacij o okoljski problematiki, tematske razstave
14	Skrb za življenje v vodi	dostop do gradiva in informacij o okoljski problematiki, tematske razstave
15	Skrb za življenje na kopnem	dostop do gradiva in informacij o okoljski problematiki, tematske razstave, Dnevi zemlje
16	Mir, pravičnost in močne institucije	Infotočka gradiv javnih oblasti, Soočenja, medijska pismenost za mlade, Hiša svetov
17	Partnerstva za doseganje ciljev	povezovanje in sodelovanje med deležniki v mestu, zagovorništvo, Povsod v mestu